

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 10. KOLOVOZA 2007. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 233

Obilazak staroga kraja

NA IZVORU BUNE

INTERVJU

MONS. ĐURO GAŠPAROVIĆ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828

ISSN 1451-4257

9 771451 425001 >

DUŽIJANCA U ĐURDINU

DUŽIJANCA U LJUTOVU

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Lazar Baraković (predsjednik),
Dušica Dulić, Zdenko Đaković,
dr. Marija P. Matarić, Pavle Pejčić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan

DIREKTOR:

Zvonimir Perušić

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zdenko Samaržija (povijest)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine pod
rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Korijeni

Etnička pripadnost i na njoj temeljeni identiteti nastali su davno i prethodili su procesu u kojem nastaje moderno, građansko društvo te se formiraju suvremene nacije. Zajednička kultura i historijska sjećanja, ideja zajedničkog podrijetla, češće mitskog nego stvarnog, osjećanja solidarnosti i lojalnosti prema pripadnicima vlastite etničke skupine, neki su od socio-kulturnih i socijalno-psiholoških kriterija pomoću kojih se etničke skupine određuju.

Građansko društvo i rađanje modernih nacija, etničke skupine smješta u predmodernu dobu, no i u suvremenim okvirima one još opstaju, ili kao arhaični tragovi svijesti o vlastitim korijenima, ili pak kao kvazi-nacionalne vrste manjinskih skupina koje iz nekih razloga nisu dostigle status nacije.

I među vojvođanskim Hrvatima, uostalom kao i među Hrvatima u matičnoj državi, a i među mnogim drugim suvremenim nacijama, regionalni, zavičajni identiteti i lojalnosti vrlo su izraženi.

Dio Hrvata je zbog različitih povijesnih neprilika napustio svoj zavičaj i pronašao drugi, pa treći... U tom povijesno-geografskom lutanju spone sa starim zavičajem i matičnim narodom slabe, ali želja za očuvanjem vlastitih specifičnosti i težnja da se svijest o vlastitim korijenima sačuva – ostaje. Možda upravo zbog toga, skupina Hrvata s novim regionalnim odrednicama bunjevački, bački ili vojvođanski, odlučila je posjetiti svoj stari »zavičaj«. Ovo je već treći posjet bačkih Hrvata vrelu Bune uz koju se, više po predaji nego li znanosti, vezuje njihovo podrijetlo. Tijekom prvog posjeta 1933. godine postavljena je spomen-ploča vili Bune i pradjedovskom kraju, a tijekom sadašnjeg odlučeno je obnoviti danas već skoro nečitljivu ploču. Rijeka Buna tako i bez znanstvenih dokaza ostaje spona koja povezuje generacije vojvođanskih Hrvata s Hrvatima u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj, a kako je najavljeno, putovanje kroz povijest nastaviti će se i iduće godine.

J. D.

Attila Szalai

Hrvati iz Vojvodine na rijeci Buni, u Međugorju i na tradicionalnoj manifestaciji Sinjska alka

Obnavljanje pokidanih veza 4,5

Niko Bulić, direktor Hrvatske turističke zajednice

Rezultati bolji za 8-10 posto 14,15

Tomislav Žigmanov, »Minimum in maximis – zapisi s ruba o nerubnome«, AGM, Zagreb, 2007.

Nesretni u raju ludaka (od Willa Kymlicke do Martina Heideggera) 28

Aleksandar Lipajić, hrvac

U iščekivanju poziva na Olimpijadu za kadete 43

Hrvati iz Vojvodine na rijeci Buni, u Međugorju i na tradicionalnoj manifestaciji Sinjska alka

Obnavljanje pokidanih veza

Pred turskom najezdom Hrvati su se povlačili krajem 17. stoljeća i time pokazali da će radije napustiti svoje mjesto nego svoju vjeru

Piše: Marijana Tucakov

Posjet crkvi u Blagaju

Uranim jutarnjim satima, 3. kolovoza, oko 150 članova i simpatizera Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini krenulo je na putovanje – obilazak rijeke Bune i Blagaja, posjet Međugorju i Sinju gdje se održavala 292. po redu Sinjska alka. Povod za organiziranje ovoga putovanja u Bosnu i Hercegovinu i Hrvatsku je 320. obljetnica dolaska posljednje velike skupine Dalmata, katoličkih južnih Slavena, u područje Bajskog trokuta.

Kao dio nastojanja obnavljanja veza sa starim krajem, otkuda je došao dio vojvođanskih Hrvata, DSHV će, najavio je predsjednik stranke *Petar Kuntić*, sljedeće godine organizirati putovanje u Ravne Kotare i zaleđe Zadra, koje će se kao i ove godine završiti odlaskom na Sinjsku alku.

U ČITLUKU: Krenuvši ispred doma DSHV-a, preko Sombora, Bogojeva, Županje, Orašja, Zenice, Sarajeva, i Mostara u kasnim poslijepodnevima stiglo se u Općinu Čitluk. Domaćini su u općinskim prostorijama upriličili svečani prijam za sve goste, a gradonačelnik Čitluka *Ino Jergić* je u svom pozdravnom govoru ukratko upoznao sve goste s povijesnim Brotnjom, kolijevkom vinogradarstva i vinarstva u Bosni i Hercegovini.

Gradonačelnik je istaknuo kako je Općina Čitluk osnovana 1955. godine, i premda sada broji oko šesnaest tisuća stanovnika, jedna je od rijetkih općina u kojoj se iz godine u godinu taj broj uvećava. Prvenstveno zbog bogomdanih klimatskih uvjeta i marljivosti vinogradara, nigdje kao u Brotnju vinske sorte Žilavka i

Blatina ne daju takav urod i kvalitetu. Čitluk je danas poznat kao grad vina i grožđa i ima oko četiri tisuće stanovnika, a Žilavka i Blatina su njegovi zaštitni znaci. Svakoga rujna u Čitluku se održava najveća proslava grožđa i vina na ovim prostorima. Druga po važnosti gospodarska grana je turizam i, kako ističe Jergić, mjesto Čitluk s Međugorjem, prema neslužbenim statističkim podacima, ostvari preko milijun noćenja godišnje. U Općini Čitluk živi devedeset i osam posto Hrvata, raspoređenih u dvadeset i šest mjesnih zajednica. Čitluk je vezan za Mostar, kao veći politički i kulturni centar, te sveučilišni

grad, gdje vlast dijele Hrvati i Bošnjaci.

Ispred jedine parlamentarne stranke Hrvata u Vojvodini, predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* je također pozdravio sve prisutne, istaknuvši osobito najstarijeg člana i dopredsjednika stranke, te počasnog građanina grada Subotice *Josu Gabrića*, zatim dopredsjednika stranke *Martina Bačića*, predsjednika somborske podružnice ove stranke *Matu Matarića*, predsjednika Hrvatskog akademskog društva *Duju Runje*, te predsjednika hrvatske manjinske zajednice iz Segedina u Republici Mađarskoj *Dušana Marjanovića*. Govorio je o ponovnom uspostavljanju pokidanih veza bačkih Hrvata sa starim krajem, o spomen ploči koju je vlč. *Blaško Rajić* 1933. godine postavio na crkvi u Blagaju na 250. godišnjicu doseljavanja bunjevačkih Hrvata u Bačku. Predsjednik HAD-a *Duju Runje* govorio je, ovom prigodom, o podrijetlu bačkih Hrvata. S kamena krševitog i plemenitog oni su, kako je kazao, pred najezdom Turaka i uz vodstvo franjevaca napustili svoja ognjišta. Gosti i domaćini su zatim razmijenili darove a priređen je za goste iz Vojvodine i prigodni domjenak.

BLAGAJ I BUNA: U subotu izjutra u posjetu župi Presvetog Trojstva u Blagaju, gdje se također nalazi i pastoralni centar Blaženog *Alojzija Stepinca* na Buni, *don Ivo Šutalo* je održao svetu misu za vjernike iz Vojvodine, Hrvate koji se podsjećaju na svoje korijene s kojima su čvr-

Predstavnici DSHV-a u posjetu gradonačelniku Sinja

► *Odrekao se djela da bi zadržao glavnu riječ.*

► *Tijekom duge povijesti imamo kratko pamćenje.*

Dujizmi

► *Država se sve manje oslanja na represivni, već na prislušni aparat.*

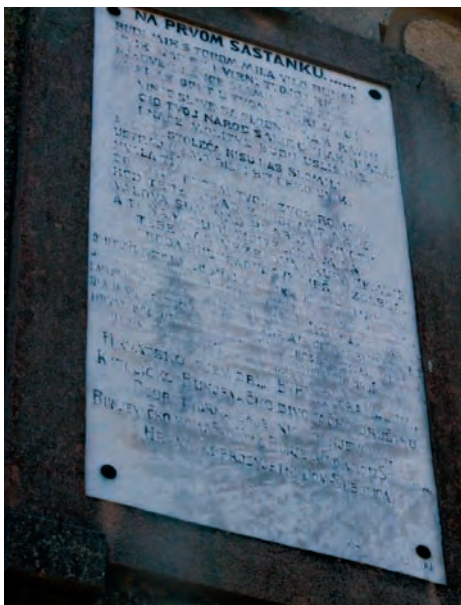
► *Sutra svi ljudi čekaju istom brzinom.*

sto vezani – vezom koja se ne može prekinuti. Nakon svete mise, u svom je predavanju don Ivo Šutalo istaknuo kako mnogi povjesničari tvrde da ime Bunjevac potječe od naziva rijeke Bune kod Mostara, te je izgovorio starinski stih: »Didovina nam od davnina sa Bune rike«. Pred turskom su se naježdom Bunjevci povlačili krajem 17. stoljeća i time pokazali da će radije napustiti svoje mjesto nego svoju vjeru. Put kojim su išli od rijeke Bune, vodi preko Neretve do zaleđa Makarske, preko ravnih Kotara, prema Lici, sve do Slavonije i Vojvodine. Na tom su putu neki i ostajali i tako se govori o podunavskim, primorsko-ličkim i dalmatinskim Bunjercima.

Riječ Buna u prijevodu znači dobra rijeka, mjesto, područje; blaga, fina, mirna rijeka, a po toj je blagosti i mjesto Blagaj dobilo svoje ime. Buna je blaga rijeka, ali ima snažan izvor. Takav je bio i narod koji je tu živio. Danas je Blagaj naseljen uglavnom muslimanskim življem. Posjetili smo i ostatke srednjovjekovnog zdanja – Stjepangrad, nastalog na kasnoantičkoj utvrdi ponad Blagaja. Bio je jedan od najvažnijih gradova u zemlji Hum, odnosno današnjoj Hercegovini. Ovaj hercegova grad bio je zapravo gradska palača, opasana tvrdim bedemima s nazubljenim vrhovima koji su i danas vidljivi. U njemu je stolovao *Stjepan Vukšić Kosača*, pa je zbog toga i dobio ime Stjepangrad. Ovaj grad je bio okosnica političkih i vojnih turbulencija hercegove zemlje sve do 1473. godine, kada ga je osvojila turska vojska, te je postao sjedište i rezidencija kadije.

Nakon predavanja, u župnom su uredu domaćini počastili goste nakon čega su svi posjetili crkvu u Blagaju koja je u potpunosti uništena,

ali na njenim zidinama još uvijek stoji spomen ploča na kojoj je zapisano:

Na prvom sastanku

Budi mir s tobom mila vilo Bune
Uvijek smo bili virni tvojoj riči
Njegve i lance slomili smo ropstva
Evo nas opet u tvom zagrljaju!
Vinac slave sa plodnih nam ravni
Cio tvoj narod šalje u znak hvale
I naše molitve budu uslišane
Sudari stoljeća nisu nas slomili

Ustrajni smo bili i bit ćemo uvijek
Hvala ti
Dok ovim putem tvoj izvor romori
Rod tebe nikad zaboraviti neće
Valova šum nas hrabri u životu
A ti nam budi tišteljka mila
Tebe nas veže ova gruda zemlje
I roda budućnost sve lipša izgleda

Ovu su ploču postavili bački Hrvati 1933. godine prigodom bunjevačke turneje Hrvatskog pjevačkog društva »Neven« kroz Bosnu i Dalmaciju, u prisustvu vlč. *Blaška Rajića*, te izaslanika Hrvatskog pjevačkog društva »Neven«, Pučke kasine, Katoličkog bunjevačkog divojačkog društva, Dobrotvorne zajednice Bunjevaka, Bunjevačkog momačkog kola, Bunjevačkog kola iz Sombora i Hrvatskog prosvjetnog doma Subotice. **Ovom je prigodom dogovoreno da se ploča obnovi budući da je devastirana isto kao i crkvice na kojoj se ona nalazi.**

Zatim je uslijedio odlazak na izvor rijeke Bune i u Međugorje, o čemu možete pročitati više u sljedećem broju.

Nedjelja je bila rezervirana za odlazak u Sinj, gdje se uz prisustvo cjelokupnog državnog vrha Republike Hrvatske odigravala 292. po redu Sinjska alka. Nakon kraćeg obilaska grada, članovi i simpatizeri DSHV-a posjetili su ergelu konja koja je osnovana 2005. godine i vlasništvo je Viteškog albarskog društva, te su prisustvovali samom natjecanju alkara, čiji je ovogodišnji slavodobitnik 26-godišnji alkar *Tino Radanović*.

Državni vrh ponovno na Sinjskoj alci

Na ovogodišnjem natjecanju Sinjska alka, kojem je prema procjenama novinara nazočilo oko 10.000 Sinjana i njihovih gostiju, prvi je put nakon šest godina prisustvovao cijeli državni vrh Republike Hrvatske. Uz predsjednika *Stjepana Mesića* bio je nazočan predsjednik Sabora *Vladimir Šeks*, premijer *Ivo Sanader* i ministri, te izaslanik kardinala *Josipa Bozanića* msgr. *Vlado Košić*, nadbiskup splitsko-makarski msgr. *Marin Barišić*, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH *Josip Lucić* i diplomatski zbor na čelu s apostolskim nuncijem *Vladom Lozonom*.

Predsjednik Mesić je slavodobitniku *Radanoviću* uručio darove – sablju i zlatni prsten s hrvatskim grbom, a njegovu momku srebrni prsten s hrvatskim grbom i jatagan. Mesić je rekao kako je njegov povratak u Sinj znak odmicanja Alke od politike. Na jedinstvo su pozvali i premijer Sanader te albarski vojvoda *Ivan Čikara*, koji je Vladi zahvalio za 20 milijuna kuna koje je izdvojila za obnovu albarskih dvora.

Po povratku sa Sinjske alke, kojoj predstavnici DSHV-a prisustvuju već treću godinu, predsjednik Kuntić prenio je svoje dojmove. Kako je rekao izuzetno ih se dojmio topao prijem Sinjana kod predstavljanja vojvodanskih Hrvata na početku natjecanja, a tijekom svečanog ručka čelnici stranke su imali prigodu voditi i razgovore o aktualnim pitanjima, prije svega s predsjednikom Sabora Šeksom, premijerom Sanaderom, predsjednikom i potpredsjednikom Matice hrvatske *Igorom Zidićem* i *Stjepanom Sučićem*, sa saborskom zastupnicom *Zdenkom Petričević Babić* te gradonačelnicom Vukovara *Zdenkom Buljan*. Kuntić je izrazio i zadovoljstvo praćenjem hrvatskih medija boravka vojvodanskih Hrvata u BiH i Sinju.

Vladimir Šeks i Petar Kuntić

UKRATKO

Krediti za poljoprivrednike

Pokrajinski fond za razvoj poljoprivrede raspisao je natječaj za dodjelu kredita poljoprivrednicima. Krediti će omogućiti nabavu novih sustava i opreme za navodnjavanje, kao i staklenika i plastenika. Direktor Fonda za razvoj poljoprivrede József Szabó, istaknuo je kako će ove godine zbog suše koja je bila proteklih tjedana, prinosi biti smanjeni 30 posto, a kod nekih kultura i za 50 posto. Bez dobre opreme nema ni dobre proizvodnje i iz tog razloga Pokrajina će i dalje pružati pomoć da se uz najpovoljnije uvjete nabave potrebni uređaji. U natječajima će moći sudjelovati poljoprivredni proizvođači koji imaju registrirana gazdinstva i za to im neće biti potreban biznis-plan.

Postoje dvije kreditne linije, jedna za dodjelu sredstava za kupovinu zaštitnih bašča, staklenika i plastenika, drugi za nabavu zaljevnih sustava i opreme za natapanje.

Prva kreditna linija Fonda bit će otvorena do 5. rujna. Poljoprivrednici će dobiti najmanje 1000 a najviše 6000 eura, uz kamatnu stopu od 2,7 posto i rok otplate 36 mjeseci a grejs-period traje godinu dana.

Natječaj za dodjelu kredita za nabavu novih sustava i opreme za navodnjavanje trajat će do 20. kolovoza. Za nabavu opreme vrijedne do 5000 eura bit će odobravani krediti s grejs-periodom od 9 mjeseci, godišnjom kamatom od 2,1 posto, dok će rok otplate biti godinu dana. Za opremu vrijednu od 5001 do 10.000 eura odobrvat će se krediti s grejs-periodom od 12 mjeseci, rokom otplate 30 mjeseci, a godišnja kamata će također iznositi 2,1 posto.

A. K.

100 eura po hektaru

Ministarstvo za poljoprivredu i šumarstvo donijelo je uredbe kojima se reguliraju poticajna sredstva u protuvrijednosti od 100 eura po hektaru. Zahtjevi će se primati do kraja godine. Poljoprivrednici koji imaju do 11 hektara trebaju priložiti zahtjev koji se dobiva u Upravi za riznicu, potvrdu od Porezne uprave da su podmirili porez za 2006. godinu. U roku od petnaest dana od dana podnošenja zahtjeva sredstva će biti isplaćena. Oni poljoprivrednici koji posjeduju više od 11 hektara pokraj ovoga trebaju priložiti i fiskalne račune za kupljeno umjetno gorivo i sjemenski materijal.

A. K.

Održana izvanredna sjednica HNV-a

Na djelu pokušaj rastakanja hrvatske zajednice

Na dnevnom redu sjednice bila je samo jedna točka: razmatranje odluke Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu Izvršnog vijeća AP Vojvodine o uvođenju predmeta bunjevački govor s elementima nacionalne kulture u osnovne škole

Na izvanrednoj sjednici Hrvatskog nacionalnog vijeća održanoj 1. kolovoza u Subotici na dnevnom je redu bila samo jedna točka: razmatranje odluke Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu Izvršnog vijeća AP Vojvodine o uvođenju predmeta bunjevački govor s elementima nacionalne kulture u osnovne škole. Sjednicom je predsjedavao predsjednik HNV-a *Branko Horvat*.

Dujo Runje, dužnosnik koji se godinama bavi problematikom obrazovanja, podnio je uvodno izvješće o genezi ovog slučaja, iznoseći kako je u Službenom listu AP Vojvodine 4. lipnja ove godine objavljen Pravilnik o nastavnom programu: bunjevački govor s elementima nacionalne

u Subotici. U prilogu je mons. dr. Kopilović istaknuo kako je uvođenje predmeta bunjevački jezik s elementima nacionalne kulture u suprotnosti sa svim propisima i međunarodnim aktima koje je prihvatila Republika Srbija.

»Kako govornom jeziku, koji je izumro, stvarati pravopis, gramatiku i rječnik? Gledao sam plan i program. Ako se uvede i kao govorni jezik, ono što je u planu i programu metodološki je izučavanje jezika sa svim vježbama, interakcijama i de facto je ponavljanje jednog sata srpskog jezika ili hrvatskog«, iznio je u svome prilogu na sjednici NPS-a mons. dr. Kopilović, zaključujući kako je stoga slobodan predložiti uvođenje fakultativnog predmeta: kultura

Dijalekt kojim govore Hrvati predstavlja se kao književni jezik: Dujo Runje na sjednici HNV-a

kulture za prvi, drugi, treći i četvrti razred osnovne škole.

ODLUKA BEZ UPORIŠTA U ZAKONSKOJ REGULATIVI: »Točnije, pokrajinski tajnik za obrazovanje i kulturu dr. *Zoltan Jeges* je donio Pravilnik još 23. travnja 2007. godine, a objavljivanje Pravilnika je tehničke naravi. Tako je, vjerojatno, donesena još jedna u nizu političkih odluka koje nemaju uporište u zakonskoj regulativi. Tom se odlukom jedan dijalekt kojim govore Hrvati predstavlja kao književni jezik«, rekao je među ostalim Dujo Runje.

Vijećnicima je predložen i prilog mons. dr. *Andrije Kopilovića* koji je iznio na sjednici 14. sjednici Nacionalnog prosvjetnog savjeta

Bunjevaca s elementima govornog jezika, jer se time dobiva jedan vrlo lijep izborni predmet velike širine i raznovrsnosti.

POLITIKANTSKI RAZLOZI: Nakon pročitane priloga mons. dr. Kopilovića, otvorena je rasprava. Vijećnik *Marinko Jadrijević* je rekao da takvu inicijativu mons. dr. Kopilovića treba odbaciti, jer u škole kao nastavni predmet ne treba uvoditi dijalekt, dok je vijećnik *Petar Kuntić* naveo da je Parlament Republike Mađarske odbacio pokušaj stvaranja Bunjevačkog nacionalnog vijeća s odgovorom da su Bunjevci pripadnici hrvatskog naroda, a naglasio je kako je odluka Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu politička, i da je to kontra-udarac

Saveza vojvodanskih Mađara prema Hrvatima, zbog stupanja Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini u koaliciju s Demokratskom strankom. Petar Kuntić je, kao vijećnik i predsjednik DSHV-a, iznio stav stranke o najoštrijem protivljenju glede uvođenja predmeta bunjevački govor s elementima nacionalne kulture, navodeći i kako se »uvođenje tog nastavnog predmeta ne temelji na pravilima struke, već su se njegovi tvorci rukovodili politikantskim razlozima«.

Vijećnik *Bela Ivković* je iznio primjedbu da je sjednica nedovoljno pripremljena, jer vijećnici nisu dobili potreban materijal za vođenje rasprave, a vijećnik *Bela Tonković* je naglasio kako je bilo i prethodnih pokušaja razaranja hrvatske manjinske zajednice, ocjenjujući ovakvu odluku Pokrajinskog tajništva antihrvatskom i političkom, i da se zbog toga stvar treba predati sudu i ujedno predložiti međunarodnim institucijama.

POKUŠAJ DENACIONALIZACIJE HRVATA U VOJVODINI: Vijećnik *Lazo Vojnić Hajduk* je iznio svoje viđenje prijedloga zaključaka ove sjednice, navodeći kako je rastakanje hrvatske zajednice na djelu odlukama državnih tijela još od formiranja Bunjevačkog nacionalnog vijeća.

»Glavni razlozi ovakvog stanja u hrvatskoj zajednici su u lošem Zakonu o nacionalnim manjinama. Trebali bismo zadužiti narodnog zastupnika u Skupštini Republike Srbije Petra Kuntića, narodnog zastupnika u Skupštini AP

Vojvodine Duju Runje i zamjenicu pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine *Antoniju Čota*, da se uključe u političku aktivnost u svezi donošenja novog Zakona o nacionalnim manjinama i da se izbore uz pomoć koalicijskih partnera za takav zakonski tekst, koji će biti sukladan europskim standardima«.

Vijećnicima je predložen i prijedlog Izvršnog odbora HNV-a za zaključke ove sjednice, kojim se najoštrije osuđuju najnovije aktivnosti vlasti u Republici Srbiji na denacionalizaciji hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, uvođenjem nastavnog predmeta bunjevački govor s elementima nacionalne kulture.

»Posebno želimo istaknuti da se pripadnost Bunjevaca cjelini Hrvatskoga naroda danas osporava jedino u Srbiji, u kojoj su bivše vlasti, čijim se protagonistima sudi u Haagu za najteže oblike kršenja ljudskih prava, ovu praksu pokrenule početkom 1990-ih godina, tako što su politički, materijalno i kulturno podupirale diobu među domicilnim stanovništvom hrvatskoga podrijetla, otvoreno podupirući onu skupinu koja je iz straha, neznanja, materijalnog ili političkog probitka negirala pripadnost hrvatskome narodu«, navodi se među ostalim, u prijedlozima zaključaka Izvršnog odbora HNV-a.

Na koncu sjednice donesena je odluka da se formira radno tijelo Vijeća koje će usuglasiti prijedloge iznesenih zaključaka.

Z. Sarić

Ponovljena 48. sjednica Izvršnog odbora HNV-a

Izrada Platforme o informiranju

Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća ponovno je, 4. kolovoza, u Subotici održao 48. sjednicu, zbog tehničkih razloga. Na

biti usvojen zaključak o odluci Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu o uvođenju predmeta bunjevački govor s elementima nacionalne kulture u osnovne škole.

Na sjednici su ponovno razmatrane aktualne prilike u oblasti informiranja na hrvatskom jeziku u Vojvodini, a kako je potvrđena odluka da se izradi Platforma o informiranju na hrvatskom jeziku do konca rujna, član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za područje informiranja *Mato Groznica* formirat će radnu skupinu koja će izraditi prijedlog platforme.

Sjednici su prisustvovali predsjednica Izvršnog odbora HNV-a *Slavica Peić*, članovi Izvršnog odbora *Antonija Čota*, *Jašo Šimić*,

Joza Kolar i *Mato Groznica*, kao i predsjednik Upravnog odbora Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« *Lazar Baraković* i odgovorna urednica tjednika »Hrvatska riječ« *Jasminka Dulić*.

Z. S.

Potvrđeni zaključci i odluke: sa sjednice IO HNV-a

sjednici su potvrđeni prošlotjedni zaključci i odluke, a najavljeno je održavanje izvanredne sjednice HNV-a 8. kolovoza na kojoj bi trebao

UKRATKO

Vojvodanski Hrvati razočarani

Hrvati u Vojvodini osjećaju se poniženo jer se problemu uhranjenosti hrvatskih lipicanaca i njihovom vraćanju Hrvatskoj ovih dana posvećuje više pozornosti nego primjerima ugrožavanja manjinskih prava i identiteta bačkih Hrvata, konstatirao je publicist i autor knjige »Hrvati u Vojvodini danas« Tomislav Žigmanov, u izjavi za program na hrvatskom jeziku Radio Subotice. Žigmanov ukazuje da se hrvatski mediji već danima bave pitanjima zdravstvenog stanja konja otežih iz ergele Lipik 1991. godine, a da je jedva tko u Hrvatskoj zabilježio da se u Srbiji nastavlja projekt umjetne podjele hrvatske zajednice na Bunjevce i Hrvate, i to kroz uvođenje tzv. bunjevačkog govora u osnovne škole. »To dovodi do zaključka da Hrvatska pokazuje veći interes za konje nego za Hrvate u Vojvodini. I ne cinik bi onda mogao konstatirati da je bolje biti hrvatski konj u Srbiji nego Hrvat u Vojvodini«, navodi Žigmanov.

On dodaje da je takva nerazmjera u medijskom tretiranju ovih tema posljedica toga da hrvatska vanjska politika nema adekvatnih rješenja kada su u pitanju problemi koja država Srbija priređuje Hrvatima u Vojvodini, a s druge strane su mediji u Hrvatskoj, koji su po njemu »visoko senzacionalistički ustrojeni i posve nezainteresirani za Hrvate u Vojvodini«.

Svilanović:

»Podjela Kosova sve bliža«

Dužnosnik Pakta za stabilnost jugoistočne Europe Goran Svilanović izjavio je kako smatra da je sve bliža podjela Kosova, u intervjuu za beogradski list Blic.

Svilanović je kazao kako je podjela Kosova »plan B« srbijanske vlade ukoliko ne uspiju dodatni pregovori Beograda i Prištine o statusu Kosova. »Vlada Srbije je svjesna da čak i ako dođe do proglašenja samostalnosti Kosova, i ako to čak i EU prizna, onda smo u stvari istog trenutka podijelili Kosovo, jer nema izgleda da se sjever Kosova u bilo kom trenutku integrira u ostatak«, rekao je Svilanović.

Na pitanje je li podjela Kosova moguća i ima li signala da bi međunarodna zajednica na to pristala odgovorio je da je »sve oko čega se Beograd i Priština dogovore, i to potpišu, u skladu s hel-sinškim završnim aktom, pa i podjela«. Glede konačne sudbine Kosova i roka za rješenje njegova konačnog statusa Svilanović smatra da »konačnih odluka o statusu neće biti do izbora nove administracije u Washingtonu 2008. godine«.

12 obljetnica »Oluje« u Hrvatskoj i Srbiji

Odgovornost za uzroke i posljedice rata

Dvanaesta obljetnica »Oluje« obilježena je i ove godine svečano u Hrvatskoj a u Srbiji prosvjedima i otvorenim pismima. Dok se u Hrvatskoj proslavljao Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i odavala počast stradalim civilima i poginulim braniteljima u Srbiji su upaljene svijeće za sjećanje na srpske žrtve »Oluje« a Srbi izbjegli iz Hrvatske su prosvjedovali ispred hrvatskog veleposlanstva u Beogradu tražeći i vraćanje predratnih prava Srbima u Hrvatskoj te rješavanje sudbine osoba nestalih u »Oluji«.

Također je ovogodišnja obljetnica bila praćena i različitim viđenjima i interpretiranjima ove vojno-redarstvene akcije od strane državnog vrha Srbije i Hrvatske. Pri tome se u Srbiji uglavnom govori o posljedicama rata a iz Hrvatske se odgovara da treba govoriti i o uzrocima rata.

Srbijanski predsjednik *Boris Tadić* je izjavio da se mora utvrditi odgovornost onih koji su tijekom akcije hrvatske vojske »Oluja« prije 12 godina, prognali 250.000, a ubili 2.500 Srba. »Stalno ću podsjećati i zahtijevati da svi koji su počinili zločine moraju odgovarati pred licem pravde«, rekao je predsjednik Tadić nakon što je u crkvi

sv. Marka u Beogradu upalio svijeću za sjećanje na žrtve »Oluje«.

Tadić je u razgovoru s predstavnicima Udruge obitelji nestalih i ubijenih u vrijeme »Oluje« ponovio da će se zauzeti za utvrđivanje odgovornosti svih onih koji su počinili zločine a javnost je obaviještena da je Tadić u razgovorima s hrvatskim predsjednikom *Stjepanom Mesićem* ustrajao na tomu da se »pitanja prognanih Srba rješavaju na učinkovitiji način, što znači da im se pruži bolja sigurnost, pravo na zapošljavanje te ispunjavanje svih drugih prava koja su im oduzeta tijekom rata«.

Predsjednik Vlade Srbije *Vojislav Koštunica* je pak optužio Hrvatsku za etničko čišćenje hrvatskih Srba. U izjavi koju je prenijela srbijanska vlada Koštunica navodi »da srpski narod nikada neće zaboraviti stravičan prizor etničkog čišćenja, kada je prije 12 godina protjeran i sa svojih ognjišta iskorišten cijeli jedan narod – Srbi Krajišnici«.

On je rekao kako će ta »najduža kolona prognanih koju je Europa vidjela poslije Drugog svjetskog rata zauvijek ostati svjedočanstvo o porazu svih onih kojih su počinili ovaj zločin i koji su za njega odgovorni«.

Komentirajući izjave srbijanskog predsjednika i premijera o »Oluji« kao zločinačkoj akciji hrvatski predsjednik *Stjepan Mesić* je u Kninu, 5. kolovoza, rekao kako bi bilo dobro da u Srbiji shvate da je Milošević bio taj koji je Hrvatskoj nametnuo ratnu opciju, te da, shvativši to gdje je rat planiran i odakle je vođen, dožive katarzu.

»Milošević to nije mogao sam učiniti, a oni koji su birali njega i njegovu ratnu opciju moraju znati i da odgovaraju za posljedice« dodao je Mesić.

Kad je riječ o onima u Hrvatskoj koji su, kako je rekao, »učinili nedozvoljene radnje«, njih Hrvatska procesuirala. Ali, Srbija mora znati jasno reći zbog sebe i svojih građana odakle je počela agresija te tko je nametao veliku Srbiju na račun Hrvatske i Bosne i Hercegovine, zaključio je predsjednik Mesić.

Predsjednik Vlade *Ivo Sanader* izjavio je da je 5. kolovoza dan koji će zlatnim slovima biti upisan u hrvatsku povijest jer su toga dana hrvatski narod, hrvatski branitelji i prvi hrvatski predsjednik *Franjo Tuđman* obranili Hrvatsku i oslobodili okupirani hrvatski teritorij i time riješili svoje probleme, a svijet, dodao je,

voli one koji sami znaju rješavati svoje probleme.

U Beogradu, istaknuo je premijer, »još nisu shvatili da su oni izvršili agresiju, a dok to ne naprave i dok se ne suoče s prošlošću, neće biti dobro«.

Predsjednik Vlade komentirao je i izjave *Milorada Pupovca* po kojima bi se Hrvatska trebala zapitati što slavi kad slavi »Oluju«, poručujući mu da Hrvatska na današnji dan slavi pobjedu te da on, bez obzira na to što je koalicijski partner, ne može promijeniti povijest. Predsjednik Mesić podsjetio je pak da je na referendumu za neovisnost Hrvatske bilo 94 posto stanovnika, među kojima i Srbi, a među njima bilo je i onih koji su se u ratu borili za Hrvatsku, o čemu bi, istaknuo je, Pupovac također trebao govoriti.

Predsjednik Sabora *Vladimir Šeks* rekao je da je »Oluja« bila najsvjetlija stranica Domovinskog rata, a svi oni koji o svakoj njezinoj obljetnici pokušavaju svakojakim izjavama to osporiti »zabadaju glavu u pijesak i pokušavaju napraviti reviziju povijesti«.

Ponovio je također kako su u »Oluji« Srbe iz Hrvatske zapravo potjerali njihovi vođe.

Priredila: Jasminka Dulić

Vjernici pohodili Marijansko svetište u Petrovaradinu

Hodočašće u Tekije

Prema vjerovanju, princ Eugen Savojski je noć uoči bitke usnio majku Božju koja mu je rekla da će pobijediti, a također se u noći između 4. i 5. kolovoza u sred ljeta digla oluja i pao je snijeg, što je omogućilo princu da pobijedi Turke. Od tada u znak zahvalnosti katolici na ovom mjestu slave i štuju Snježnu Gospu

Štovanje Marije, majke Kristove, utkano je u pobožnost katoličkih vjernika diljem svijeta, pa tako i u Hrvata. U svijetu su najpoznatija svetišta Lurd u Francuskoj, te Gospa Fatimska u Portugalu.

Hrvati također veoma štuju Kristovu majku, te postoji veliki broj marijanskih svetišta od juga Dalmacije do Srijema i Bačke. Nacionalno i najpoznatije svetište, a ujedno i najposjećenije tijekom godine, je Marija Bistrica, ali isto tako poznata i ne manje značajna su i Sinjska Gospa, Gospa od Utočišta, Gospa od Aljmaša, Ilačka Gospa, Gospa od brze pomoći...

U ZNAK ZAHVALNOSTI: U Srijemu, posebice u njegovome

istočnome dijelu, najpoznatije marijansko svetište je u Petrovaradinu, na Tekijama. Naime, 1716. godine je na ovom mjestu odigrana odsudna bitka između kršćanske vojske pod vodstvom austrijskog vojskovođe princa *Eugena Savojskog* i mnogo brojnije turske vojske. Prema vjerovanju, princ Eugen je noć uoči bitke usnio majku Božju koja mu je rekla da će pobijediti, a također se u noći između 4. i 5. kolovoza u sred ljeta digla oluja i pao je snijeg, što je omogućilo princu Eugenu da pobijedi Turke. Od tada u znak zahvalnosti katolici na ovom mjestu slave i štuju Snježnu Gospu.

U ovom katoličkom svetištu, kao i svake godine, za Velike

Tekije, dan ranije, 4. kolovoza u poslijepodnevnom satima, okupio se popriličan broj vjernika, te je tako bilo i ove godine. Vjernici su se mogli ispovjediti od 15 sati. U 17 je sati bila misa na mađarskom jeziku, dok je misno slavlje na hrvatskom jeziku bilo u 19 sati, nakon čega je krenula procesija sa svijećama. Kako je u to vrijeme pala jaka kiša bilo je nešto manje vjernika nego obično na procesiji. Poslije toga vjernici su mogli cijelu noć provesti u molitvi Gospi.

SNJEŽNA GOSPA: Ujutro 5. kolovoza na Snježnu Gospu u 5 je sati počela misa na hrvatskom jeziku, nakon čega je išao križni put. U 7 sati je bila grkokatolička misa, u 8 na slovačkom, a u 9 svečana misa na mađarskom jeziku, koju je

predvodio biskup subotički mons. *Ivan Penzeš*.

Glavna i svečana misa na hrvatskom jeziku počela je u 11 sati, a predvodio ju je biskup đakovački i srijemski mons. *Marin Srakić* uz asistenciju pomoćnog biskupa mons. *Đure Gašparovića*, te velikog broja svećenika iz cijele biskupije.

U isto vrijeme je u MZ Petrovaradin organizirano kratko predavanje o značaju bitke iz 1716. godine. I pokraj toga što je vrijeme bilo prohladno, na svetištu se okupio veliki broj vjernika, koji su doma otišli ispunjeni vjerom i nadom. Nakon svete mise, izaslanstvo MZ Petrovaradin je položilo vijence na brdu Vezirac u čast palim kršćanskim ratnicima u bici 1716.

Igor Kušeta

Okupio se veliki broj vernika

Simbol pobjede kršćanstva

Prije dolaska Turaka na ove prostore, na ovom je mjestu postojala crkva posvećena Blaženoj Djevici Mariji, koju su Turci u 16. stoljeću pretvorili u džamiju i vjerojatno je za vrijeme Turaka tu bila i škola – dom i otuda turski naziv Tekije. Nakon 1693. godine isusovci su džamiju pretvorili u kapelu i posvetili je Bezgrešnom začecu Marijinom, a nakon Tekijske bitke kapela je posvećena Snježnoj Gospi.

Crkva današnjeg izgleda je podignuta 1881. godine po projektu arhitekta Hermana Bolea iz Zagreba, zalaganjem Ilije Okrugića – Srijemca i dozvolom biskupa Josipa Juraja Strossmayera. Crkva posjeduje dva tornja, a iznad kupole je postavljen križ iznad polumjeseca u znak pobjede kršćanstva.

Mons. Đuro Gašparović, pomoćni biskup đakovački i srijemski i generalni vikar za Srijem

Na budućnost života srijemskih Hrvata gledam optimistički

*Hodočastimo zajedno s vjernicima drugih vjeroispovijesti koji rado dolaze na Tekije, da bismo pokazali otvorenost milosti Isusa Krista za sve ljude dobre volje **

*Dragocjena baština svetih srijemskih mučenika gaji se i oživljava u čitavoj Đakovačkoj i Srijemskoj biskupiji * Hrvatska kulturno-prosvjetna društva brinu i o mladima, o njihovom odgoju, obrazovanju i o očuvanju nacionalnog i kulturnog identiteta mladih u Srijemu*

Intervju vodio: Zvonko Sarić

U Srijemu, najpoznatije marijansko svetište je u Petrovaradinu, na Tekijama. I ove se godine u ovome svetištu za Velike Tekije okupio veliki broj vjernika. O duhovnom značaju blagdana Gospe Snježne, o životu katoličke crkvene zajednice u Srijemu i očuvanju nacionalnog i kulturnog identiteta srijemskih Hrvata nakon teških i tragičnih devedesetih godina, te o aktualnim društvenim prilikama u Srijemu razgovarali smo s pomoćnim biskupom đakovačkim i srijemskim mons. Đurom Gašparovićem, generalnim vikarom za Srijem

HR: Poznato srijemsko svetište Gospe Snježne u Petrovaradinu okuplja veliki broj vjernika 5. kolovoza, kada se slave Velike Tekije. Od kada je to tako i kakvu poruku nosi okupljanje vjernika u crkvi Snježne Gospe?

Nesto iz povijesti: na mjestu današnjega svetišta Majke Božje Tekijske, od 13. do 16. stoljeća stajala je jedna crkvice bez tornja, posvećena Blaženoj Djevici Mariji. Bilo je to poznato proštenije njoj u čast. Dana 28. srpnja 1526. godine Turci osvajaju petrovaradinsku tvrđavu, grad Petrovaradin postaje sjedištem turskih velikaša, koji ruše spomenutu crkvicu i na tom mjestu biva podignuta drvena muslimanska džamija s minaretom i malim počivalištem, arapski: »tekija«). Odatle i današnji naziv Tekije. Nakon protjerivanja Turaka iz ovoga kraja 1687. godine, isusovci 1693. godine pretvoriše džamiju u kršćansku kapelicu Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice Marije. Ova je kapelica 1754. i 1759. godine povećana, a 1881. godine veliki štovatelj Tekijske Gospe Ilija Okrugić, župnik, opat i književnik, u dogovoru s biskupom Josipom Jurjem Strossmayerom, izgradi sadašnju crkvu i u njoj postavi tri oltara, glavni oltar Majke Božje i sa strane oltare svetih Petra i Pavla i svetog Ćirila i Metoda, od kojih su danas ostale samo reljefne ploče.

Karlovački mir iz 1699. godine trajao je vrlo kratko, jer 1716. jedan od sultanovih ratobornih velikih vezira vodi veliku vojsku na Austriju. Na dan 2. kolovoza 1716. godine izbila je turska vojska na vrhove Fruške gore između Srijemskih Karlovaca i Petrovaradina. Bitka je započela upravo na blagdan Gospe Snježne, 5. kolovoza iste godine u 7 sati ujutro, u neposrednoj blizini crkvice Gospe Tekijske. Nakon četverosatne borbe, zagovorom Blažene Djevice Marije, pobjedi princ Eugen Savojski, veliki vojskovođa i veliki štovatelj Majke Božje, silnu tursku vojsku, te u znak zahvalnosti daruje svetištu kopiju slike Majke Božje Snježne, čiji se original nalazi u bazilici Marije Velike u Rimu.

Oci isusovci vodili su svake godine na dan Gospe Snježne 5. kolovoza veliku procesiju iz župe svetog Jurja u svetište na Tekije. Tako je zavjetna kapela postala poznata širom Srijema, Bačke i Banata. S vremenom se vidjelo kako vjernici, moleći pred čudotvornom slikom, dobivaju izvanredne milosti. To je bio razlog da su ljudi u još većem broju dolazili u svetište i osjetila se potreba da se svetište opet proširi. Posveta novog svetišta 26. srpnja 1754. na blagdan svete Ane, majke Blažene Djevice Marije, uvodi hodočašće, što Petrovaradinci,

a i drugi, zovu: Male Tekije, dok hodočašće 5. kolovoza nazivaju Velike Tekije.

Duhovni značaj blagdana Gospe Snježne jest za vjernike katolike Srijema, Bačke i Banata, pa i šire, biti hodočasnik, moliti, slaviti svetu misu i častiti Gospu. Zato bude na taj dan prisutno nekoliko tisuća hodočasnika koji na hodočašće na Tekije idu zahvaliti Majci Božjoj za neku posebnu milost ili zamoliti za svoje duhovne i tjelesne potrebe. Na Tekijama smo da bismo se pomirili s Bogom u sakramentu svete ispovijedi. Hodočastimo Gospi na Tekije da ostvarujemo zajedništvo Crkve i vjernika u njoj, da se u zajednici, vidljivo i dostojanstveno, ostvaruje i ispovijeda naša vjera. Dolazimo slaviti svetu misu, Kristovu žrtvu nebeskom Ocu za nas. Hodočastimo skupa s vjernicima drugih vjeroispovijesti koji rado dolaze na Tekije, da bismo pokazali otvorenost milosti Isusa Krista za sve ljude dobre volje.

HR: Koliko je važan put ekumenizma?

Srijem je multikonfesionalna sredina. Hrvati žive s drugim narodima, a katolici s narodima drugih vjeroispovijesti. Poštujući sve i svakog pojedinog čovjeka, poštuje se i religiozno uvjerenje drugoga. Na putu ekumenizma smo kao katolici: biskupi, svećenici, vjernici, otvoreni za suradnju s ostalim vjerskim zajednicama i, vjerujem, na dobrom smo putu. Posebno radimo na ekumenizmu koji se bazira na susretima biskupa i episkopa, a nastavlja se preko svećenika i sveštenika do vjernika i vernika. Kod vjernika je posebno naglašen mirni suživot. S katoličke strane, posebno kod svećenika, pokazujemo uvijek otvorenost za suradnju s pravoslavcima. Predlažu se zajedničke akcije među svećenicima, a i među vjernicima. Uvijek ovisi o spremnosti i otvorenosti za zajedničku suradnju. Zbližava nas i vjeronauk u školama, kao i međusobni posjeti na neke crkvene svečanosti. Živimo i radimo ekumeniski otvoreno, i biskupi i svećenici i vjernici. Međusobno se poštivati, posjećivati, razgovarati i zajednički surađivati u interesu je svakoga od nas. Molimo da po zagovoru svetih srijemskih mučenika osnaži pravi ekumenski duh za ostvarenje crkvenoga zajedništva i istinskoga mira među narodima.

I još konkretnije za ovu godinu:

kroz molitvenu osminu za jedinstvo kršćana u nekim su župama upriličeni ekumenski molitveni susreti i večernje svete mise, kada se molilo i razmišljalo o putu prema jedinstvu kršćana u ovoj međukonfesionalnoj sredini. Na tim su susretima bili nazočni, uz katolike, i vjernici pravoslavne vjeroispovijesti, jer mnogi rado dolaze na katolička slavlja, osobito u pojedinim prigodama. Vjernici pravoslavne vjeroispovijesti dolaze rado i na Tekije, na slavlja koja se upriliče tijekom godine. Susret

ske mučenike. Kakvo značenje za život katoličke crkvene zajednice u Srijemu danas imaju svi oni, koji su od početaka kršćanstva obilježavali ove krajeve?

Na blagdan svetog Dimitrija, đakona i mučenika 2004. godine, Đakovačka i Srijemska biskupija je ušla u »Godinu svetih srijemskih mučenika« proglasom našeg dijecezanskog biskupa mons. *Marina Srakića* i euharistijskim slavljem u konkatedrali-bazilici u Srijemskoj Mitrovici, kojem je predsjedao pomoćni biskup đakovački i sri-

zborova i pjevača na Bogojavljenje u crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu ima i ekumenski prizvuk, jer tada budu nazočni i pravoslavni vjernici. Prigoda je to da se i kroz pjevanje božićnih pjesama zajednički moli na pravoslavni Badnjak 7. siječnja i čestitaju božićni blagdani u katoličkoj crkvi.

Caritas za Srijem se brine i za neke od siromašnih pravoslavnih obitelji nastojeći im pomoći i nešto malo osigurati pristojnu egzistenciju. Prigodom svake donacije od strane drugih caritasa, uz siromašne katolike, Caritas ponekad pomaže i bolnice i neke pravoslavne ustanove. U svakom slučaju mora se poštivati i volja istih hoće li ponudenu pomoć prihvatiti ili ne.

HR: Crkva u Srijemu štuje svete srijem-

jemski mons. *Đuro Hranić*. U hodu kroz ovu jubilarnu godinu 1700. obljetnice svetih srijemskih mučenika zaustavljali smo se na pojedinim postajama i nastojali što bolje upoznati dragocjenu baštinu brojnih mučenika ranokršćanske Panonije Srijemske i slavnoga grada Sirmija.

Ovdje govorimo o ranokršćanskoj zajednici Srijema, o tadašnjem Sirmiumu. Spominjemo ranokršćansku crkvenu zajednicu ponosni da u Srijemu baštinimo dragocjeno blago prvih kršćanskih vremena. Imamo mnogo izvora koji nam govore o tom blagu i o životu i djelovanju kršćanske zajednice na ovim prostorima. Nije nam moguće te izvore ovdje navoditi. Spomenimo samo nešto. Prve pisane vijesti o Srijemu donijeli su nam antički pisci, u prvom

redu Plinije. Grad Sirmium je od 3. stoljeća takmac samom Rimu i Rimljani su ga hvalili po starosti, prostranstvu, ljepoti i plodnosti, ali ne po svjedocima vjere koje su njihovi carevi progonili. Neki nam izvori donose da je kršćanstvo uhvatilo korijen u Sirmiumu već u prvom stoljeću i da je odmah osnovana biskupija. Čini se da je sirmijsku biskupiju osnovao sam sveti Petar, prvak apostola i postavio biskupa Epeneta, svoga učenika, a da je sveti Pavao, učitelj naroda, postavio Andronika, svoga

učenika, poslije smrti Epeneta, za upravitelja Sirmijske crkve. Sirmijska je biskupija prvo bila jednostavna biskupija sve do vremena *Konstantina Velikog*, koji ju je podigao na metropolitisku. Sve do vremena milanskog edikta 313. godine, koji je po Konstantinu kršćanima dopustio vjersku slobodu, Sirmium je bio svima primjer kršćanske ustrajnosti i promidžbe prave apostolske vjere. Ali u vrijeme arijanske zablude u njemu su bili najveći branitelji toga krivo-vjerja, dok nije sveti Ambrozije, milanski biskup, vratio cijeli Srijem u krilo prave Kristove crkve. Ova jubilarna godina pridonosi da sve više otkrivamo povijesno značenje onih koji su od prvih početaka kršćanstva obilježavali ove krajeve evanđeljem od apostola, biskupa, svećenika, đakona do vjernika. U

ovo sirmijsko tlo upisani su brojni svjedoci Isusa Krista, posebno mučenici koje spominje opjevana baština »Martirologija srijemskog« i drugi martirologiji, kao i oni mučenici koje nitko ne spominje.

Ranokršćanska crkvena zajednica Sirmiuma nije se zaustavila na svojim povijesnim počecima. Vjera u Krista se sve više učvršćivala i prenosila s koljena na koljeno. Povijest Crkve u Sirmiumu ne traje stotinu ili dvije stotine godina, nego više od dvadeset stoljeća. Njezin je put sličan Isusovom: trnovit, bolan, ali slavan. Ostala je čvrsta, nepokolebiva i sveta. Nadživjela je sve protivnike izvana, oslobodila se zaraze iznutra i postala istinsko čudo ovoga svijeta. Nitko nije mogao zaustaviti njezin hod po brojnim navjestiteljima. A ova snaga širenja evanđelja i vjernosti Kristu izvire iz nekoliko milijuna mučenika prvih triju stoljeća. Kako ono reče *Tertulijan*: »...što nas više siječete, to se više ponosni dižemo, jer krv je mučenika sjeme novih kršćana!«

Prva kršćanska zajednica i slavni mučenici utkani su u današnji život na području srijemskoga dijela, kao i čitave Đakovačke i Srijemske biskupije. Štujući svete srijemske mučenike Crkva u Srijemu je, po njihovu primjeru, postojana u vjeri. Srijemski su joj mučenici uzor ljubavi prema Bogu i blišnjemu. Po svojim herojskim krepostima primjer su nam pobjede u trenucima kušnje i ustrajnosti do kraja u velikoj patničkoj borbi. Po primjeru prve kršćanske zajednice i žrtvi svih svetih srijemskih mučenika, u Crkvi u Srijemu se rađaju novi članovi po krštenju i usavršavaju po drugim sakramentima. Njihova žrtva donosi plodove odvažnosti sastajati se na molitvi u Euharistiju, pohađati vjersku pouku, sudjelovati u susretima svih staleža, od djece, mladih, odraslih do starih. Pšenično zrno svetih mučenika izraslo je u župne zajednice, u prave kršćanske obitelji koje odgajaju svoju djecu i mlade u pravom kršćanskom duhu. Zagovorom svetih mučenika Crkva u Srijemu ima svećeničkih zvanja.

Dragocjena baština svetih srijemskih mučenika gaji se i oživljava u čitavoj Đakovačkoj i Srijemskoj biskupiji, a posebno u srijemskom dijelu biskupije, Srijemskoj Mitrovici i Irigu. To su brojni

mučenici ranokršćanske Panonije i slavnoga grada Sirmiuma, koji je najviše natopljen njihovom krvlju.

HR: Đakovačko i Srijemska biskupija djeluje u dvjema državama, Republici Hrvatskoj i Republici Srbiji. Je li to specifičnost i koje su Vaše ovlasti?

Poznato nam je da su državne granice između Republike Hrvatske i tadašnje SR Jugoslavije, kao

»U ovom trenutku najprikladnije (privremeno) rješenje je pomoćnog biskupa imenovati vikarom za Srijem s boravkom (sjedištem) u Srijemu. Njemu s vremenom dati posebne ovlasti za taj dio biskupije, kao što su npr. ovlast raspoređivanja svećenika unutar toga dijela, brigu o svećeničkim zvanjima, stvaranje i provedbu pastoralnog plana i programa, predstavljanje biskupije pred državnim vlastima

jedna od posljedica rata, presjekle, ali nisu podijelile, Đakovačku ili Bosansku i Srijemsku biskupiju. Na području sadašnje Srbije nalazi se istočni Srijem, područje na kojem se, kako smo već spomenuli, od apostolskih vremena prostirala starodrevna biskupija Sirmium, a kasnije u srednjem vijeku Srijemska biskupija, koja je obnovljena nakon oslobođenja tih krajeva od Turaka. Podsjetimo se da je Srijemska biskupija 1773. godine sjedinjena s Bosanskom u Bosansku (ili Đakovačku) i Srijemsku biskupiju.

Ovdje donosim dio teksta Memorije biskupa mons. Marina Srakića, koji je uputio u ožujku 1999. godine Svetoj Stolici:

i uređenje socijalnog statusa svećenika. Postoji pogodan prostor za biskupov boravak (i eventualno sjedište), a to je samostan u Petrovaradinu uz koji se nalazi prekrasna velika crkva sv. Jurja«.

Za vjernike u Srijemu to je od 1. listopada 1999. godine bilo naj sretnije rješenje, koje su rado prihvatili skupa sa svećenicima koji djeluju u Srijemu. Žele ostati povezani s Đakovom, u sastavu Zagrebačke crkvene pokrajine i Hrvatske biskupske konferencije. U tom smjeru su okrenuti i na drugo ne misle. Ovdje slobodno možemo reći »vox populi, vox Dei« (glas naroda, glas je Božji). Znam da u svijetu postoje biskupije koje djeluju u različitim država-

ma, no ne želim ovdje spominjati da ne bih koju izostavio!

Imenovanjem od dijecezanskog biskupa mons. Marina Srakića po nalogu Svete Stolice za generalnog vikara za Srijem. 1. listopada 1999. godine dobio sam posebne ovlasti za srijemski dio biskupije, a koje se odnose na preraspodjelu svećenika po župama unutar Srijema i programi i koordinacija pastoralnog rada na ovim područjima.

HR: Kako ocjenjujete aktualne društvene prilike u Srijemu i kako se odvija vjernički život i pastoralna djelatnost u Srijemu nakon teških i tragičnih devedesetih godina, kada je pod pritiscima više od 20.000 katolika Hrvata napustilo Srijem?

Društvene prilike u Srijemu do konca devedesetih godina kroz razne provokacije unosile su nesigurnost za Hrvate, a i za Mađare u Srijemu, što je uzrokovalo zatvorenost, strah od izlaska u javnost, strah od slobodnog ispovijedanja vjere i drugo. Malo, pomalo, prilike su se mijenjale i u vjernike Hrvate se postupno vraćala sigurnost, otvorenost, nastupanje u javnosti i odvažnost slobodnijeg ispovijedanja vjere. U vjernicima katolicima Hrvatima, Mađarima i onima drugih nacionalnosti ne postoji više strah, pa niti tada kada se pojave neke provokacije bilo kojeg sadržaja. Naše vjernike u Srijemu ohrabruju i obogaćuju i posjeti iz Hrvatske i drugih zemalja, posebno onih vjernika Hrvata koji su za vrijeme teških i tragičnih devedesetih godina pod pritiscima napustili Srijem. Često i Srijemci uzvraćaju posjet onima u Hrvatskoj, kada se sastaju gotovo svake godine u pojedinim župama.

Pastoralna djelatnost svećenika u Srijemu odvija se nesmetano po pastoralnom planu i programu Đakovačke i Srijemske biskupije i po planu i programu pojedinih župa u Srijemu.

HR: U lipnju je održan prvi susret mladih iz vojvodanskog dijela Srijema, iz Srijemskog vikarijata, u Golubincima. Čemu sve pridonnose ovakvi susreti?

Susret mladih u Golubincima ove je godine obuhvatio samo mlade srednjoškolce iz naših župa u Srijemu, srijemskom dijelu

Dakovačke i Srijemske biskupije. Ovo je bio prvi susret mladih samo srednjoškolaca, dok je proteklih godina bilo više redovitih godišnjih susreta mladih, ali u koje su uz srednjoškolce bili uključeni i mladi sedmog i osmog razreda osnovne škole.

Ovakvi susreti mladih pridonose upoznavanju i učvršćivanju vjere kroz ponuđene programe, obogaćenje izmjenom međusobnih iskustava kršćanskoga života i upoznavanju jednih s drugima. Nadalje, susreti mladih su prigoda da nauče mnogo više o zajedništvu i ljubavi od onoga što im se nudi putem medija, kao i otvorenost jednih prema drugima i izlazak iz zatvorenosti koju današnji način života preko elektroničkih medija i drugih sredstava nameće. Na ovim susretima mladi se upoznaju s cjelokupnom pastoralnom skrbi i pastoralnim radom s mladim vjernicima na župnoj, međužupnoj i biskupijskoj razini. Ove se prigode iskoriste uz ostalo i za animiranje trajne formacije za pastoralne djelatnike i suradnike u pastoralu mladih i s mladima u vidu promicanja pastoralnog rada s mladim vjernicima. Susreti mladih u Srijemu će se nastaviti svake godine, a po župama tjedni i mjesečni susreti kroz duhovne obnove, tribine, župnu katehezu mladih i druge susrete.

HR: Kako ocjenjujete aktivnosti i rad hrvatskih udruga u Srijemu i koliko su one važne za očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta srijemskih Hrvata?

U Srijemu postoje hrvatska, mađarska i njemačka kulturno-prosvjetna društva. Ova društva su javnog karaktera registrirana pred državom. Pohvaljujem aktivni rad posebno hrvatskih kulturno-prosvjetnih društava, kako unutar njih samih, isto tako i zajedničkom međusobnom suradnjom na razini Srijema. Posebno je lijepo vidjeti i osjetiti rad ovih društava na očuvanju nacionalnog i kulturnog identiteta srijemskih Hrvata. Pojavljuju se često u javnosti, organiziraju susrete, kulturne manifestacije i nesmetano rade prema svom planu i programu i prema vlastitom statusu. Uz susrete na području Srijema, pojedina društva održavaju kontakte i organiziraju susrete i u Hrvatskoj ili nekoj drugoj zemlji. To su susreti s kulturno-prosvjet-

nim društvima u drugim zemljama što pridonosi pomoći i brizi jednih za druge, o izmjeni iskustava i o podršci koju pružaju jedni drugima. Hrvatska kulturno-prosvjetna društva brinu i o mladima, o njihovom odgoju, obrazovanju i o očuvanju nacionalnog i kulturnog identiteta mladih u Srijemu.

Ova društva su svjesna da je hrvatski narod stoljećima gradio svoju kulturu, samosvojnu i vlastitu. Naše narodne pjesme, razigrana

nova ljudske zajednice. Potrebe su u životu velike osobito na moralnom, društvenom i gospodarskom području i zato se treba svesrdno zalagati i ne gubiti nadu u bolje sutra.

Što je veća odgovornost koju netko obnaša u društvu, to mu je veća i obveza stvaranja socioloških, političkih, institucionalnih, ekonomskih i moralnih uvjeta za rast nabolje. Svi smo pozvani uklanjati razloge beznada i pokazivati

sretan kad osjeti da mu se priznaje sloboda savjesti, vjeroispovijesti i javnog okupljanja zbog vjerskih ciljeva.

HR: Jeste li zadovoljni postignutom razinom informiranja na hrvatskom jeziku?

Mogućnost informiranja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji i svestrana zauzetost oko toga vrijedni su pohvale i podrške, što ne znači da razina ne bi mogla

narodna kola, tamburice, narodni melos, bogate šarolike narodne nošnje, sveukupno narodno blago, umjetnička, pjesnička, književna i glazbena ostvarenja, naše graditeljstvo, slikarstvo, kiparstvo i umjetnički obrt Božji su dar i svjedočanstvo našoj davnoj snazi duha, prodornosti, sposobnosti i veličini našoj u sveukupnom zbivanju na ovim prostorima. Zato hrvatska kulturno-prosvjetna društva sve ovo nastoje ostvarivati.

HR: Gledate li optimistično na budućnost života srijemskih Hrvata?

Na budućnost života srijemskih Hrvata gledam optimistički. Dopustite mi ovdje nekoliko riječi o onomu što se nadam da bi se na ovim prostorima moglo ostvarivati, a što je razlog moga optimizma o budućnosti života srijemskih Hrvata. U svakoj zdravoj i prosperitetnoj ljudskoj zajednici važni su svi ljudi, bilo pojedinci, bilo oni koji obnašaju različite poslove, dužnosti i službe i izvršavaju ih u požrtvornosti, savjesnosti i odgovornosti na opće dobro svih čla-

jedni drugima razloge opravdane nade da uvijek može biti bolje. U središtu je čovjek za kojega se brinu i Crkva i društvo zajedničkim naporima.

Mi srijemski Hrvati želimo biti uronjeni u Božji svijet i svoju stvarnost, koju živimo. Na srcu nam je čovjek kojemu drugi priznaje njegovo dostojanstvo. To je čovjek koji poštuje drugog čovjeka s kojim i pokraj kojega živi; koji voli svoju obitelj i svoj narod; koji želi raditi za napredak društva i za sebe da bi nešto imao; koji voli slobodu i mir; koji želi prepoznati sebe u slobodnom unapređivanju ostvarivanja ljudskih prava i kulturnih i tradicionalnih vrijednosti. Prirodno je i zdravo voljeti svoj dom i obitelj, kao i sve ono što nam je Bog podario: svoju vjeru i kulturu, svoj narod i jezik, svoj identitet. Zato svatko ima pravo da mu se prizna nacionalno podrijetlo, većinsko ili manjinsko. Pred nama je, nadalje, čovjek-kršćanin-vjernik, koji nastoji što bolje izvršiti svoje vjerničko, ljudsko i uopće društveno poslanje i koji je

biti i veća. Nažalost razina informiranja na hrvatskom jeziku još nije dovoljno obuhvatila i Srijem. Nadamo se da će i to uskoro biti ostvareno.

HR: Najavljivala se gradnja katoličke crkve na Novom Beogradu. Je li gradnja počela?

Procedura za dobivanje terena za gradnju rimokatoličke crkve u Novom Beogradu s pastoralnim centrom i pratećim crkvenim objektima je još uvijek u tijeku, bolje rečeno još nije niti počela. Prije više od pet godina Srijemski vikarijat je podnio zamolbu i priložio projekt za crkvu i pastoralni centar Urbanističkom zavodu za izgradnju grada u Beogradu. Kao odgovor postoji samo jedan dopis navedenog zavoda, da je izrada plana grada Novog Beograda još uvijek u tijeku i da ćemo o svemu biti pravovremeno obaviješteni. Glede svega ovoga još smo u iščekivanju. Je li odugovlačenje rješenja zamolbe za dodjelu terena politički razlog ili što drugo, do danas nam nije poznato. ■

Niko Bulić, direktor Hrvatske turističke zajednice

Rezultati bolji za 8-10 posto

*Hrvatska je uspjela sačuvati svoj identitet **

*Nastojanje proširenja mogućnosti u različitim strukturama turističke ponude *
Širenje turističke ponude i izvan priobalnog dijela*

Razgovor vodio: Dražen Prčić

U laskom u mjesec kolovoz, ovogodišnja je turistička sezona u Hrvatskoj stigla do svog vrhunca i već se, nakon zbrajanja rezultata iz predsezone, te lipnja i srpnja, naziru njeni očevidniji pokazatelji. O problematiki »najjačeg hrvatskog nacionalnog proizvoda«, ekskluzivno za »Hrvatsku riječ« razgovarali smo s prvim čovjekom Hrvatske turističke zajednice *Nikom Bulićem*.

► **Kako ocjenjujete dosadašnje rezultate ovogodišnje turističke sezone?**

Mi smo vrlo zadovoljni, zato što raspoložemo podacima za prvih šest mjeseci ove godine, što je već uspoređeno u odnosu na prošlu

godinu. Financijski gledano rezultat je bolji za 8-10 posto, a već naznake za mjesec srpanj, koji je bio jako dobar, govore o još jednom povećanju ukupnog rezultata. A prema svim realnim očekivanjima vjerujemo da će i kolovoz, te rujan biti iznad prošlosezonskih. Također očekujemo da će sve službene procjene, do 2-3 posto fizički i do 5 posto financijski, iznad prošle godine, biti premašene. I zato možemo izraziti zadovoljstvo tijekom dosadašnje sezone.

► **Za odlične rezultate u tekućoj sezoni i sve više turista koji dolaze iz zemalja koje odavno nisu posjećivale hrvatski dio Jadrana, jamačno velikog udjela ima i**

dobra, atraktivna i dugoročna marketinška kampanja.

Odavno smo shvatili da se naše okruženje mijenja i da nema više istočne i zapadne Europe, jer nas je Europska unija praktički zaokružila sa svih strana, i zbog toga smo išli na širu promidžbu, prije svega na SAD, Kanadu i Daleki istok. Reklame i propagandni medijski materijal pojavljuju se na globalnim televizijskim postajama, te na nacionalnim tržištima, i sama činjenica da smo široko rasporedili interes, preuzimajući određeni distributivni rizik, pokazala se pozitivnom. Tzv. klasična zapadna Europa daje standardno tržište gostiju koji oduvijek dolaze, dok

sva nova tržišta daju više i to čini sveukupno povećanje u ukupnom broju turista koji svoj godišnji odmor provode u Hrvatskoj.

► **Što je ono novo čime se hrvatski turizam i njegova aktualna ponuda mogu nametnuti potencijalnim budućim gostima?**

Prije svega mi smo sačuvali vlastiti identitet. Kao relativno mala zemlja s oko 4,5 milijuna stanovnika shvatili smo da ne možemo razvijati masovni turizam, da je kvaliteta i ravnoteža cijene i kvalitete ono što želimo, ali i ta raznovrsnost koju imamo u ponudi našem potencijalnom gostu. Mi ne želimo samo elitni i visoko kvalitetni turizam, želimo jednu dobru strukturu svih mogućnosti. Što će reći, i tri zvjezdice i »dobra konfekcija« su dobro došle u hrvatskom turizmu i toga imamo, ali isto tako i četiri, te konačno pet zvjezdica, kao najluk-suzniju ponudu, također možemo ponuditi svima koji se odluče doći na odmor u Hrvatsku. Unutar toga, od Istre do Dubrovnika, dakle duž cijele obale gdje se događa gotovo 95 posto cijelog turističkog prometa u Hrvatskoj, upravo ta raznovrsnost je nova kvaliteta. Primjerice sve veća ponuda wellness programa u hotelima, događaji koji omogućuju doživljaje turistima koji ljetuju kod nas napravili su zanimljivim, bogatijim turistički život. Nismo više samo zemlja sunca i mora, iako je to dominantni motiv dolaska većine turista, i na taj način smo postali interesantni znatno većem broju gostiju. Ono što je, u velikoj mjeri, pozitivno promaknulo Hrvatsku u odnosu na druge turističke destinacije je njena prometna infrastruktura, koja je našu zemlju u potpunosti otvorila prema glavnim dolaznim smjerovima. Jer vi sada imate, ulazeći iz Mađarske i Slovenije, napose iz Srbije, auto ceste koje vas sigurno vode do vaših željenih odredišta na jadranskoj obali i to je, jamačno, ono što je nova dimenzija u odnosu na razdoblje od prije desetak godina. Budući da znamo kako u Hrvatsku dolazi oko 90 posto »automobilista«, onda je to svakako nova dimenzija ponude hrvatskog turizma.

► **Nakon prvih rezultata i analiza zasigurno postoje i realni pokazatelji o određenim strukturama gostiju koji dolaze na odmor u Hrvatsku. Postoje li tzv. tipizirani gosti koji spadaju**

Mediterranean as it
once was

Croatian National Tourist Board
Ibikov trg 10 / IV, p.p. 251
10000 Zagreb / CROATIA
Tel: ++ 385 1 46 99 333
Fax: ++ 385 1 45 57 827
e-mail: info@htz.hr

www.croatia.hr

u određene »tematske skupine«,
poput sportaša, na primjer, i što
su neke konkretne smjernice?

Naravno, imamo klasične goste koji dolaze isključivo radi odmora, ali je indikativan pokazatelj da se skraćuje vrijeme trajanja godišnjeg odmora. Više je dolazaka, ali su manji vremenski intervali boravka. Opet, pokazuje se kako nema više striktno one tzv. strukture 50+ (turisti iznad navedenih godina op. a.) parovi, već su to cijele obitelji s djecom, ponajviše mlađi dinamizirani turisti koji dolaze na aktivni odmor. Tu je, normalno, sport kao neraskidivi dio afirmativne turističke ponude u vidu primjerice nautike i jedrenja. Ali tu su i ovi novi sportovi koji su do jučer bili izraz neobičnosti, a sada postaju novi način života. Ekstremni sportovi poput strmog penjanja ili ronjenja, samo mogu pozitivno djelovati na cjelokupnu ponudu hrvatskog turizma, a njihov adrenalin pridonosi i većem interesiranju stranih gostiju za dolazak u Hrvatsku. Upravo zbog toga se i produbljuje mogućnost ne samo dolaska u priobalni dio, što

je još uvijek primarni interes najvećeg postotka gostiju, nego i za zalede, jer tako Hrvatska postaje

u širem svom dijelu interesantna. Primjer Istre je najbolji pokazatelj, jer se sve više širi interes gostiju za njezin zeleni dio, a ne isključivo za morski i priobalni. Sve je više interesa i za dalmatinsko zaleđe. Upravo zbog poboljšanih prometnica putem kojih se jednostavnije stiže do željenih odredišta. U bliskoj budućnosti naša je želja da se taj »plimni val« prenese i u Slavoniju, Hrvatsko zagorje, Međimurje i da Hrvatska sebe na jedan novi način počne doživljavati kao turističku zemlju i izvan jadranskog prostora.

U kojoj se mjeri uspijeva produljiti turistička sezona i njezino aktivnije trajanje izvan tri udarna ljetna mjeseca?

Mislim da smo u tome uspjeli, jer nam sezona započinje najkasnije u vrijeme uskršnjih praznika i traje sve do treće dekade desetoga mjeseca, međutim, kada se uzima struktura smještajnih kapaciteta u kojima je još uvijek 50 posto u privatnom smještaju, gdje je u više od 25 posto slučajeva kamping, dok je u hotelima i apartmanskim dijelovima nešto oko 20 posto i kada se sve to u konačnici »uprosječuje«, ispada kako je sve to u ovoj ljetnoj špici, odnosno u ova tri mjeseca. Ali s druge strane, hoteli s više zvjezdica počinju raditi već od travnja i rade sve do početka jedanaestog mjeseca...

Što biste, na koncu, poručili gostima iz Vojvodine i Srbije glede njihovog potencijalnog dolaska u Hrvatsku na godišnji odmor?

Mogu reći kako smo mi stare rane ostavili iza sebe i zaliječili ih. Svi turisti iz Vojvodine i cijele Srbije

Dubrovnik

Jamačno najprepoznatljiviji brand hrvatske turističke ponude u očima brojnih stranih gostiju je grad Dubrovnik koji je, primjerice, postao nezaobilazna destinacija brojnih cruisera (velikih brodova s nekoliko tisuća gostiju).

su dobrodošli, naravno ukoliko su svjesni da dolaze u zemlju otvorena srca i dolaze dobronamjerno kao turisti. Istina, postoje dijelovi u kojima te rane još nisu posve zacijelile i oni su malo osjetljiviji, ali s druge strane, primjerice u Istri, možete vidjeti brojne automobile koji na registarskim pločicama nose srbijanske oznake i to je potpuna normalnost. Nama je Srbija susjedna zemlja na istoku i mi želimo njegovati dobrosusjedne odnose i turisti koji dođu neka uživaju u ljepotama Hrvatske. ■

Beskrajne mogućnosti pretraživanja na Internetu

Virtualno putovanje bez granica

*Najpopularnije je pretraživanjem putem nekoliko ključnih riječi, a najvažniji pretraživač je Google * Količina podataka, brzina promjena, gašenje linkova, čine zajedno nemogućim organizirano kompletno pretraživanje * Oni koji nedvojbeno brane uporabu globalne mreže tvrde kako su dostupne informacije bar jednako točne koliko i one koje se svakodnevno čitaju u tisku, ili slušaju putem radija, gledaju na televiziji*

Priredila: Dušica Dulić

Kada se nekom laiku nastoji pojasniti kako izgleda pretraživanje na Internetu, najčešće mu se to pojašnjava tako da zamisli sebe u nekom velegradu koji ne poznaje i da u njemu treba pronaći neki predmet koji je veličine kutije za žigice i koji može biti bilo gdje u tom velegradu. Ovakav izazov se može usporediti s pretragom na World Wide Webu. Iako je poznato da je Internet bogat izvor informacija, koje iz sata u sat upotpunjuju nove, redovito, i s puno opravdanja, nameće se i pitanje točnosti tih lako dostupnih informacija. Oni koji nedvojbeno brane uporabu globalne mreže tvrde kako su te informacije bar jednako točne koliko i one koje se svakodnevno čitaju u tisku, ili slušaju putem radija, gledaju na

televiziji. Kao precizniji, točniji, ističu se sve brojniji specijalizirani pretraživači, koji raspolazu informacijama iz jednog određenog tematskog područja ljudskog djelovanja. Baš zbog pitanja pouzdanosti u ono što je svjetski dostupno, savjetuje se uspoređivanje, korištenjem nekoliko pretraživača, ne oslanjajući se nikada na samo jedan (iako je to jedna od najčešćih navika korisnika ove nove tehnologije). Bez obzira na neke mane, nepobitna je činjenica da se pretraživanjem po Internetu može puno toga naučiti, doznati, u praksi iskoristiti. Do samoga korisnika je sloboda izbora i procjene točnosti. Najjednostavnija provjera relevantnosti pretraživača jest otkucati ključne riječi za koje znate najrelevantnije siteove, bilo na engleskom ili

nekom drugom jeziku. U ovisnosti o rezultatima pretraživanja vidjet ćete i koliko su promatrani pretraživači relevantni.

PRETRAŽIVANJE NA INTERNETU: Pretraživanje na Internetu nije nimalo lak i jednostavan posao. Postoje 3 osnovna tipa izvora informacija na Webu: siteovi koji sadrže primarne informacije (to su mjesta na Webu gdje možemo pronaći konkretne informacije koje tražimo), zatim primarne stranice s linkovima (ovo su mjesta na Webu koja sadrže veze do site-ova s primarnim informacijama), te siteovi s jednostavnim linkovima (to su mjesta na kojima se nalaze samo linkovi do primarnih stranica s linkovima).

Pretraživači se obično nalaze u posljednjim dvjema kategorijama siteova. Oni predstavljaju način pronalaženja traženih sadržaja na Webu, ali prije nego što uopće počnemo s pretragom primorani smo se suočiti s izborom – koji pretraživač koristiti. Postojeći pretraživači i direktoriji su organizirani različito i na različite načine indeksiraju Web stranice.

Posjećivanjem nekog od najvećih pretraživača dobit ćete veliki broj internetskih stranica kao rezultat za pojedine ključne riječi. Drugi problem je u tome što će u rezultatima biti puno stranica koji nemaju nikakve veze s onim što tražite. Zbog navedenih nedostataka preporučljivo je najprije provjeriti postoji li neki specijalizirani pretraživač za područje koja vas zanima. Ukoliko postoji, obvezno ga koristite, ali ako ne postoji, morat ćete koristiti opće pretraživače i izgubiti puno vremena u traganju za onim što vas zanima.

Specijalizirani pretraživač, kao i opći, zasnovan je, uglavnom, na robotu koji pretražuje stranice na mreži. Jedina razlika između ova dva tipa pretraživača je u tome što specijalizirani pretraživači u svoje baze prihvaćaju samo one siteove koji obrađuju točno određeno tematsko područje. Specijalizirani pretraživači su daleko manje poznati i posječeni od općih iako je njihova uloga u pretraživanju veoma značajna. Razlog leži u činjenici da korisnici ne znaju prednosti koje bi imali ako koriste određeni specijalizirani pretraživač. Pretraživanje pomoću ovih pretraživača je omogućeno u mnogim oblastima. Pretraživanje pomoću ovih pretraživača će vam dati mnogo kvalitetnije, potpunije i točnije podatke, nego pretraživanje pomoću općih pretraživača.

Najveći svjetski pretraživači nude sve više opcija pri pretraživanju, tako da je danas postalo gotovo uobičajeno pretraživati slike, zvučne i video zapise i sl. Zvučne, video i grafičke file-ove možete pretraživati ne samo po ključnim riječima već i po kategorijama.

RAZLIKE U INDEKSIRANJU: Različiti pretraživači postižu svoj cilj (rezultat pretrage) tako što koriste različite načine indeksiranja. Neki pretraživači uzimaju svaku pojedinu riječ sa svake stranice sitea, neki uzimaju prvih sto riječi na stranici, neki indeksiraju sve riječi koje same imaju neki smisao.

Kada na različitim pretraživačima postavimo isti upit i dobijemo rezultate pretrage, možemo vidjeti da su rezultati različiti od pretraživača do pretraživača. Uzrok tome u najvećem broju slučajeva su: različiti sustavi indeksiranja, različite metode vrednovanja Web stranica, različite

veličine baza podataka odakle se uzimaju rezultati, različite Web stranice u bazi podataka. Ove razlike govore u prilog savjetima za korištenje različitih pretraživača.

Najosjetljivije pitanje kod izrade Web sitea za inozemne korisnike jest multijezičnost i multikulturalnost. Na sreću, danas mnoga tehnološka rješenja nude instant prijevode (kompanija samo treba odlučiti na koji jezik želi da se prevode informacije i da instalira odgovarajuća rješenja za to). Međutim, još uvijek takva tehnička rješenja ne prevode sa 100 posto točnosti, pa je i dalje neophodno angažirati ljudski resurs u ovu svrhu.

Jedna od mogućnosti je izabrati partnera koji će kreirati i održavati site kompanije na određenom jeziku. Smatra se da kompanije čija je Web prezentacija dana samo na engleskom gube 10 milijardi dolara godišnje od prodaje, prema izvorima Forrester istraživanja. Svega 14 posto Web siteova nije na engleskom jeziku.

PONAŠANJE KORISNIKA: Prema referentnom istraživanju pretraživača koje svake godine obavlja kompanija NPD medija dobiveni su zanimljivi podaci o globalnom ponašanju korisnika pri pretraživanju. Najpopularniji sustav pretraživanja i dalje ostaje pretraživanje putem nekoliko ključnih riječi, s tim da je u posljednjih godinu dana primetno povećana uporaba jedne ključne riječi kao upita pretraživačima. Razlog za ovo je to što su ranije rezultati pretrage s jednom ključnom riječi bili katastrofalni, a u posljednje vrijeme sve inteligentniji algoritmi pretraživača omogućuju usporedbu rezultata prethodnih pretraživanja i daju točnije rezultate pri pretraživanju s jednom ključnom riječju.

Preko 80 posto ljudi koji ne pronađu zadovoljavajući rezultat pretrage pokušava ga pronaći ponovno na istom pretraživaču, koristeći druge ključne riječi ili fraze. Osnovni razlog za ovakvo ponašanje je veoma jako uvjerenje da je praktički svejedno na kom će se pretraživaču tražiti podaci, jer oni pružaju iste rezultate – a to nije točno.

Jedan od osnovnih razloga za nenapuštanje pretraživača jest poznati način pretraživanja na njima, što predstavlja upozorenje tvorcima i vlasnicima pretraživača da ne treba često mijenjati korisničke mehanizme pretraživanja. Zbog čestog mijenjanja sadržaja prezentacija, događa se da ne možemo pronaći željenu stranu.

NAJPOPULARNIJI PRETRAŽIVAČI: Različite tvrtke koje se bave rejtingom najviše posjećenih stranica, kao i tvrtke koje se bave kreiranjem kvalitetnih rejtinga na svjetskim pretraživačima, prikazuju različite rezultate popularnosti internetski stranica na kojima se nalaze najkorišteniji pretraživači. Poznato je već godinama da su Yahoo, AOL i MSN najčešće posjećene stranice, bez obzira na njihov međusobni raspored iz mjeseca u mjesec.

Bez obzira na sve top liste i rejtinge, stručnjaci se slažu da je najvažniji pretraživač današnjice Google.

Google je pretraživač koji trenutačno ima najveći broj pretraga na Internetu i smatra se najkvalitetnijim. Naziv Google modifikacija je američke riječi „deset na stoti“. Ime ovog pretraživača postalo je izuzetno popularno kada je objavljeno da je to prvi pretraživač koji je indeksirao milijardu stranica. Danas, s obzirom

na promjene u misiji Yahooa (posjećeniji je, ali nema veći broj pretraga), možemo reći da je to najposjećeniji pretraživač na Internetu.

Ovaj pretraživač utemeljili su 1997. godine *Sergey Brin* i *Larry Page*, koristeći iskustva koja su stekli na Odsjeku za kompjutorske znanosti sveučilišta Stanford. Tvorci Googlea su osmislili sasvim novu tehnologiju pretraživanja koja se ne oslanja na ključne riječi, već se pretraživanje bazira na frekventnosti pristupanja i broju linkova k stranicama koje sadrže upit koji ste zadali. Ovako dobiveni rezultati su daleko relevantniji i precizniji prema mišljenjima mnogih stručnjaka i samih korisnika.

Kod Googlea je uočljiva i prednost u formi jednostavnog home pagea na kojemu se odmah primjećuje jednostavan dizajn i box za pretraživanje. Osim polja za pretraživanje nalaze se dva tastera: »Search« i »I'm feeling lucky!« Prvi se koristi za dobivanje rezultata pretraživanja, a drugi vas direktno vodi na stranicu

koja predstavlja prvi link u rezultatu pretrage. I ovo je vjerojatno jedan od razloga zašto je Google među korisnicima tako visoko rangiran. Pretraživač Google se nalazi na adresi <http://www.google.com/>

Pri pretraživanju Google koristi rezultate s gotovo tri milijarde stranica. Katalog ovog pretraživača urađen je na veoma zanimljiv način. Pokraj svakog linka u određenoj kategoriji nalazi se mala zelena linija koja svojom dužinom pokazuje kvalitetu tog sitea. Kvaliteta se određuje na temelju toga koliko »važnih« stranica vodi do istog sitea, ali i na osnovi broja klikova surfera na određeni link. Ovakav servis korisnicima treba uliti povjerenje u kvalitetu rezultata.

Google nudi i tzv. multilanguage support servis, koji će omogućiti korisnicima da koriste ovaj pretraživač na svom jeziku. Još je zanimljivije da strane gdje osnovni jezik nije engleski možete, pomoću specijalnog servisa

ovog pretraživača, brzo prevesti na engleski. U slučaju da pogrešno otipkate neku riječ ili frazu, na vrhu rezultata pretraživanja naći ćete preporuku za pravilno tipkanje date riječi ili fraze, što je sigurno od velike pomoći onima koji slabije barataju engleskim jezikom.

U okviru linka »more« na naslovnoj strani možete otići do stranice na kojoj su jednostavno i lijepo prikazani servisi i alati koje nudi ovaj pretraživač. Između ostalog, tu ćete moći da odete na specijalizirana pretraživanja slika, use-net grupa, regionalna pretraživanja, sveučilišna pretraživanja, kataloška pretraživanja, pretraživanja prodavaonica, e-mail magazina i slično.

BUDUĆNOST PRETRAŽIVANJA: Trend digitalizacije velikog dijela ukupnog čovjekova naslijeđa, znanosti i kulture intenzivno se nastavlja. Radi se i na tome da svaka informacija bude što više »obojena« elementima iz svakodnevnog života (zarad identifikacije korisnika). U tom mnoštvu informacija, oteža-

vajuća je, ali istodobno i olakšavajuća okolnost da nema identičnih klikova, nema istih putova dolaženja do informacija. Treba sve više voditi računa o sve većem broju dokumenata, o sadržajima koji su neprepoznatljivi postojećim sustavima opisa i pretraživanja, te o sve većem broju korisnika.

Na Internetu postoje mnoga mjesta s različitim vrstama pretraživanja, pa ipak mnogi sadržaji i dalje ostaju nepoznati. Količina podataka, brzina promjena, gašenje linkova, čine zajedno nemogućim organizirano kompletno pretraživanje. Neki ljudi koji se bave ovom problematikom imaju vrlo različita mišljenja o tome gdje je stvarno problem. Neki misle da je u pitanju korisnički interface, neki misle da je u pitanju način prikupljanja podataka, neki da su u pitanju nedostaci brzine hardwarea. Budući da smo i dalje u početnom stadiju razvoja Globalne mreže potrebna su nova rješenja...

Predstojeće manifestacije »Dužijance 2007.«

Centralna proslava »Dužijance« u Subotici

*Bogat i raznovrstan program žetvenih svečanosti nastavlja se danas, 10. kolovoza, otvorenjem izložbe slamarki, nakon čega će se održati manifestacija »Tamburaška večer« * U subotu svečano večernje i »Risarska večer« * Centralna proslava »Dužijance 2007.« započinje u nedjelju 12. kolovoza * Na Trgu sv. Terezije Avilske svetu misu predvoditi će vašingtonski nadbiskup, kardinal Theodor Mc Carrick*

Program ovogodišnjih žetvenih svečanosti »Dužijance 2007.« nastavlja se danas, 10. kolovoza, otvorenjem izložbe radova s XXII. Saziva kolonije slamarki iz Tavankuta. Izložba će biti otvorena u 19 sati u vestibulu Gradske kuće u Subotici.

Nakon toga, tradicionalna manifestacija »Tamburaška večer« održat će se na centralnom trgu Subotice s početkom u 20 sati. Nastupit će tamburaški sastavi Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Jelačić« iz Petrovaradina, Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« iz Subotice, Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Tavankuta, kao i subotički tamburaški ansambli »Hajo«, »Ravnica« i »Razgale«.

U okviru »Tamburaške večeri« bit će predstavljeni ovogodišnji bandaš i bandašica Mario Tikvicki i Nevena Mlinko, a izabrat će se tri najljepša para, pratitelji bandaša i bandašice.

Svečano večernje je u subotu, 11. kolovoza, u katedrali sv. Terezije Avilske s početkom u 18 sati. Istoga dana, program »Risarska večer« počinje u 20 sati, na središ-

njem trgu Subotice. Bit će prikazan nekadašnji rad risa, a u nastavku programa slijedi folklorni program. Nastupit će brojna kulturno umjetnička društva: Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« iz Sombora, Hrvatska

udruga kulture »Lajčo Budanović« iz Male Bosne, Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Tavankuta, Hrvatsko bunjevačko kulturno-umjetničko društvo »Lemeš« iz Svetozara Miletića, Mađarski kulturni centar »Nepkőr«, Omladinsko kulturno-umjetničko društvo »Mladost« iz Subotice, Kulturno-umjetničko društvo »Aleksandrovo« iz Subotice, Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« iz Subotice, Kulturno-umjetničko društvo »Sluničko« iz Republike Češke i Kulturno-umjetničko društvo »Gunja« iz Republike Hrvatske.

Nakon završetka programa »Risarske večeri«, koncert će održati subotička rock grupa »Perpetum mobile«.

Centralna proslava »Dužijance 2007.« započinje u nedjelju 12.

kolovoza, blagoslovom i ispraćajem bandaša i bandašice iz župe sv. Roka u 8,45 sati. Bandaš i bandašica će s povorkom doći do katedrale sv. Terezije Avilske, gdje će svečano euharistijsko slavlje započeti svetom misom u 10 sati na Trgu sv. Terezije Avilske. Svetu će misu predvoditi vašingtonski nadbiskup, kardinal Theodor Mc Carrick. Oko 11,30 sati krenut će svečana povorka kroz grad, do centralnog trga Subotice, gdje će bandaš i bandašica predati gradonačelniku kruh od novog brašna.

Također u nedjelju, u 18 sati, bandaš i bandašica posjetit će grob Blaška Rajića, utemeljitelja crkvene »Dužijance«, a nakon toga, s početkom u 19 sati, započet će svečanost »Bandašicino kolo« u dvorištu župe svetog Roka.

Z. S.

Predaja kruha gradonačelniku:
s prošlogodišnje Dužijance

10. kolovoz 2007.

Rekonstrukcija magistralnih toplinskih vodova

Na relaciji od Subotičke toplane do Saričevog spomenika, i od Raskrižja kod nove općine do Prozivke na Beogradskoj cesti teku radovi na rekonstrukciji magistralnih toplinskih vodova. Radove financira Europska agencija za rekonstrukciju. Subotička je općina dobila blizu 3.350.000 eura u cilju povećanja pogonske stabilnosti i pouzdanosti sustava i smanjenja rasipanja energije. Korisnici građevinskog zemljišta neće moći graditi objekte niti saditi drveće nad razvodnom mrežom do 3 metra udaljenosti od razvodnog voda. Međutim, Subotička toplana je platila i angažirala »Čistoću i zelenilo« da zaštiti svaku biljku od rušenja i oštećenja a ukoliko i dođe do toga, dužna je obnoviti zelenilo koje se ne može sačuvati.

Natječaj za omladinske programe

Raspisan je natječaj za financiranje omladinskih programa kulture pod nazivom »Centrifuga« od strane Balkanskog fonda za lokalne inicijative i Erste Banke. Cilj programa je da se podupru ideje i inicijative mladih u području kulture. Natječaj je raspisan u 35 mjesta širom Srbije, i u Subotici. Za financiranje projekata predviđeno je od 500 do 4.000 eura i oni se moraju da realiziraju do 1. veljače 2008. Za sudjelovanje u natječaju koji je otvoren do 21. rujna potrebno je popuniti samo prijavni obrazac koji se može pronaći na Internet adresama www.bcif.org i www.erstebank.co.yu

Poskupljenje kruha

U mnogim gradovima poskupio je kruh. Tako će i subotička Fidelinka od ponedjeljka, 13. kolovoza podići cijene. Kruh će biti skuplji za 25 posto, odnosno, stajat će 35 dinara. Do poskupljenja kruha

došlo je zbog povećanja cijene pšenice do koje je došlo zbog višetjedne suše. Pored toga zabilježen je i skok cijene svinjetine zbog nedostatka stočne hrane uvjetovane visokim cijenama kukuruza.

Ustupanje zemljišta crkvama i vjerskim zajednicama

Na sastanku Skupštine općine Subotica koji je bio održan u četvrtak 2. kolovoza bilo je riječi o obrazovanju komisije za ustupanje

poljoprivrednog zemljišta na privremeno korištenje bez plaćanja naknade dok se ne počne provoditi Zakon o vraćanju imovine. Na sastanku su pisustvovali predstavnici »Agrozavoda« Subotica, Okružnog zatvora Subotica, katoličke, pravoslavne i evangeličke Crkve kao i poljoprivredna poduzeća. Odluka Skupštine općine Subotica se temelji na Zakonu o poljoprivrednom zemljištu i Zakonu o crkvama i vjerskim zajednicama. Poslije skidanja usjeva ovog ljeta i jeseni komisija će uvesti zemljišta u posjed crkve, vjerskih zajednica i institucije. Komisiju čine Milan Radak, dipl. ing., izvršitelj za poljoprivredu, Ružica Stoilković Tumbas, izvršitelj za imovinsko pravne poslove i Snežana Krmpotić, geometar. Mandat trajanja komisije je do kraja kalendarske 2007. godine.

Inventar Yu Festa ostao u kazalištu

Radovi na rekonstrukciji zgrade Narodnog kazališta su u kašnjenju jer se zakupac poslovnog prostora Cafe Yu Fest još nije iselio što se može odraziti i na povlačenje sredstava iz Nacionalnog investicijskog

plana. Vlasnik Cafea Yu Fest, Goran Cvijović Cvijo, sprečio je komisiju formiranu od strane Narodnog kazališta i Lokalne samouprave da namještaj premjesti u općinska skladišta.

Pokrenuta su tri sudska postupka. Prvo je gospodin Cvijević tražio da se uvede struja i voda dok se kazalište ruši, što je odbijeno da se uradi. Zatim, pokrenut je postupak protiv Narodnog kazališta zbog ometanja posjeda, dok je trećim pokrenut postupak iseljenja. Zbog novonastale situacije stručnjaci Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture ne mogu raditi svoj posao čime se nepotrebno dovodi u opasnost kulturno povijesno naslijeđe Subotice.

Ljetna akademija – seminar za nastavnike i profesore

Održan je seminar za nastavnike i profesore u gimnaziji »Dezső Kosztolányi« pod organizacijom Udruge pedagoga, Mađarskog nacionalnog vijeća i lokalne samouprave. U okviru seminara bilo je oko 160 sudionika u sekcijama, kulturnim programima i izletima koji su trajali od utorka 7. kolovoza do petka 10. kolovoza.

Priredila A. Ka.

Dužijanica u Đurđinu

Svečana zahvala Bogu

Proslava žetvenih svečanosti u Đurđinu, koja je održana u nedjelju 5. kolovoza, otpočela je svetom misom zahvalnicom u crkvi sv. Josipa Radnika. Misu je predvodio vlč.

Novaković blagoslovio je klasove žita koji su potom podijeljeni vjernicima. Slamarka *Marija Vidaković* načinila je ovogodišnju »krunu« Dužijance u Đurđinu, sliku radenu u tehnici slame.

Zbor župe sv. Josipa Radnika pod ravnanjem *Verice Kujundžić* pjesmom je uzveličao ovo euharistijsko slavlje koje je završeno procesijom oko crkve s presvetim oltarskim sakramentom – u kojoj

su sudjelovali svi nazočni vjernici.

Navečer, u 19 sati, održana je svečana akademija posvećena pokojnom pjesniku *Jakovu Kopiloviću*. Tijekom programa

Procesija oko crkve

Podjela klasja žita

Julije Bašić, župnik iz Bikova, uz koncelebraciju domaćina župe vlč. *Lazara Novakovića* i vlč. *Željka Šipeka*, župnika u Starom Žedniku. Čast da ove godine budu predvoditeljski par Dužijance u Đurđinu pripala je *Siniši Skenderoviću* i *Marini Ivković Ivandekić*, dok su mali bandaš i bandašica bili *Damir Milodanović* i *Miljana Tumbas*.

Na početku misnog slavlja, domaćin župe vlč. Lazar

čuli su se njegovi stihove koje su govorili mladi iz župe u Đurđinu. O životu i djelu Jakova Kopilovića govorila je ravnateljica Hrvatske čitaonice *Katarina Čeliković*. Program su upotpunili tamburaši pod ravnanjem *Nele Skenderović*.

Nakon toga, oko 20 sati, već tradicionalno uslijedilo je »Bandašicino kolo«, tijekom kojeg su se mladi dobro zabavili uz tamburašku glazbu.

J. K.

Dužijanica u Ljutovu

Proslava pod vedrim nebom

Mala bandašica i mali bandaš:
Ines Dražić i Josip Krčelić

Posljednja u nizu seoskih dužijanci – poslije Starog Žednika, Bajmoka, Svetozara Miletića, Tavankuta, Sombora, Male Bosne i Đurđina – održana je u nedjelju 5. kolovoza, u Ljutovu.

Dužijanica u Ljutovu razlikuje se od ostalih jer se euharistijsko slavlje odvija pod vedrim nebom, budući da mještani ovoga sela nemaju zgradu crkve. Ovogodišnja proslava otpočela je u poslijepodnevnom satima, kada su se sudionici odjeveni u nošnje okupili u dvorištu Antuna i Ruže Juhas odakle je povorka pošla prema Domu kulture gdje je bio postavljen oltar. Bandaša Danijela Milera i bandašicu Biljanu Remeš, kao i malog bandaša Josipa Krčelića i malu bandašicu Ines Dražić, dočekalo je mnoštvo puka, te velečasni Mirko Štefković i vlč. Franjo Ivanković, koji su predvodili misno slavlje. »Kad misliš da si pronašao odgovor, pitanje se nanovo rađa. Ispraznost. Kristovo uskrsnuće je

odgovor«, poručio je u propovijedi Mirko Štefković.

Nakon svete mise zahvalnice priređen je kulturno-umjetnički program u kojem su nastupili risari i risaruše koji su sudjelovali na ovogodišnjem natjecanju risara u Đurđinu, tamburaši HKUD »Ljutovo« pod ravnanjem Zorana Galfija, vokalni solisti Dijana Remeš i Boris Godar, folklorni ansambl HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta, kao i folklorci HUK »Lajčo Budanović« iz Male Bosne. »Krunu« (sliku od slame) ovogodišnje Dužijance u Ljutovu, kao i sve perlice za bandaše i bandašice, izradila je upravo bandašica Biljana Remeš, inače slamarica pri HKPD »Matija Gubec«

Ovogodišnji bandaš i bandašica su Danijel Miler i Biljana Remeš, dok su njihovi mali pratitelji Josip Krčelić i Ines Dražić

u Tavankutu. Naime, kako smo mogli vidjeti, ona je ovom prigodom nosila nakit (naušnice, narukvica i ogrlica) što ga je izradila upravo u tehnici slame.

Bila je ovo četvrta godina kako se manifestacija zahvale za rod žetve u Ljutovu slavi misom kod križa u središtu sela, iako se slavila i u proteklih četrdeset godina, točnije od 1967. Kako nam je rekao jedan od mještana, Petar Ivković

– Corda, Dužijanica se do prije četiri godine obilježavala samo kao pučki običaj, a tek odnedavno i kroz euharistijsko slavlje.

Svojom su nazočnošću proslavu uveličali gradski bandaš Mario Tikvici i gradska bandašica Nevena Mlinko, a među gostima je bio i predsjednik Organizacijskog odbora »Dužijance« Grgo Kujundžić sa suprugom.

N. S.

Gradska bandašica i bandaš u Ljutovu:
Nevena Mlinko i Mario Tikvicki

Zahvala za rod žetve slavi se misom kod križa u centru sela

S domaćinom: Igor Njegovan

Trening-seminar na moru u organizaciji udruge »KroV«

Mladi za mlade

Od 30. srpnja do 6. kolovoza, u Brodaricama pokraj Šibenika udruga hrvatske mladeži »Krov« po drugi je put održala seminar »Ljetna akademija 2007« uz potporu »Pučkog otvorenog učilišta Zagreb«, Gradskog ureda za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje i Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija. Na akademiji je sudjelovalo dvadeset mladih iz Vojvodine, budućih

aktivista udruga mladih, koji su tijekom sedam dana posredstvom radionica bili trenirani vještinama komuniciranja, pregovaranja, nastupa na medijima, pisanja projekata i uporabe hrvatskoga jezika. Treneri akademije Igor Čeliković, Adrijana Vojnić Hajduk, Thomas Šujić, Neven Rudić Vranić i Đerđ Horvat, bili su također mladi, ali iskusni predavači. »Ljetna akademija 2007« zatvorena je riječima pomoćnika ravnatelja »Pučkog otvorenog učilišta Zagreb« Igora Njegovana, koji nije krio zadovoljstvo što je bio domaćin mladima iz Vojvodine, u objektu obnovljene vojarne koju je ta

VIJESTI IZ SONTE

Sjednica Savjeta Mjesne zajednice

Na sjednici Savjeta Mjesne zajednice Sonta, održanoj 31. srpnja, razmatrano je šestomjesečno financijsko izvješće o realizaciji mjesnoga samodoprinosu i donesene su potrebne odluke glede poduzimanja mjera za održavanje vitalnih objekata u selu. Vijećnici oporbe, poglavito Veljko Bačić, iznijeli su niz primjedaba na utrošak sredstava, s napomenom da su enormno visoki iznosi: 92.667 dinara troškova reprezentacije, za koje, po njegovim spoznajama, postoji preporuka o smanjenju od inspektorice rada, 68.485 dinara troškova benzina za putničko vozilo, a sporna je i kazna po rješenju pravosudnih tijela od 9694 dinara. Očito je i razmimoilaženje tajnika MZ Tomislava Siladića i predsjednika Savjeta MZ Antuna Zlatara glede nabave i dovoza ugljena za potrebe grijanja prostorija MZ i Doma kulture, u vrijednosti od 185.000 dinara.

Po zahtjevima za dotacije, dodijeljeno je 40.000 dinara Kulturno prosvjetnoj zajednici Hrvata »Šokadija« za pokriće dijela troškova prijevoza na međunarodnu manifestaciju »Šlingani dani« u Jalžabetu, Republika Hrvatska, 20.000 dinara OKUD-u »Ivo Lola Ribar« za orga-

nizaciju jednodnevnoga izleta u Suboticu, 30.000 dinara RK »Sonta« za organizaciju memorijalnoga turnira »Čanak-Grbić-Narandžić« i 30.000 dinara KUD-u »Mažoret« za organizaciju »Kirbaj-festa«.

Memorijalni rukometni turnir

USonti će se u petak, 10. kolovoza, u organizaciji RK »Sonta« održati memorijalni rukometni turnir »Čanak – Grbić – Narandžić«. Lijepa gesta čelnikstva kluba, dugogodišnji djelatnici i igrači koji su zadužili sončanski rukomet zaslužili su da ih se sjetimo bar na ovaj način. Međutim, ružno je i tužno ono što je zapanjilo i ogorčilo mnoge Sončane kad su ugledali plakate s najavom turnira. Gdje su legende bivšega RK »Dinamo« Stipan Siladev i Stipan Matić i tko ih to i s kojim pravom dijeli? Pok. Maksim Čanak bio je i njihov trener, Grbić i Narandžić su bili i njihovi, prije svega, veliki prijatelji, a onda i suigrači. U Sonti je već u predratnim godinama održavan memorijalni turnir Stipana Siladeva. Ostaje nejasno jesu li Siladev i Matić zaobidjeni zbog nečije površnosti i nepromišljenosti, ili, što bi bilo najtužnije i najružnije, u svijesti pojedinaca još uvijek pluta ideja o podjeli na podobne i nepodobne.

institucija dobila na uporabu za organiziranje obrazovnih programa djece i mladeži.

»Stekao sam dojam kako su Hrvati u Vojvodini polarizirani i ne rade skupa na istom cilju. Upravo iz tog razloga mi vidimo mlade kao nositelje novih ideja i budućih projekata«, rekao je Igor Njegovan. Predsjednica udruge »Krov« *Olga Perušić* istaknula je kako je cilj organizacije mladeži koju zastupa, privoljeti i obučiti nove članove koji bi u bliskoj budućnosti bili spremni preuzeti organiziranje seminara i manifestacija, te pisanja projekata za natječaje.

»Ove je godine bio ograničen

broj sudionika akademije, ali nam je drago što su došli mladi koji su doista zainteresirani i željni aktiviranja. Obuke ovoga tipa želimo i ubuduće organizirati, kako bismo se mogli posvetiti svim mladima koji žele steći vještine i aktivirati se«, istaknula je *Olga Perušić*.

Ljubitelji dobrog provoda našli su slobodnog vremena i za kupanje u moru, kao i za obilazak okolnih otoka i sudjelovanje u nekom od brojnih ponuđenih izleta.

Opširnije o projektu »Ljetna akademije 2007«, moći ćete pročitati u listu za mladež »KUŽIŠ?!«.

H. R.

Kirbaj fest

Predstojećega vikenda u Sonti će biti živo. Sveti Lovra je zaštitnik sela, pa kao i svake godine, kirbaj će zasigurno obilježiti dolazak velikoga broja gostiju iz cijeloga svijeta. Ovoga puta, za razliku od ranijih godina, gostima će biti ponuđeni i sadržaji za svačiji ukus. Aktivnosti počinju u petak, na samog Svetog Lovru, memorijalnim rukometnim turnirom u sportskoj dvorani u 17 sati, a u 19 sati u Domu kulture će se održati promocija knjige »Divani iz Sonte«, autorice *Ruže Silađev*. Centralni dan je u nedjelju, a obilježiti će ga pjevanje zbora KPZH »Šokadija« na svetoj misi, uz pratnju tamburaškog orkestra »Tandora«, a u poslijepodnevnom satima je nastup limene glazbe iz Kupusine i mažoretkinja iz Ade, Osijeka i Sonte. U večernjim satima, gostima će biti na raspolaganju terase mjesnih kafića, koji će po tradiciji za kirbaj imati živu glazbu.

Odmoru je kraj

Sastanak Predsjedništva KPZH »Šokadija« održan je 3. kolovoza, a to je i kraj kratkotrajne ljetne pauze u radu. Već u petak orga-

nizirat će se promocija knjige »Šokački divani« članice Literarnog odjela »Šokadije« *Ruže Silađev* u izdanju NIU »Hrvatska riječ«, a u nedjelju će pjevački zbor sudjelovati na svečanoj svetoj misi. Utvrđeni su i datumi predstojećih aktivnosti. Dramski će odjel u prvoj polovici rujna gostovati u Bačkom Monoštoru s predstavom »Nije kako je sudeno, nego kako je rečeno«, likovna će se kolonija održati 8. rujna, a najznačajnija manifestacija Zajednice, »Šokačko veče«, 24. studenog. Predsjednik »Šokadije« *Zvonko Tadijan* je podnio izvješće o aktivnostima glede gradnje, odnosno adaptacije budućega doma »Šokadije«. Radovi izvedeni do sada ispraznili su račun Zajednice, a niotkud nema naznaka o novim dotacijama. Lokalna je zajednica nezainteresirana za gradnju ovoga objekta, koji će, kao budući etnomuzej biti u funkciji razvoja cijeloga sela. No, čelništvo Zajednice je čvrsto u nakani da pronade modus za privođenje ovoga objekta funkciji, a u toj nakani svaka, pa i najmanja potpora, dobro je došla. Na koncu, konstatirani su i problemi u radu pojedinih odjela, a čelništvo već radi na iznalaženju kadrovskih rješenja kojima će evidentirane probleme riješiti.

I. Andrašić

Mario Rozić, Beščanin u Požegi

Ljepote zajedništva

*Naši beščanski svećenici su nas naučili temeljima vjere i stvorili pravo obiteljsko ozračje u župi, ozračje povjerenja, prijateljstva, zajedništva i slobode koju daje vjera **

Beščani iz cijele Hrvatske i diljem svijeta jednom godišnje se tradicionalno okupljaju u nekom od većih hrvatskih središta, a ove je godine to bilo u Bjelovaru

Beščanin Mario Rozić jedan je od onih Srijemaca koji su vrlo rano, s nenavršenih 17 godina, morali napustiti rodni kraj i bolji život potražiti u matičnoj državi Hrvatskoj. Rođen je 1975. godine u Novom Sadu i kršten u crkvi sv. Male Terezije od Djeteta Isusa u Beški. Osnovnu je školu završio u Beški, prve dvije godine elektrotehničke srednje škole u općinskom središtu Indiji, a preostale dvije, nakon preseljenja, u Požegi.

»U Beški sam proveo doista prekrasno djetinjstvo. Obronci Fruške gore, širok Dunav, ravnica, a poglavito okruženje vrijednim i čestitim ljudima, ambijent je koji bi svako dijete poželjelo i osnova lijepog i sretnog djetinjstva. Taj osjećaj širine, beskrajnog prostranstva i slobode ostao je i danas u meni«, sjeća se svog djetinjstva Mario, ali dodaje kako je sve to vrijeme živio i rastao u praktičnom katoličkom duhu.

DANI DJETINJSTVA U SRIJEMU: »Premda je društvo već tada bilo protkano brojnim nepravdama, otuđenjima i ovisnostima, dani mojeg djetinjstva bili su dani otkrivanja katoličke vjere i ljepote zajedništva. U mome duhovnom rastu i sazrijevanju važnu su ulogu imali moji roditelji, tata Jozo, podrijetlom Hercegovac i majka Milica, Slavonka, koji su istinsko življenje vjere pokazivali svojim primjerom i tako odgajali i nas, svoju djecu. Odgajani smo da je obitelj središte svega, crkva u malom, svetište života, mjesto izgradnje vlastite osobnosti. Isto tako su nas naši Beščanski svećenici Martin Radman, Tomislav Radišić i Božidar Lusavec naučili temeljima vjere i stvorili pravo obiteljsko ozračje u župi, ozračje povjerenja, prijateljstva, zajedništva i slobode koju daje vjera. Uz njih sam primio sve sakramente i potrebu svjedočenja i prakticiranja katoličke vjere, a redovita nedjelj-

na sveta misa bila mi je i ostala snažno duhovno uporište«, sjeća se Mario.

Rane devedesete godine prošlog stoljeća i raspad Jugoslavije u krvavom ratu natjerali su obitelj Rozić, kao i mnoge Srijemce, na preseljenje u Hrvatsku.

»Bili smo tužni što odlazimo, ali istodobno svjesni da moramo otići. Uspjeli smo te 1992. godine zamijeniti kuću i trajno se skrasiti u Požegi«, kaže Mario i dodaje kako su prvi dani u novoj sredini

no radio u više tvrtki, ali nije uspio naći posao u svojoj struci. Danas je stalno zaposlen u drvnjoj industriji u Požegi, na održavanju strojeva. Starija sestra Marijana također radi u Požegi, nedavno je zasnovała i svoju obitelj, dok brat Ivan, najmlađi član obitelji, rođen nakon preseljenja u Hrvatsku, ide u treći razred osnovne škole i sebe smatra pravim Slavoncem.

Jedanaest godina nakon preseljenja u Požegu još je jedan događaj duboko potresao Marija i nje-

ponosan na svoga oca koji je sve učinio kako bi Beščani ostali vjerni svom zajedništvu i potrebi uzajamnog pomaganja.

»Beščani iz cijele Hrvatske i diljem svijeta jednom se godišnje tradicionalno okupljaju u nekom od većih hrvatskih središta, a ove je godine to bilo u Bjelovaru. Mi, Požežani, karakteristični smo po tome što se gotovo svake nedjelje nađemo na nogometu i zajednički družimo, a ove je godine naša ekipa i pobijedila na tradicional-

bili neizvjesni i teški, jer su se našli u novoj sredini, u nesigurnoj egzistencijalnoj situaciji. »Majka mi je u Srijemu bila kućanica, a tata je radio kao bravar. Po dolasku u Požegu roditelji su radili 'na crno' i prihvaćali svaki ponuđeni posao kako bi prehranili obitelj, a nakon izvjesnog vremena tata je dobio stalno radno mjesto u 'Kameningradu'«.

ŽIVOT U POŽEGI: Po svršetku srednje škole Mario je privreme-

govu obitelj. Prije četiri godine, od posljedica moždanog udara umire mu otac Jozo, koji je dugi niz godina bio predsjednik Zavičajnog kluba Beščana u Hrvatskoj.

»Bio je to pravi šok za nas. Ne mogu vam opisati bol koju sam tada osjećao. Tek što smo počeli zaboravljati strahote rata i navikavati se na novu sredinu, sudbina nam je zadala udarac od kojeg se još nismo oporavili«, tužnih očiju priča nam Mario i dodaje da je

nom malonogometnom turniru, organiziranom u čast moga pokojnoga oca«, ponosno ističe Mario i za kraj našeg razgovora posebno naglašava potrebu beščanskog zajedništva. »Ako beščanska okupljanja jednog dana izgube kršćanski temelj, izgubit će svoj smisao i spremnost na dostojanstveno čuvanje vlastite vjere, kulture i svih vrednota svoje stoljetne tradicije«.

Zlatko Žužić

Iz kuta mladih: Mladen Petreš

Glazba i medicina

Spoj glazbe i medicine dominira kod *Mladena Petreša*. Iako ima tek 19 godina, postigao je izuzetan uspjeh u objema sferama. Đak generacije (2003. – 2007.) Srednje medicinske škole u Subotici upisao je prvu godinu na Medicinskom fakultetu u Novom Sadu. Slobodno vrijeme provodi svirajući gitaru, ali ni tamburaški mu bas nije stran. Član je Subotičkog tamburaškog orkestra i KUD »Matija Gubec« u Tavankutu. Mladić iz najnovijeg broja »Hrvatske riječi« podijelio je s nama svoja iskustva iz svog školskog i društvenog života.

MEDICINA: Kako kaže, nije se mnogo »mučio« da bi bio đak generacije i objašnjava zašto baš medicina.

»Meni nije bilo pretjerano teško zato što volim medicinu. Od malih nogu želja mi je bila da budem liječnik i od malih sam nogu zamišljao sebe kao liječnika. Kad smo bili djeca, sestra i ja smo se igrali, pa sam ja bio doktor a ona sestra ili pacijent. Srednju sam upisao bez ikakvog utjecaja roditelja, svojom voljom. Sve su bile moje odluke. Bio sam u dvojbi jesam li spremam za medicinu ili ne, jer je to zahtjevan fakultet. Ipak, i fakultet sam sam izabrao«, objašnjava Mladen.

Što se tiče drugih fakulteta, najbliže su mi opcije bile biologija i studij poljoprivrede, ali kaže da je razmišljao i o političkom znanosti-ma.

Na pitanje što najviše voli u medicini odgovorio je: »Mene najviše privlači urgentna medicina. Jest da je to možda najzahtjevniji posao, ali mi je nekako najprivlačniji. Zasad ću se potruditi da završim ovaj osnovni studij, a dalje ću vidjeti što će biti.«

VANŠKOLSKA AKTIVNOSTI: Pokraj škole izdvojio je vremena i za vanškolske aktivnosti. Bivio se folklorom u Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu »Matija Gubec« u Tavankutu. Početkom srednje škole ostavio je folklor kako bi se u potpunosti mogao posvetiti sviranju. Na početku je svirao samo u Tavankutu u KUD-u »Matija Gubec«, ali je kasnije prešao i u Subotički tamburaški orkestar tako da je sada član i orkestra u »Gubecu« i Subotičkog tamburaškog orkestra. Iako je ponekad bilo teško, uspio je uskladiti sve sa školom.

»Bilo je situacija kada kad mi je to predstavljalo problem. Morao sam od slobodnog vremena oduzeti da bih naučio nešto odsvirati, ili sam iz škole morao izostati. Ponekad nisam imao ni dovoljno vremena za učenje, ali nikad mi nije bilo teško. Jako mi je bitno da sviram.

Da nisam išao u medicinsku, ili da ne sviram, ne bih bio ova osoba koja jesam.«

Naravno, bilo je brojnih nastupa...

»Već tradicionalno svira se na otvorenju Filmskog festivala na Paliću. Osim toga, bilo je puno nastupa, otvorenja izložbi, ... Postoje redoviti godišnji koncerti, zatim sviramo u katedrali za praznike kao što su Božić i Uskrs, a svira se i na polnoćki. Svake godine juniorski orkestri isto imaju godišnji koncert posebno, kao i veliki orkestar. Stalno ima nekih aktivnosti i svakako da svake godine bude i neka turneja. Godine 2004. išli smo u Izrael, ali turneje su uglavnom tu, po Vojvodini i Hrvatskoj.«

Jedna od većih turneja bio je put u Belgiju

gdje su sa Subotičkim tamburaškim orkestrom osvojili nagradu »Cum Laude« pod vodstvom *Stipana Jaramazovića*. »To je bio europski festival orkestarske glazbe. Bilo je nekoliko skupina i u našoj skupini mi smo osvojili prvo mjesto. Mislim da je to veliko postignuće. Ja sam mlad, nepunih 19 godina, i baš sam ponosan na to što sam bio dio te ekipe.«

»S obzirom da sam Hrvat uvijek me je vuklo nešto u Hrvatsku. Želio sam imati veze s domovinom, pa ako ništa drugo barem da provedem studentske dane tamo. Ima više razloga zašto nisam otišao. Kasnije ću, ako se bude moglo, vjerojatno nešto probati uraditi.«

Adrijana Kajla

Po povratku iz Rima, skupina hodočasnika iz Subotice i Novog Sada posjetila Asiz

U gradu svetog Franje

Već i same uske uličice i arhitektura mediteranska, na prvi pogled očaravaju svakoga posjetitelja koji dolazi posjetiti mjesto obilježeno životom i djelom sv. Franje

tekst i fotografije: Nada Sudarević

Freska s likom sv. Franje,
Giotto di Bondone

Grad svetog Franje, Asiz (Assisi) i njegov grob godišnje posjete milijuni vjernika iz cijeloga svijeta. Na povratku s hodočašća u Rim, koje je trajalo od 15. do 23. srpnja, i skupina vjernika iz Subotice i Novog Sada posjetila je ovo »mjesto duše«, kako ga je nazvao papa Benedikt XVI.

Asiz se nalazi u središnjem dijelu Italije, smješten je na blagim padinama brežuljkastih predjela pokrajine Umbrija. Već i same uske uličice, mediteranska arhitektura (središte Asissija je dio Unescove svjetske baštine) i cvijeće na skoro svakom balkonu na prvi pogled očaravaju svakoga posjetitelja koji dolazi posjetiti mjesto obilježeno životom i djelom sv. Franje.

Obilazak znamenitosti Asiza počeo je posjetom bazilici sv. Franje, koja predstavlja jedno od velikih kršćanskih svetišta i mjesto je groba sv. Franje. U ovoj se bazilici nalaze freske koje je izradio slavni talijanski slikar Giotto di Bondone (1267.-1337.). Također, mjesto koje hodočasnici obvezno posjećuju je crkva sv. Damjana, u kojoj je Franjo 1205. godine s raspela čuo riječi: »Franjo, podi i

popravi mi crkvu jer, kako vidiš, sva je u ruševinama!«. Nakon toga, Franjo je obnovio crkvicu sv. Damjana, te je, ondje povučen, provodio vrijeme u duhovnom razmatranju i molitvi.

Franjo Asiški (Asiz, tal. Assisi) rođen je 1181. u mjestu Porciunkula kod Asiza. Živio je do 3. listopada 1226. Franjo Asiški (tal. – Francesco d'Assisi) ili pravim imenom - Giovanni Francesco Bernardone utemeljitelj je Franjevačkog reda, ili Reda manje braće, suutemeljitelj Reda klarisa ili Reda siromašnih gospođa, a njime je nadahnut i Treći franjevački red, koji se danas dijeli na Samostanski treći red i Franjevački svjetovni red.

Hodočasnici su ovom prigodom posjetili i baziliku sv. Klare (mjesto groba sv. Klare, utemeljiteljice samostanskog Reda klarisa), a nakon toga je pater Tadej Vojnović služio svetu misu u crkvi Gospe od Andela, u kojoj se nalazi kapela Porciuncula iz koje je Franjo,

Crkva sv. Franje u Asizu

Euharistijsko slavlje u Porciunkuli

Kapela Prociunkula se nalazi u Crkvi sv. Marije od Anđela

Crkva sv. Marije od Anđela

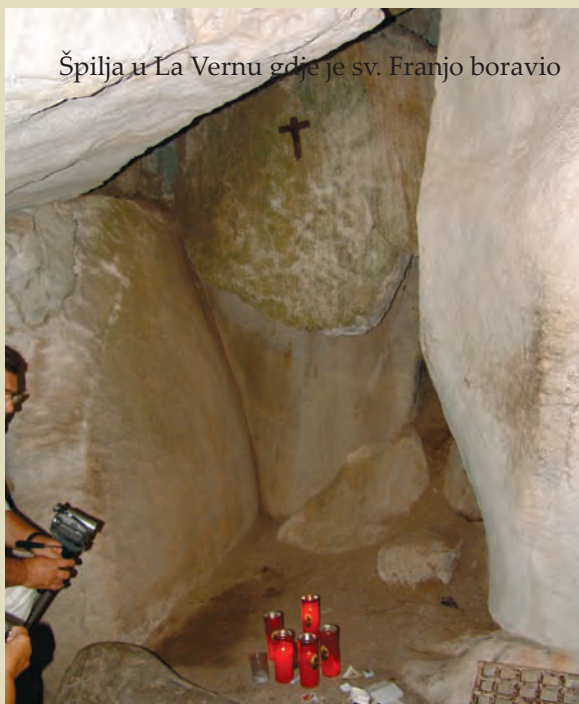
Franjevački samostan u La Vernu

u sjeni Marijinoj, vodio korake svoga bratstva koje se širilo, i gdje je predao svoj posljednji dah.

Na kraju hodočašća, vozeći se prekrasnim brdovitim predjelima, skupina je posjetila mjesto La Vernu, gdje je sv. Franjo boravio u osami i molio i na kojem su braća franjevci kasnije izgradila samostan.

Mjesto duše

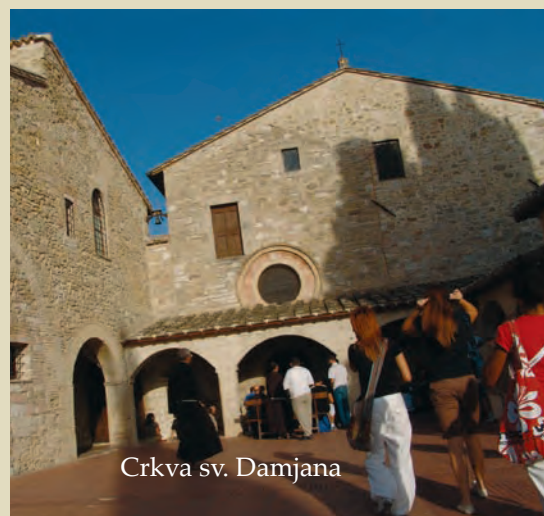
»Prije osam stoljeća, teško bi grad Asiz mogao zamisliti ulogu što mu ju je Providnost namijenila, ulogu koja ga danas čini tako poznatim gradom u svijetu, pravim „mjestom duše“, kazao je papa Benedikt XVI. prije molitve Anđeo Gospodnji u Asizu, kojeg je posjetio 17. lipnja ove godine.

Špilja u La Vernu gdje je sv. Franjo boravio

Sestra klarisa

Crkva sv. Damjana

Sv. Damjan

10. kolovoza 2007.

Tomislav Žigmanov, »Minimum in maximis – zapisi s ruba o nerubnome«, AGM, Zagreb, 2007.

Nesretan u raju luđaka (od Willa Kymlicke do Martina Heideggera)

Autora zaokuplja sve u vezi s bjelinama margina i granicama koje postavljaju drugi čovjeku i čovjek sam sebi, pri čemu posvuda vidi neka središta, a on na svojem rubu nema gdje biti

Piše: Boris Beck

Tavankut, Subotica, Bačka, Vojvodina, Srbija – tako glasi turbobni »credo« hrvatskog pisca Tomislava Žigmanova. Njegova zbirka političkih i filozofskih refleksija »Minimum in maximis (zapisi s ruba o nerubnome)« sva je prožeta lamentacijom čovjeka koji voli svoj zavičaj, ali podnosi sudbinu autora iz bijelog prostora uz granicu, suočen s time da će ga ignorirati i u Srbiji i u Hrvatskoj. Svi žele ono što je vrijedno, kaže Žigmanov, navodeći svoja dva etnička sunarodnjaka – Josipa Pančića, utemeljitelja Srpske akademije nauka i umjetnosti, i ratnog zločinca Frenkija Simatovića, osnivača Crvenih beretki. Za prvog će se otimati službeno, za drugog neslužbeno, a za pisca? Autor ove knjige u jednoj fusnosti navodi kako je na pitanje kome pripada Andrić, *Kruno Pranjić* odgovorio: »Onima koji ga čitaju.«

Pa kad već ne uživa dvojbeni privilegij da bude etnički Srbin u Srbiji ili etnički Hrvat u Hrvatskoj, Žigmanov je pustio da u sumraku nad Tavankutom raširi krila Minervina sova – i posvetio se čitanju i razmišljanju. Njega zaokuplja sve u vezi s bjelinama margina i granicama koje postavljaju drugi čovjeku i čovjek sam sebi, pri čemu posvuda vidi neka središta, a on na svojem rubu nema gdje biti. Filozofsko mu začas skrene u političko jer su mu pred očima pukle granice Jugoslavije, jer ne može gotovo nikamo putovati sa svojom putovnicom, jer živi u »parohijalnosti« gdje je granica preblizu, a sve je preko nje isključeno. Budući da vrijeme u kojem piše naziva najezdom rušenja i razgradnje, budući da piše u doba »dobrano osmišljavanog, planiranog, organiziranog, priređenog i očitovanog grandioznog spektakla nasilja i zločina«, nije neobično da svoje pisanje ocjenjuje antipatriotskim – kao »manjinski čovjek iz pograničja« govori u inozemstvu, no ni u tom inozemstvu situacija nije baš bajna: književnost vojvodanskih Hrvata podjednako je nevidljiva u Hrvatskoj kao i u Srbiji.

ZNANJE O DRUGIMA: Ako je nekada i bilo kakvih fatamorgana, poput sna o Srednjoj Europi u kojoj bi ljudi i narodi živjeli u miru i

prosperitetu, sada ih nema. Kako onda ukrotiti naciju – »najveće čudovište suvremenoga svijeta« – sposobno za etničko nasilje i osvajački rat? U Srbiji u kojoj su devetnaeststoljetna svetost nacije i izgradnja države aktualnija od ideala pravde i manjinskih prava, ako je za njih

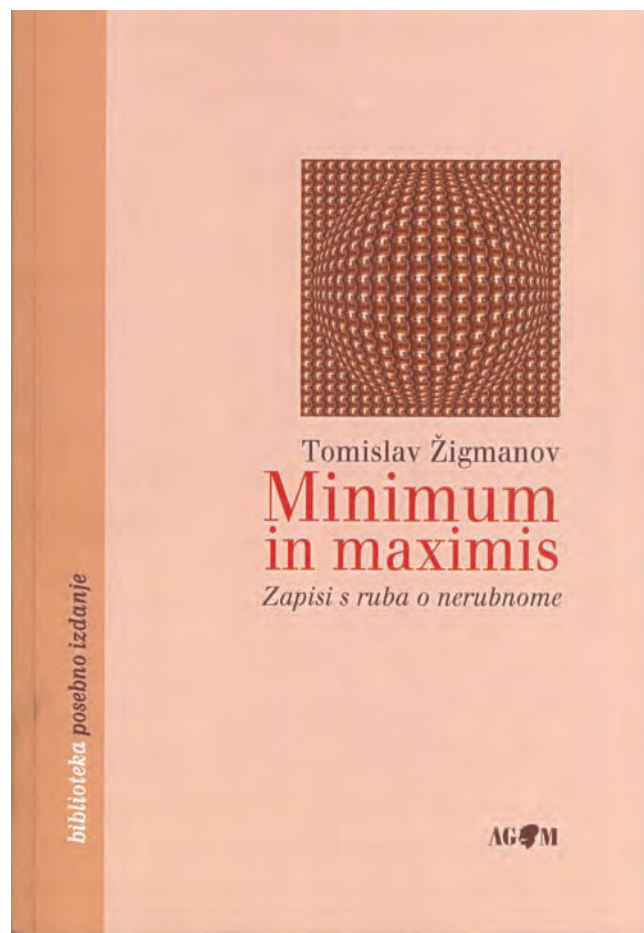
kojih ću ovdje navesti samo zadnju: Ne budi zavidan sreći onih koji žive u raju luđaka.

SVIJET DISKONTINUITETA: Tavankut, Subotica, Bačka, Vojvodina, Srbija. Nedostaje još samo Hrvatska da bude zaključena Žigmanovljeva slika prostora i društava koji stalno kasne, u kojima nema zahtjevnih stvaralačkih prodora, gdje uvijek manjka dovršetaka i gdje samo uporni i hrabri postaju veliki. Ljudska su postignuća uvijek vrijedna, pa tako Žigmanov nalazi antonim razaranja, a to je grad kao suma čovjekovih napora. Paradigmatski je za nj roman *Ante Vukova* »Kuća porcelanske lutke« u kojem junak Georg Illgen otkupljuje od osiromašenih sugrađana stare porculanske servise i u tajnoj sobi gradi od njih vlastiti porculanski svijet. Filozofska i politička razmišljanja Tomislava Žigmanova baš su poput tog krhkog prostora: iz svoje porculanske kuće piše o svijetu diskontinuiteta, za koga je samo novo istinito i u kojemu vrijedi jedino pragmatično, kalkulantsko i racionalno. Malo tko još promišlja smisao kad je čak i Bog postao zemaljski i materijalan, a čovjek se sveo na nespretno i ugroženo biće.

Najpouzdaniji sugovornik Žigmanovu je u njegovu »kutu« i »tavanu« Heidegger: njemu se obraća od prvih tekstova – gdje konstatira destrukciju metafizike – do zadnjih u kojima propituje vrijeme, prostor, strah i ljubav. »Vrijeme« koje može biti novac, pa dakle i proizvod; »vrijeme« koje je najvažniji prostor ljudskog života; »prostor« koji je mjesto straha; »ljubav« koja taj strah isključuje jer je savršena. Na koncu bit ćemo i kršćani, kaže Žigmanov i domeće: a što drugo možemo. Njegova je knjiga poziv na samožrtvovanje i stjecanje sluha za rub i ono samozatajno, poziv da se bude inkluzivan i da se prekorače granice onako kako je to učinio Isus.

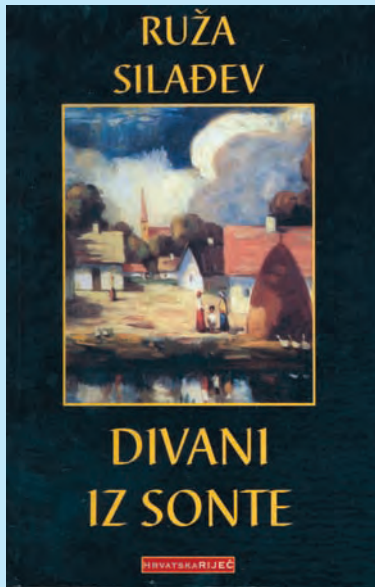
Tomislav Žigmanov je napustio gusto napučeni Raj luđaka i došao u mnogo rjeđe naseljenu Zemlju čitatelja. Poželimo mu dobrodošlicu.

Pogovor knjige
»Minimum in maximis
(zapisi s ruba o nerubnome)«

itko od političara i čuo, Žigmanov promiče liberalnog filozofa Willa Kymlicku. Jedino mu je oružje liberalizam, politika slabih i nesigurnih, onih bez moći, koje vodi samo oprez; za osjetljivu ravnotežu između multikulturalizma i identiteta Žigmanov predlaže stjecanje znanja o drugima, upoznavanje i prihvaćanje krivnje – i u politici, i u religiji. Nasuprot tomu opet i opet nalazi nerazumijevanje, nepravdu, neistinu i želju da mjera stvari u vlastitoj avliji bude uvijek mjera same stvari. Blagi humor ipak ga nikad ne napušta, kao kad navodi »Deset zapovijedi jednog liberala« Bertranda Russella, od

Večeras promocija »Divana iz Sonte«

U petak 10. kolovoza u Sonti će se održati predstavljanje knjige »Divani iz Sonte«, autorice Ruže Silađev. Knjiga je nedavno objavljena u izdanju NIU »Hrvatska riječ« (u ediciji Baština), a obrađuje važnije pučke običaje, blagdanska i obiteljska okupljanja, a također sadrži i više anegdotskih, prozних fragmenata u kojima autorica oslikava suvremeni život svojih sunarodnjaka – određujući na taj način bitne sastojke identiteta Šokaca. Knjiga je u cijelosti pisana šokačkim govorom hrvatske ikavice, što joj daje posebnu vrijednost.

O knjizi će, osim autorice, govoriti direktor

NIU »Hrvatska riječ« Zvonimir Perušić, urednik nakladničke djelatnosti ove ustanove i ujedno urednik knjige »Divani iz Sonte« Milovan Miković i predsjednik KPZH »Šokadija« iz Sonte Zvonko Tadijan.

Promocija će se održati u prostorijama Mjesne zajednice u Sonti, a početak je u 19 sati.

Gradski muzej otvoren u nedjelju

U povodu središnje proslave »Dužijanca 2007.«, subotički Gradski muzej će u nedjelju 12. kolovoza biti otvoren za posjetitelje od 9,30 do 13 sati. Uz stalni postav, u izložbenim prostorijama Muzeja trenutno se može pogledati etnografska izložba »Bunjevci na senjskom području«. Ulaz je slobodan.

Kiparska kolonija u Ernestinovu

Deset kipara i deset slikara je prošle subote u ernestinovačkom parku počelo raditi na tradicionalnoj Kiparskoj koloniji Ernestinovo, koja se ove godine održava 34. put, piše Hina. Tijekom sedam dana kipari, među kojima je i jedan Španjolac, radit će na temu jaslca u naravnoj veličini, a materijal će im biti slavonski hrast.

Prema riječima Mate Tijardovića, predsjednika Likovne udruge »Petar Smajić«, koja je organizator ernestinovačke Kiparske kolonije, »jaslice su snažan kršćanski motiv u kojem je sažeta sva ljubav obitelji i težnja da se ona održi bez obzira na vrijeme i prostor, što je posebno aktualno u današnje vrijeme kad je obitelj teško razorena«.

Radovi će biti poklonjeni ernestinovačkoj crkvi Presvetog trojstva za Božić ove godine.

Ernestinovačka kiparska kolonija otvorena je uz nazočnost umjetnika, brojnih gostiju, te predstavnika Osječko-baranjske županije. Položen je vijenac na grob osnivača Kolonije, Petra Smajića.

Međunarodna likovna kolonija »Bunarić« u Subotici

Međunarodna likovna kolonija »Bunarić«, 11. po redu, koja se održava u okviru manifestacije »Dužijanca 2007.«, bit će otvorena u srijedu 15. kolovoza, u 18 sati. Koloniju koja se tradicionalno održava na salašu u blizini Marijanskog svetišta »Bunarić«, otvorit će predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Branko Horvat.

Prema najavama, na ovogodišnjem sazivu očekuje se sudjelovanje 20 likovnih umjetnika iz osam zemalja Europe (Rusije, Njemačke, Češke, Slovačke, Mađarske, BiH, Hrvatske i Srbije), uz koje će raditi i članovi Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« te drugih udruga iz Subotice.

Zatvaranje kolonije, u okviru kojeg će biti priređena izložba radova nastalih na ovogodišnjem sazivu, zakazana je za subotu 18. kolovoza, u 18 sati. Koloniju će zatvoriti direktor NIU »Hrvatska riječ« Zvonimir Perušić.

Romart fest u Subotici

Drugi po redu, međunarodni festival kulture Roma – Romart – održat će se od 30. kolovoza do 1. rujna, na Paliću pokraj Subotice. Riječ je festivalu na kojem će se predstaviti umjetnici ove zajednice čija glazbena, filmska i kazališna ostvarenja zauzimaju visoko mjesto u europskoj kulturi i koja u novom svjetlu predstavljaju potencijale romske populacije.

Sudionici dolaze iz više europskih zemalja – Srbije, Mađarske, Češke. Na festivalu, čiji će se program održavati na više lokacija, između ostalih nastupaju orkestar »100 Tagú Cigányzenekar – 100 violina« iz Mađarske, »Rajko Művészegyüttes« (Rajko Umjetnička zajednica) iz Mađarske, Šaban Bajramović iz Srbije, Gulo Čar iz Češke, grupe »Break Bangers Crew« i »Flying crew«, koje njeguju nove glazbene izraze izvan stereotipa »ciganske glazbe«. U okviru kino programa najavljeni su »Hamlet« i »Kenedy se ženi«, dok će u kazališnom dijelu nastupiti teatar Suno e Romengo.

Tijekom festivala organizirat će se i okrugli stol na kojem je predviđeno sudjelovanje predstavnika romske zajednice iz svijeta kulture i politike, vjerskih zajednica i predstavnika državnih tijela, a teme će biti integracija Roma u suvremeno europsko društvo, međunarodna tolerancija i među regionalna suradnja po pitanju položaja Roma.

Organizator festivala je Polis fest iz Subotice. Manifestaciju podržava Europska Fondacija za kulturu, Ministarstvo kulture Srbije i Skupština Općine Subotica.

Promocijom knjige i izložbom fotografija, u Subotici obilježeno

Sto godina od rođenja Ljudevita Vujkovića Moce

Ovo je izložba na kojoj se može vidjeti kakav je sport bio nekad u Subotici, i kakav bih volio da bude i danas, rekao je predsjednik Sportskog saveza Općine Subotica Milan Mileusnić

U povodu stote obljetnice rođenja sportaša, te sportskog i kulturnog djelatnika Ljudevita Vujkovića Lamića – Moce, u ponedjeljak 6. kolovoza, u VIP klubu Bukowsky u Subotici predstavljena je knjiga »100 godina od rođenja Ljudevita Vujkovića Lamića – Moce (1907.-2007.)«, te otvorena izložba fotografija iz njegova sportskog, društvenog i obiteljskog života.

O spomenutoj knjizi, objavljenoj u nakladi »Pučke kasine 1878.« iz Subotice, govorio je njezin autor Ljudevit Vujković Lamić, sin ovoga istaknutoga Subotičanina, dok su na značaj sportskog djelovanja poznatog »čika Moce« ovom prigodom podsjetili predsjednik Sportskog saveza Općine Subotica Milan Mileusnić, predsjednik FK »Bačka 1901.« Dragan Vujković, predsjednik Skupštine FK »Bačka 1901.« Tibor Rehm i trener AK »Senta« Laszlo Taborosi.

»Ovo je izložba na kojoj se može vidjeti kakav je sport bio nekad u Subotici, i kakav bih volio da bude i danas. Ujedno, možemo se diviti rezultatima kojima je Vujković Lamić, kao sportski djelatnik, predstavljao naš grad«, rekao je Milan Mileusnić obračunajući se nazočnima među kojima je bio veliki broj sportskih i kulturnih djelatnika, te predstavnika sportskih i kulturnih organizacija iz Subotice i okolice.

SPORTSKA KARIJERA: Kako se i ovom prigodom moglo čuti, Ljudevit Vuković Lamić (12. kolovoza 1907. – 27. veljače 1972.) se veoma rano počeo baviti sportom. Počeo je kao nogometaš, a završio kao atletičar, te atletski, nogometni i rukometni sudac i atletski i nogometni trener. U svom društvenom i sportskom životu djelovao je kao poznati organizator raznih nogometnih i atletskih foruma općine, sreza i bio često član raznih foruma na pokrajinskoj, republičkoj i saveznoj razini. Za svoj je rad nagrađen mnogim priznanjima od strane nogometnih i atletskih foruma, a najznačajnija su priznanja koja su mu dodijeljena od strane Atletskog saveza Jugoslavije, Nogometnog saveza Jugoslavije, kao i trenerskih organizacija Republike. Nositelj je priznanja Zaslužan sportski radnik Jugoslavije.

KULTUROLOŠKA DJELATNOST: Tijekom života bio je članom mnogih udruga: Bunjevačkog momačkog kola, Hrvatske kulturne prosvjetne zajednice, Željezničkog gimnastičkog društva (kasnije Partizan), Planinarskog saveza, Filatelističkog društva Subotica, a jedan je od inicijatora, osnivača i organizatora poznate manifestacije Dužijanca od 1968. godine, kao i osnivač Hrvatskog kulturnog društva »Bunjevačko kolo« 1970. godine, koje je izniklo iz organizacijskog djelovanja Dužijance. Kako se ističe u knjizi, u svim ovim društvima i institucijama svojim je djelovanjem ostavio viđan trag.

KNJIŽEVNI POKUŠAJI: Poezijom se bavio trideset godina i napisao je nekoliko pjesama koje objavljuje u raznim listovima, a zastupljen

je u »Antologiji hrvatske poezije i proze« koju je 1971. priredio Geza Kikić. Ogledao se i na polju proze: piše priče, novele, crtice, eseje, roman, te igrokaze od kojih je nekoliko objavljeno. U rukopisu mu je ostalo mnogo neobjavljenog materijala, koje nikada nije stigao do kraja urediti i dotjerati. Često je sa svojim prijateljima književnicima držao razna predavanja i književne večeri.

U časopisu »Glasnik jugoslovenskog profesorskog društva«, 1938. te u Subotičkim novinama u srpnju i kolovozu 1938. objavljen mu je rad »Bunjevački narodni običaji«, koji se često i danas citira u literaturi o narodnim običajima Bunjevaca – Hrvata s ovih prostora.

NOVINAR I FILATELIST: Među ostalim, Vujković Lamić se bavio i novinarstvom. Iako je još od gimnazijskih dana pisao članke za novine, kako stoji u knjizi, od 1933. postaje redoviti izvjestitelj o sportskim događajima iz Subotice u beogradskom »Vremenu«, zagrebačkom »Jutarnjem listu« i »Sportskim novostima«. Uvodničar je od početka izlaženja u listu »Subotički športski list« i jedan od najaktivnijih suradnika ovog lista.

Hobi Vujkovića Lamića bilo je sakupljanje poštanskih maraka. Tek pred Drugi svjetski rat više se uključuje u rad Filatelističkog društva, a poslije njegova završetka intenzivno se bavi ovim hobbijem. Bio je jedan od najagilnijih članova subotičke Podružnice. Posebno je vezano za njegovo ime izdavanje časopisa »Filatelistički pregled«, kasnije mijenja naziv u »Filatelistički glasnik«.

D. B. P.

Milan Mileusnić, Ljudevit Vujković Lamić,
Tibor Rehm i Dragan Vujković

10. kolovoza 2007.

Otvorenjem izložbe »S Božjom pomoći« započelo središnje slavlje »Dužijance 2007.«

»Molitvom i prilikom prid Bogom«

Cilj izložbe bio je ukazati na vrijednost koja je čuvana stotinama godina u nečijim kućama, a koju možemo vratiti i kroz sferu duhovnosti, rekla je autorica izložbe prof. Katarina Čeliković

Piše: Željka Zelić

»Vratimo se vrijednostima i u našem ambijentu života koje nas nadahnjuju, smiruju, potiču na dobro i pozivaju na nasljedovanje. Možda nam baš danas nedostaje ta dimenzija duhovne prisutnosti, makar i svete prilike, a da bude poticaj i izazov na nasljedovanje«, istaknuo je mons. dr. *Andrija Kopilović*, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, otvarajući tradicionalnu izložbu »S Božjom pomoći« koja je na temu »Molitvom i prilikom prid Bogom« otvorena u utorak, 7. kolovoza, u subotičkoj Modernoj galeriji »Likovni susret«. Izložbu je sedamnaesti put po redu organizirao Institut »Ivan Antunović« zajedno s Etnografskim odjelom »Blaško Rajić«, a njome je ujedno započelo i središnje slavlje Dužijance 2007. Osim starih i rijetkih molitvenika, ekspanata bunjevačko-šokačke knjižnice »Ivan Kujundžić«, odjela Katoličkog instituta za kul-

Osim starih i rijetkih molitvenika na izložbi su prikazane i svete slike, odnosno prilike

turu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, na izložbi su prikazane i slike, odnosno svete prilike koje prikazuju različite motive s Isusom i Blaženom Djevicom Marijom.

PRIKAZANI RARITETI: O izloženim molitvenicima govorila je autorica izložbe i ravnateljica Hrvatske čitaonice prof. *Katarina Čeliković*, istaknuvši pri tom kako je cilj izložbe bio ukazati na vrijednost koja je čuvana stotinama godina u nečijim kućama, a koju možemo vratiti i kroz sferu duhovnosti. Pri tom je dodala kako su kad je riječ o molitvenicima među ostalim prikazani rariteti, među kojima najstariji izloženi molitvenik datira iz 1797. godine. U jednoj od vitrina prikazane su knjige koje spadaju u deset najvećih molitvenika budući da sadrže petsto i više stranica, zatim molitvenici pisani za određene prigode i opće namjene. Prikazani su također različiti uvezi molitvenika te kako su naši ljudi različite događaje iz svojega života zapisivali upravo u molitvenike.

PRIGODAN PROGRAM: Tekst iz Bašćanske ploče star devet stotina godina koji je pisan hrvatskim jezikom čakavskoga narječja i koji

svjedoči o tome kako se jezik kroz vrijeme mijenjao kazivao je *Filip Čeliković*, što je slučaj i sa bunjevačkom ikavicom na ovim prostorima zapisanom u izloženim svetim molitvenim knjigama. Odlomak iz molitve za svr'godište iz molitvenika »Slava Božja« govorio je *Gabrijel Lukač*. Otvorenje izložbe pjesmom je obogatio Komorni zbor »Collegium musicum catholicum« pod ravnanjem *Miroslava Stantića*.

U povodu otvorenja izložbe, tiskan je i prigodni izložbeni katalog u kojemu se osim tekstova dr. *Andrije Kopilovića*, prof. *Tomislava Žigmanova* i prof. *Katarine Čeliković* nalazi i predložena bibliografija molitvenika, izdanih u razdoblju od 1736. do 2003. godine. Riječ je o molitvenicima koji su većinom tiskani u Budimu, Baji, Pešti, Pečuhu, Kalači, Subotici i Novom Sadu.

Izložba u galeriji »Likovni susret« bit će otvorena do 20. kolovoza 2007.

Katarina Čeliković i mons. dr. Andrija Kopilović

Na Međunarodnom festivalu amaterskog filma i fotografije »Žisel« u Omoljici

Prva nagrada Ivanu Ivkoviću Ivandekiću

Među 38 filmova prikazanih na ovogodišnjem, 37. po redu, Međunarodnom festivalu amaterskog filma i fotografije »Žisel«, koji je od 3. do 5. kolovoza održan u Omoljici pokraj Pančeva, prvu nagradu – plaketu »Zlatni sunčokret«, diplomu i 10.000 dinara osvojio je *Ivan Ivković Ivandekić* iz Subotice za film »Zbogom bili salaši«. Riječ je dokumentarnom filmu u trajanju od 10 minuta koji, prema riječima autora, govori o opraštanju od salaša i načina života koji se na njima nekada živio.

»Mislim da sam filmu, na neki način, dao hrabar naslov, ali to je istina s kojom se moramo pomiriti. Naime, danas o salašu možemo govoriti samo u kontekstu prošlosti, točnije kroz prizmu prisjećanja, jer oni više nisu ono što su bili. Salaši danas mogu funkcionirati samo kao turistička atrakcija«, kaže za naš list Ivan Ivković Ivandekić, kojemu je ovo četvr-

ta godina za redom kako osvaja nagrade na festivalu u Omoljici.

»Dosad sam sudjelovao s kratkim igranim filmovima, a ove sam se godine pojavio s dokumentarcem. Mislim da će ovo ostvarenje pratiti moj rad poput filma 'Klapim', budući da je puno emocija«, dodaje autor.

Osim Ivkovića Ivandekića, koji je ujedno bio i snimatelj, na filmu »Zbogom bili salaši« radio je i *Vedran Kuntić*, koji je zaslužan za montažu.

Inače, glavna nagrada Grand Prix »Žisela« pripala je mladim Omoljčankama *Nataši Radonjić* i *Mariji Ćorić* za film »Više nisam malo dijete«. Ovogodišnji žiri međunarodnog festivala amaterskog filma na temu život sela činili su: filmski scenarist i redatelj, profesor beogradskog FDU *Nikola Stojanović*, profesor FDU *Miroslav Savković*, i tajnik COAF Srbije *Vladimir Anđelković*.

D. B. P.

Obavijest Hrvatske matice iseljenika

Poziv hrvatskim izdavačima iz iseljeništva

Hrvatska matica iseljenika (www.matis.hr) poziva sve nakladnike, knjižare i pojedince da sudjeluju na Izložbi nakladničke djelatnosti iz hrvatskog iseljeništva, koja će se održati od 7. do 11. studenoga, u sklopu prestižne međunarodne izložbe knjiga u Hrvatskoj pod nazivom Interliber, koji po 30. put priređuje Zagrebački velesajam.

Prijave knjiga – autora iz redova hrvatskog iseljeništva očekuju se do 10. rujna 2007.

Potvrde prijava za Izložbu s popisom knjiga treba dostaviti na e-mail adresu vesna@maticis.hr.

Za Izložbu se mogu prijaviti nakladnici i pojedinci iz svih područja ljudske djelatnosti od književnosti do različitih znanstvenih djelatnosti, te izdavači udžbenika namijenjenih hrvatskim školama u iseljeništvu i to na jezicima domicilnih zemalja u kojima žive Hrvati i građani hrvatskog podrijetla diljem svijeta.

Na Izložbi na ZV bit će prezentirana i dosadašnja nakladnička djelatnost Hrvatske matice iseljenika.

Posebno će biti prezentirana hrvatska periodika (novine i časopisi) u iseljeništvu.

Tema ovogodišnjeg projekta je hrvatska književnost na španjolskom jeziku iz zemalja Južne Amerike u kojima živi brojno hrvatsko iseljeništvo.

»Fantastična četvorka:
uspon Srebrnog Letača«; režija: Tim Story

Nastavci, nepregledni nastavci

*Film traje samo 90 minuta, što čini da svatko može
podnijeti njegove nedostatke, istodobno uživajući
u jeftinoj zabavi bez mnogo opterećenja*

Piše: Miroslav Šokčić

Ovog ljeta definitivno ne možemo pobjeći od nastavaka raznih franšiza kao i »nastavaka nastavaka« i to ide u nedogled. Da stvar bude gora po nas, kino (DVD, DivX) gledatelje, po nepisanom pravilu nastavci su uvijek, u najmanju ruku – da ne budemo preoštri – lošiji od prvih dijelova. Ipak, da svako pravilo ima svoje iznimke potvrđuje nam drugi dio ekranizacije Marvelovog stripa »Fantastična četvorka«, čiji pun naziv glasi po istoimenoj storiji u originalnom stripu: »Fantastična četvorka: uspon Srebrnog Letača«.

BEZ Odstupanja od stripa: Kao ni u prvom dijelu, tvorci filma – prije svega redatelj *Tim Story* i scenarist *Don Payne*, nisu odstupali od ideja, priče i atmosfere koja vlada u stripu. Vjerojatno ne bismo smjeli zanamariti niti utjecaj kostimografkinje *Mary Vogt* koja je u Hollywoodu poznata upravo po »stripovskim ostvarenjima«. Pozitivan dojam kojeg novi nastavak ostavlja može biti prije svega rezultat izuzetno lošeg prvog ostvarenja, kojeg su »na nož« dočekali i publika i kritika. Interesantno je da je drugi

dio imao dobar otvarajući vikend skočivši direktno na mjesto br. 3 Američke Box Office liste i to u izuzetno jakoj konkurenciji, što samo govori u prilog činjenici da će publika blockbuster ostvarenja uvijek dočekati s velikim entuzijazmom bez obzira na glas koji ih prati.

Iako su dijalozi i dalje veoma loši i potrebno im je jedno dobro peglanje (u vorholovskom stilu), ovoga puta film doista ima priču, budući da je prvi nastavak izgledao kao jeftina serija koje su se prikazivale u Srbiji početkom de-

desetih. Stoga, dobivši fabulu, ni činjenica da ni jedan od likova još uvijek nije dobio karakterizaciju, ne upada toliko u oči!

MOĆNI NEPRIJATELJ: Kao što i sam naslov kaže, priča se vrti oko Srebrnog Letača, najvećeg i najmoćnijeg neprijatelja s kojim se Fantastična četvorka do sada

Reeda Richardsa alias Gospodina Fantastica (*Ioan Gruffudd*) i Sue Storm alias Nevidljive Žene (*Jessica Alba*). Njihovo vjenčanje je u globalnim medijima okarakterizirano kao »događaj stoljeća«, dok njih dvoje pokušavaju voditi »normalan život«. Oduvijek sam se pitao kako ih nitko ne prepozna kad su u »civilu«, kad i nema neke razlike u odijevanju i frizuri. Supermen se bar potrudio staviti naočale.

Inače, Srebrni Letač je ujedno najrazvijeniji lik u filmu, i kao takav već je stekao brojne fanove među klicima koji ga ranije nisu susretali u stripu. S druge strane, Johnny Storm alias Čovjek Baklja (*Chris Evans*) i Ben Grimm alias Stvar (*Michael Chiklis*) u ovom su djelu malo smaknuti po strani, ali kada uspiju doći na svjetlo pozornice svi ostali ostaju u tami, jer su najbolje scene akcije upravo u sukobu ova dva lika sa Srebrnim Letačem.

Na kraju treba dodati kako film traje samo 90 minuta, što čini da svatko može podnijeti njegove nedostatke, istodobno uživajući u jeftinoj zabavi bez mnogo opterećenja. ■

Završen 21. Filmski festival u Herceg Novom

»Zlatna mimoza« za Sviličića

Hrvatski redatelj *Ognjen Sviličić* dobio je nagradu Zlatna mimoza za režiju filma »Armin« na ovogodišnjem izdanju Filmskog festivala u Herceg Novom, priopćio je žiri te manifestacije koji su sačinjavali redatelji *Branko Baletić* (predsjednik), *Goran Marković* i *Jan Cvitković*, a prenosi Beta. Srebrna mimoza dodijeljena je beogradskom

redatelju *Milošu Radivojeviću* za film »Odbačen«, dok je Brončanu mimozu dobio *Srđan Golubović*, redatelj filma »Klopka«.

I prema ocjeni žirija kritike sekcije Fipresci, Ognjen Sviličić je najbolji redatelj na ovogodišnjem Filmskom festivalu u Herceg Novom. Producentu filma »Armin«, Maksima filmu iz Zagreba, dodijeljena je prva nagrada direktorije festivala »Milan Žmukić«, a nagrada filmskog laboratorija »Synchro film und video« iz Beča dodijeljena je Odsjeku režije na Fakultetu dramskih umjetnosti na Cetinju. Redatelj *Branko Baletić* je, uz konstataciju da je selekcija festivala bila kvalitetna, izrazio »posebno zadovoljstvo zbog objavnih špica na kojima su se zajedno pojavljivala imena s gotovo svih prostora nekadašnje Jugoslavije«.

Dan svetkovine uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo – 15. kolovoz

Velika Gospa

Mеду najomiljenije marijanske pučke blagdane spada i Marijino uznesenje na nebo. Još do nedavna naši su se vjernici u Bosni za taj dan spremali devetodnevnim postom. A tko god može, za Veliku Gospu nastoji hodočastiti u koje marijansko svetište.

Teologija nas uči da je Marijino uznesenje dušom i tijelom na nebo kruna njezina bogomajčinstva, vječnog djevičanstva i bezgrešnog začeca. Nauk o Marijinu uznesenju na nebo po završetku njezina zemaljskoga života proglasio je člankom vjere 1. studenoga 1950. papa Pio XII. Iako je ta dogma proglašena tek u novije vrijeme, njoj prethodi duga tradicija, stara gotovo kao i sama Crkva.

Na brdu Sionu u Jeruzalemu nalazi se crkva Marijina usnuća iz novijeg doba, gdje je Marija, prema predaji, usnula u Gospodinu. Nedaleko pak od Getsemanija nalazi se njezin grob, danas crkva u rukama pravoslavaca. Dakako da je i prema pravoslavnoj i katoličkoj predaji taj grob prazan jer je Marija, ne samo dušom, već i tijelom uznesena na nebo.

Slaveći ovu veliku Marijinu svetkovinu, kao uostalom i druge njezine blagdane i spomendane, možemo se s pravom pitati: a kakve veze Marija ima s današnjim svijetom, što mu ona može dati? Tim se pitanjem pozabavio na međunarodnom Marijanskom kongresu u Zagrebu u svojoj konferenciji, što ju je održao 12. kolovoza 1971., i nadbiskup MalinesBruxellesa, belgijski primas kardinal *Suenens*. Uočivši ponajprije čovjekov silni napredak na području znanosti i tehnike, koji sa sobom nosi ne samo prednosti već i vrlo moguće strahote, nastavio je ovako: »Današnjem je svijetu potreban susret s licem njegova Spasitelja i licem njegove Majke. Svijet je sit ideologija i filozofija koje, kakav god bio njihov prilog, ne odgovaraju ipak na njegovu životnu potrebu, na njegova bitna pitanja: koji je konačno posljednji smisao čovjekove avanture i moga života ovdje na zemlji? Što se nalazi s onu stranu smrti, makar se ona po volji umjetno odgađa? Eto, u tome se nalazi čovjekov istinski nemir i o čemu se čovječanstvo pita. Na ta nam je pitanja po svaku cijenu potreban odgovor. Nije dosta samo umnožavati sredstva za život i unapređivati tehniku; čovjek ima još dublju potrebu da zna razlog zašto živi, kako to veoma dobro reče kardinal Marty«.

(www.skac.hr)

Blagdan Velike Gospe na Bunariću

U svetištu Majke Božje na Bunariću, u srijedu 15. kolovoza, na blagdan Velike Gospe, bit će služena sveta misa s propovijedi. Početak je u 16 sati.

»HosanaFest« u Subotici

Festival hrvatskih duhovnih pjesama »HosanaFest« održat će se iduće nedjelje, 19. kolovoza, u Dvorani sportova u Subotici. Početak je u 20 sati. Ulaznice se mogu kupiti u župnim uredima po cijeni od 200 dinara.

Dopuna programa »Dužijance 2007.«

Ugrađivanje temeljnog kamena u novu zgradu Bogoslovije održat će se u nedjelju, 12. kolovoza, s početkom u 16 sati. Obred predvodi kardinal *Theodor McCarrick*, nadbiskup vašingtonski u. m. Nakon

toga, u 18 sati kardinal će posjetiti mlade na »Bandašicinom kolu« u župi svetog Roka.

Proštenje u crkvi sv. Roka, 16. kolovoza

U povodu blagdana sv. Roka, u srijedu 15. kolovoza u 18 sati, u crkvi sv. Roka započinje euharistijsko klanjanje, koje će trajati do idućeg dana u 17,30 sati. Klanjanje je na nakanu nerođene djece – »Molitvom, žrtvom i hvalospjevom životu protiv pobačaja!«. Svečana sveta misa održat će se nakon klanjanja, u četvrtak 16. kolovoza, s početkom u 17,30 sati. Misno slavlje predvodi mons. *Stanislav Hočevar*, nadbiskup i metropolita beogradski. Na kraju svete mise bit će poseban blagoslov trudnica, prema obredu »Blagoslov žene prije poroda«.

Svi bračni parovi i obitelji koje žele i mogu sudjelovati u ovom slavlju neka se, radi lakše i bolje organizacije slavlja, jave na telefon 024 554 896.

Priredila J. K.

Događaj susreta, vjere i kulture

Dužijanica – znak prepoznavanja

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Dužijanica je po-
najprije susret s
Bogom – Bogom
darovateljem – i
čovjekom – čo-
vjekom radnikom.
Bog, koji provi-
donosno upravlja
tijekovima ovoga
vremena i danas
je s nama. »Ta
On ne napušta
narod svoj«. Nije
nas napustio ni
u ovogodišnjoj
žetvi unatoč ljetu
koje je »spržilo«
jedan dio plodova
naše zemlje, mi
tim više i sada
prihvaćamo
njegovu volju i
vjerujemo u nje-
govu Providnost.
Kad više, ako ne
sada?

Ulazimo u Svetište Gospodnje. Vraćamo se sa žetve noseći »snoplje žetveno«. Uzlazimo u dom Gospodnji hvaliti Ime Gospodnje. Slavimo Dužijancu. Kako bismo mogli čista srca pristupiti stolu Gospodnjemu i prinijeti prvine plodova naših njiva? »Čisto srce stvori mi Bože i duh pravi obnovi u njemu!« Dužijanica se ne može slaviti, bar ne ona prava, bez pročišćene savjesti i ponizna duha. Konačno, Dužijanica je ponajprije susret s Bogom – Bogom darovateljem – i čovjekom – čovjekom radnikom. Bog, koji providonosno upravlja tijekovima ovoga vremena i danas je s nama. »Ta On ne napušta narod svoj«. Nije nas napustio ni u ovogodišnjoj žetvi unatoč ljetu koje je »spržilo« jedan dio plodova naše zemlje, mi tim više i sada prihvaćamo njegovu volju i vjerujemo u njegovu Providnost. Kad više, ako ne sada? Stoga je Dužijanica »srce čisto i ponizno, nećeš odbiti Bože«. Želim ovim razmišljanjem, dakle, naglasiti središnje otajstvo kršćanskog pojma Dužijance. Ponovit ću: susret Boga i čovjeka – susret čovjeka i čovjeka – susret poniznosti i zahvalnosti. Takvo duhovno raspoloženje čini zahvalnost plodonosnom, a molitvu uslišanom. Tako nam je potrebno i jedno i drugo. **VLASTITOST KULTURE:** Slavljenje Dužijance otvara još toliko različitih dimenzija našeg i vjerničkog i narodnog bića. To je vrhunski događaj »kulture duha«. Kao zajednica koja je, nažalost, brojem sve manja, ne može opstati tako lako pod pritiskom asimilacije. Ta asimilacija je i naravna, a koji puta i nametnuta. Ne može opstati ni svojim velikim dostignućima, pogotovo ne na materijalnom polju. Unatoč gorčine izričaja, moramo priznati: i mali smo i slabi smo. Ali ima nešto

što je jače od ekonomije i materijalnih dobara. Što je jače od asimilacije i globalizacije? To je vlastitost kulture. Kultura je »najobrađenija njiva« jednoga naroda. Što je na toj njivi posijano i što donosi rod, on ostaje. Evo, bliži se stota godišnjica kako je jedno sjeme posijano na toj najobrađenijoj njivi našega naroda, to je Dužijanica, kao događaj susreta, vjere i kulture. Vjerom zasijano, milošću polijevano, kulturom odnjegovano, to je sjeme naraslo u stablo koje sada postaje »stablo spoznaje«, »stablo života« i naš prepoznatljiv simbol. Dužijanica je višestruki i jasni govor najvećeg dometa kulture kruha i zahvale naroda Hrvata-Bunjevaca. Zasigurno svi ljudi, kojima nije uskraćeno ljudskom nepravdom, jedu kruh. Za njega zahvaljuju. Nije Dužijanica jedina zahvalna svečanost. Ali, Dužijanica je po nečemu toliko »iskoračila« iz uobičajenoga načina slavljenja, da je postala u sebi i po sebi znak. Ako je to tako, onda je opravdano pitanje kako je sačuvati, kako unapređivati i kako je predati ne samo generacijama unutar zajednice, nego kao poruku u nama samima i obogaćenje drugih i drugačijih oko nas i u svijetu. Bilo bi sebično zatvoriti se u vlastite okvire i slaviti samo »u svojoj kući«. Mi slavimo, ali s nama slave i svi oni koji su kao gosti pozvani. Pristojan gost zna da je u gostima i zna cijeniti sve ono što je sveto domaćinu. Ako je domaćin dobar domaćin, a gost pravi gost, kada gost ode hvalit će i slaviti domaćina. Je li nama ta hvala potrebna? Jest. Ne radi hvale, nego radi istine i poruke kulture i vjere, poruke dijaloga i susreta vjere i kulture koja zahvaća cijelo društvo i sve sociološke slojeve. Zato je grijeh zatvoriti se u svoje dvorište i zaključati kapiju. Već više od deset godina mi

smo otvorili kapiju. Pozivamo goste. To je naše opredjeljenje da Dužijanica bude poruka i znak.

DRAGI GOSTI: Ove godine na crkvenoj razini imamo jednog izuzetnog gosta. Čovjeka svjetskog utjecaja koji je dobročiniteljski okrenut prema našoj zajednici: Vašingtonskog nadbiskupa u. m. kardinala *Theodora McCarricka*. Zašto baš njega? Bio je već u Subotici, divio se našem gradu i ljudima, zavolio je našu novu Bogosloviju i pomogao je. Unutar Biskupske konferencije SAD i sada je zadužen za ovo područje. Radovao se pozivu. Čovjek je od puka i za puk. Neposredan i spontan. Osobno sam bio svjedokom kada je Benediktu XVI. s oduševljenjem govorio o našoj novoj Bogosloviji. Voli naš narod. Doći će k nama radostan što može podijeliti takav doživljaj susreta, vjere i kulture i prenijeti ga drugima. Znam da će njegov latinski ili engleski malo otežati naše slavlje, ali zar ne možemo prihvatiti da nam takav gost za uzvrat bude »glasnogovornik« u svijetu o tom Narodu u kom je znakom izraslo stablo vjere i kulture: Dužijanica? Stoga smo ga pozvali. A kako dolikuje, kardinala prate Apostolski Nuncij, Nadbiskup i drugi. Svi su nam dragi gosti.

Tako, eto, ovogodišnja Dužijanica, koju slavimo pred nas stavlja alternativni izbor: zatvoriti se u svoje dvorište ili otvoriti kapiju? Posve svjesno smo se odlučili: obučiti svečano odijelo, biti pravi domaćin, dočekati goste, otvoriti kapiju i primiti sve dobrodošle uzvanike. Nećemo im govoriti o sebi, neka vide i neka svjedoče. To je namjera organizatora. Niti hoćemo, niti se želimo odreći svoje baštine koja obvezuje. To je baština vjere i kulture Hrvata-Bunjevaca. To je znak ovoga kraja, neka bude znan i drugima! ■

Novi vidovi zbližavanja mladih s Bogom

Iskustvo koje se ne zaboravlja

*U Subotici se putovanje u vidu hodočašća prakticira još od 1995. godine * Postoje redoviti susreti mladih svake nedjelje u crkvi svetog Roka, kao i mjesečna sastajanja za tribinu mladih*

Hodočašće je iskustvo koje se ne zaboravlja, a to istinski znaju oni koji su bili bar na jednom. U Subotici se putovanje u vidu hodočašća prakticira još od 1995. godine, a za ugodne doživljaje i lijepa sjećanja mnogih mladih odgovorne su časna sestra Eleonora Merковиć, kao i Marija Prčić, koja joj već osam godina pomaže.

Putovati je u početku bilo prilično komplicirano, kaže sestra Eleonora. Mala skupina mladih išla je u Taizé (u Francuskoj) u dva autobusa, jednim do granice i, poslije presjedanja, drugim do Francuske. Naravno, to je bilo iscrpljujuće. Problem je riješen kada je časna sestra Eleonora napisala zamolbu koja je omogućila ugodniji put, a samim tim i veći broj hodočasnika.

POČETAK REALIZIRANJA IDEJE: »Išli smo s našim autobusom u Taizé. To je bio početak. Ja sam četiri godine išla bez razgledanja. Kretali smo u subotu ujutro a sutradan smo bili u Francuskoj«, objašnjava časna. Kasnije je Miroslav Zelić vodio na hodočašće skupinu iz župe svetog Roka s *Andrijom Anišećem*, uz razgledanje okolnih gradova, te je i skupina sestre Eleonore počela posjećivati razne gradove na putu do Taizéja. Tijekom godina i broj hodočasnika se povećavao te je na posljednjem hodočašću bilo pet autobusa koje su ispraćali.

Prije hodočašća se održavaju pripreme u vidu molitve i pjevanja u skupini. Mladi su iskazali želju da se druže i poslije povratka s hodočašća, te je časna uvela pripreme za hodočašće na kojima mogu prisustvovati i oni koji ne idu na hodočašće. »To je bila želja samih putnika, da bi produžili ono što su tamo doživjeli«, kaže časna Eleonora i dodaje: »Trudim se da mladi čuju riječ Božju na bilo koji način. Nisam odustala. Trinaest godina radim to i uvijek im kažem: Ako vas je Bog uputio na mene, nešto je tražio od vas. Pustite da on uđe u vašu dušu.«

HODOČAŠĆE – VRH SVEGA: Velika pomoć sestri Eleonori bila je Marija Prčić (22), apsolvantica na Višoj tehničkoj školi u Novom

Sadu, koja je koordinatorka hodočašća u Taizé.

»Ja obično radim poslove u svezi viza, u veleposlanstvu, a časna je tu na molitvama. Sestra i ja skupljamo papire i kontroliramo ih, i zakazujemo sastanak u veleposlanstvu. Još početkom svibnja smo otišli u francusko veleposlanstvo da zakazemo termine za sve te skupine. To je velika odgovornost, jer ja moram garantirati za svaku osobu da će se vratiti«, kaže Marija.

Ono što ona često ističe je da put nije ekskurzija nego hodočašće i da je akcent na zbližavanju mladih s Bogom. Naravno, ovo jest i prilika da se mladi druže i vide mnoge gradove. Marija još dodaje: »Nije cilj samo otići na hodočašće i vratiti se. Ipak, treba dati mladima još nešto. Kod nas je stanje takvo da se jako malo putuje. Ovo je i pri-

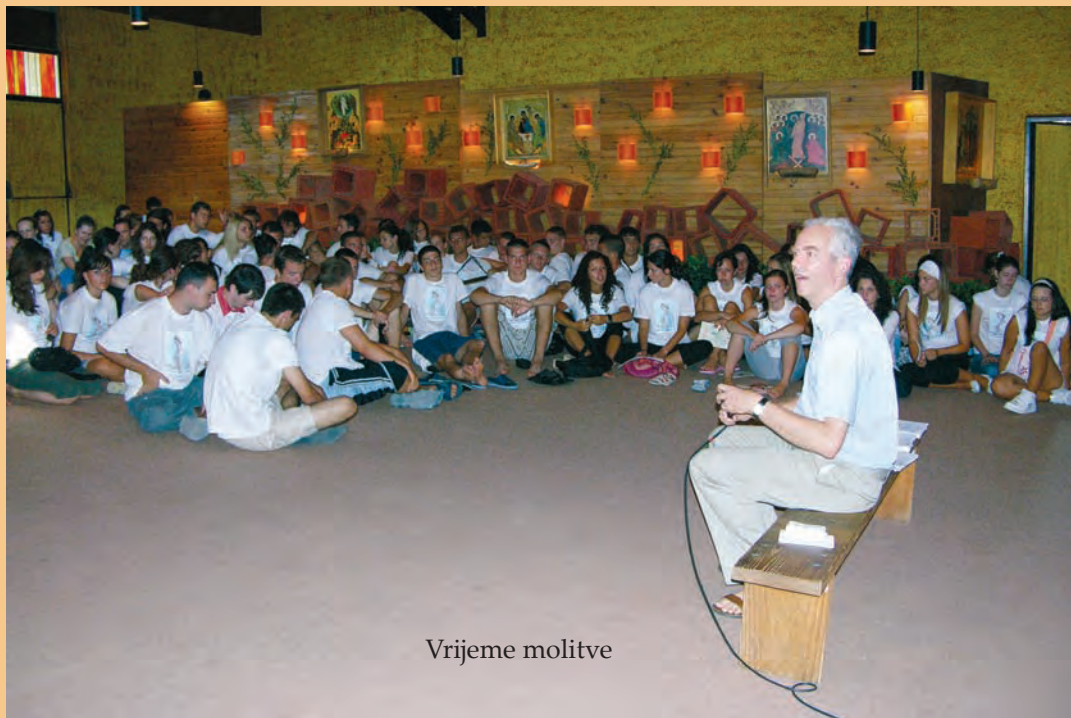
svake nedjelje u crkvi svetog Roka, kao i mjesečna sastajanja za tribinu mladih. Kako na pripreme za hodočašće, tako i na ove sastanke mogu doći svi. Marija ističe kako nije cilj voditi samo one koji su u Crkvi, oni su tu već. Cilj je dovesti nove mlade u Crkvu. »Neka samo jedan dođe, cilj je ispunjen.«

Posljednje hodočašće u Taizé, skupa s putem trajalo je trinaest dana. Moliti su počeli još u autobusu s molitvom krunice. »Ako nismo stigli moliti kronicu pjevali smo, jer – tko pjeva dvaput moli. Bitno je da smo s Bogom. Ja sam njima rekla, Bog nam je dao cijeli dan, mi dajmo njemu bar sat vremena«, kaže ona. Kada su stigli u Taizé molili su uglavnom tri puta dnevno. Zanimljivo je da se za vrijeme molitve sjedilo na podu. Vrijeme im je bilo ispunjeno i

ko mogao biti sam sa sobom i svojim mislima. »To je jedan vid meditacije i relaksacije«, kaže ona. Poslije ponoći, kada obično mladi izlaze u grad, mladi su hodočasnici zauzeli mjesta u crkvi koja nikad nije zatvorena.

ZIMSKI SUSRETI: Osim toga postoje i zimski susreti za doček Nove godine. Taizé organizira susret koji se svake godine održava u većem gradu neke države pod nazivom »Povjerenje na zemlji«. To je poseban oblik dočeka Nove godine, uz molitvu u crkvi. Posljednji je susret bio u Zagrebu, a prije toga u Milanu.

Organizatori hodočašća su braća iz Taizéja. Oni su protestanti, ali rade na tome da zbliže protestante, pravoslavce i katolike. Tamo nije bitno tko je koje vjeroispovijesti, jedino ne prihvaćaju prisustvo

Vrijeme molitve

lika da nam bude lijepo. Ali, ono što uvijek nagovještavamo i što uvijek naglašavamo je da idu zbog Taizéja, a ne zbog okolnih gradova koje će usput vidjeti. Mi vidimo gradove i katedrale u odlasku i dolasku, ali Taizé je ono što je vrh svega.«

Postoje redoviti susreti mladih

radom u malim skupinama gdje se razgovaralo o temama iz Biblije. Te su skupine bile sastavljene od mladih iz više zemalja, čak i s drugih kontinenata. Marija kaže kako je bilo interesantno kada su petkom u posljednjepodnevnom radu sa skupinama sjedili u tišini sat vremena tijekom kojih je svat-

sekti. »To je jedan vid zbližavanja«, dodaje Marija, a za časnu Eleonoru može reći samo ono najljepše: »Ona je s mladima od kad je poznajem. Na svako hodočašće ide. I sad, kad je bila bolesna, otišla je s njima. Čini mi se da nju to održava, jer to doista voli.«

Adrijana Kajla

Bol u grudima (1.)

Razvija li se infarkt srca ili ne?

Piše: Dr. Marija P. Matarić

U liječničkoj praksi veoma se često sreću slučajevi kada se pacijenti obraćaju za pomoć zbog bola u grudima. Najviše ovakvih pacijenata boji se da ne dobije akutni infarkt srca, te ta bojazan još više pogoršava njihovo opće psiho-fizičko stanje. Na svu sreću bol u grudima kod većina ovakvih pacijenata nije srčanog porijekla.

S druge strane postoji također određeni broj pacijenata koji zanemaruju svoj bol u grudima te se kasno javljaju liječniku, kada je liječnik samo u mogućnosti dijagnosticirati stari infarkt srca. Efikasna pomoć za ovakve pacijente praktički i ne postoji, ili su dijagnoza i terapija toliko zakašnjeli da ne pokazuju željene rezultate. Ovdje se najčešće radi o pedesetogodišnjim muškarcima koji smatraju kako je bol koji oni osjećaju »normalna«, da potječe od kičme i da će brzo proći. Tek kada infarkt donese sa sobom neke druge komplikacije, oni se javljaju za pomoć. Upravo zbog navedenih situacija u sljedeća dva broja pozabavit ćemo se najprije bolovima u grudima koji ukazuju na postojanje angine pectoris, zatim nastankom infarkta srca, a potom i velikom paletom bolova u grudima čiji uzrok nije srčanog porijekla. Na ovaj način želimo postići najprije

da se oni pacijenti, koji osjećaju pravi srčani bol, jave liječniku na vrijeme, te da se tako u najkraćem vremenskom roku primijeni najbolja terapija za akutni srčani udar i da komplikacije udara budu što je moguće manje.

ispoljava u vidu stezanja, pritiska, paljenja, žarenja, kao osećaj težine ili nejasnih tegoba u grudima. Širenje anginoznog bola je također tipično: bol širi prema vilici i vratu, u ramena, nadlaktice, podlaktice, prema leđima i stomaku. *Intenzitet*

ukoliko imate neke od navedenih tegoba, blagovremeno javite liječniku i da se uzrok bola izdiferencira te se primijeni odgovarajuća terapija.

SRČANI UDAR: Razvoj akutnog infarkta miokarda, tj. srčanog udara karakterizira također postojanje anginoznog bola koji u ovom slučaju opet ima neke svoje tipične karakteristike. Ovaj bol je izuzetno jak i traje nekoliko sati: po lokalizaciji i karakteru je sličan bolu kod angine pectoris, ali je mnogo jači i duže traje. U skali od 1-10 mnogi ga ocjenjuju s 10. Traje duže od pola sata, nekada i nekoliko sati. Također se javlja iza grudne kosti i širi se u ramena, ruke, stomak, vrat i glavu ili samo u jedan od ovih pravaca. Veoma su izraženi i prateći simptomi u vidu znojenja, izrazite malaksalosti, muke, povraćanja, omaglice, gušenja i uznemirenosti. Kod polovice pacijenata bol počinje

ANGINOZNI BOL: Angina pectoris je oblik ishemijske bolesti srca kod koje postoji određeni stupanj suženja krvnih žila srca, koja u svom kasnijem tijeku može, ali i uz adekvatnu terapiju i ne mora, dovesti do potpunog začepljenja krvnih žila srca i razvoja srčanog udara. Za anginu pectoris je tipično postojanje anginoznog bola koji ima tipičnu lokalizaciju, karakter, širenje, intenzitet i prateće simptome. Tipična lokalizacija anginoznog bola je iza srednjeg dijela grudne kosti. Bol u jednoj točki iza grudne kosti nije anginozna bol! Karakter bola: najčešće se

bola može biti različit, obično se postupno pojačava, a traje 1-10 minuta, rijetko duže. Stalni prateći simptomi anginoznog bola su malaksalost, hladno prenožavanje i strah koji je izražen osobito kod onih koji ovaj bol doživljavaju prvi put. Bol se najčešće javlja tijekom ili poslije napora, fizičkog ili psihičkog; prilikom penjanja uz stube, trčanja, nošenja tereta, kao i pri ugodnim i neugodnim uzbuđenjima. Osim navedenih tipičnih odlika anginoznog bola koji karakterizira postojanje angine pectoris postoje i atipični simptomi ove bolesti. Svakako se savjetuje da se,

tijekom fizičkog ili emocionalnog stresa, a poznato je da se najčešće javlja u jutarnjim satima, između 6 i 12 sati. Naravno, kao i u angini pectoris nekada postoji i atipična slika infarkta srca koja se osobito često javlja kod pacijenata oboljelih od šećerne bolesti.

U idućem broju ćemo pokazati kako više od desetine bolesti može izazvati bolove u grudima slične onima pri infarktu srca, i na taj način smanjiti strah onih koji svaki bol u grudima doživljavaju kao potencijalnu opasnost od razvoja infarkta miokarda.

GASTRONOMSKI KUTAK

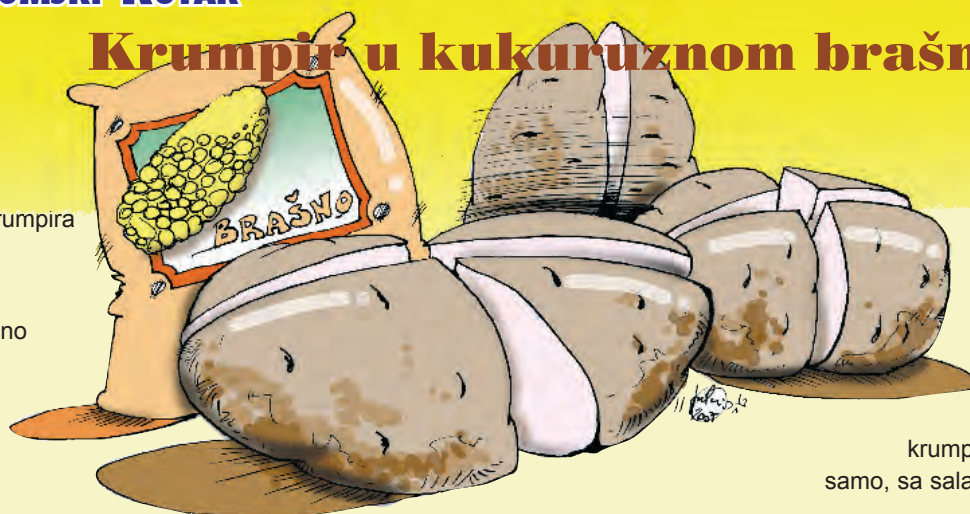
Krumpir u kukuruznom brašnu

Sastojci:

1 kg crvenog krumpira

sol

kukuruzno brašno

Priprema:

Crveni krumpir isjeći na kriške od 4 dijela, posoliti, potom uvaljati u kukuruzno brašno i slagati u podmazan pleh. Pokriti folijom i peći 45 minuta u pećnici, a pri kraju pečenja skinuti foliju da krumpir porumeni. Može se služiti samo, sa salatom ili s mesom, po želji.

Bog Hrckovci!

Most za Terabithiju

Jess i Leslie dvoje su klinaca koji imaju problema s prilagođavanjem vlastitoj okolini. Jess je umjetnički tip, no njegov je privatni prostor svakodnevno narušen – u školi od školskih nasilnika, kod kuće od njegovih četiriju sestara, a čak mu ni otac ne pruža podršku kakvu Jess od njega očekuje. Leslie se pak nedavno doselila u njegovo susjedstvo i također ima problema s prilagodbom, što ih dodatno zbližava. Klinci svoje slobodno vrijeme provode istražujući šumu koja se nalazi iza dvorišta njihovih kuća. Zahvaljujući mašti, u šumi pronalaze tajanstvenu zemlju Terabithiju, nastanjenu fantastičnim bićima: hodajućim drvećem, trolovima, vojnicima-vilin konjicima te Mračnim Gospodarom i njegovim podanicima. No, puštajući svojoj mašti na volju, pustit će je da upravlja njihovim sudbinama.

Čarobna maska

Helena je 15godišnja djevojčica zaposlena u obiteljskom cirkusu. Za razliku od većine vršnjaka koji bi rado zamijenili stvarni život za onaj u cirkusu, Helena želi upravo suprotno – zamijeniti cirkusantsku svakodnevnicu za normalan život. Usljedit će žestoka svađa s roditeljima oko njihove budućnosti nakon čega joj se majka razbolijeva. Spasiti ju može samo operacija. Uvjerena da je upravo ona kriva za majčinu bolest, večer prije operacije utone u san i odlazi u drugi svijet, no ne onaj kojem se nadala. Na njezino veliko iznenađenje sudbina će ju odvesti

u drugu dimenziju, fantastičnu zemlju u kojoj obitavaju čudnovata bića poput divova, majmunolikih ptica i raznih drugih maskiranih bića. Iz te

ju mračne zemlje može odvesti jedino famozna čarobna maska, predmet goleme moći koji će spasiti i nju i zemlju u kojoj se nalazi, bila ona stvarna ili izmišljena.

Martina Romić, III. h, OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Alen Vujković Bukvin, I. c, OŠ »Ivan Milutinović«, Subotica

Škola spava

Kad đaci iz škole krenu, školska se vrata zatvaraju i svjetla se gase.
I kao svaki dan
Naša škola kreće u san.
Njeni đaci rano ujutru dolaze da uče i da se druže.

Marin Piuković, IV. c,
OŠ »Ivan Milutinović«

Barbara Sekereš, II. c,
OŠ »Ivan Milutinović«, Subotica

Moj hrvatski odjel

Lijepo mi je na časovima hrvatskog jezika, zato što učimo nove i lijepe riječi i čitamo lijepe tekstove. Volim ići u školu zato što svaki mjesec dobijamo smibove i zato što se često igramo.

Martina Cnković, III. a,
OŠ »Matija Gubec«

CANON SCANFRONT 220P

Upotrazi za promjenama nabolje u funkcijama i dizajnu jednog skenera, Canon je došao do interesantnog modela sa nekoliko neobičnih opcija. ScanFront 220P omogućava da se skenirani dokumenti »centraliziraju« na određenom mjestu, što skoro uvijek znači na serveru. Skenirani materijal možete snimiti putem FTP-a na određeni online server, na server u lokalnoj mreži (na primjer NAS), da privijete uza email, snimate u internu memoriju – sve to čineći preko 8,5-inčnog zaslona osjetljivog na dodir. Da bi proces skeniranja bio siguran, Canon je dodao i biometrijsku zaštitu (čitač otiska prsta). A što se kvalitete skeniranja tiče, to ćete moći provjeriti od rujna, za kada je najavljena premijera uređaja za Europu.

JOŠ MOBILNIJI LAPTOP

Sve češće srećemo laptope u minijaturnom izdanju. Korejska tvrtka Kohjinsha predstavila je svoj novi notebook iz serije SA Plus. Ovaj ne baš lijepi kompjutor po dijagonali ima svega 7 inča i raspolaže zaslonom osjetljivim na dodir. Baterija mu omogućava autonomnost rada od četiri i pol sata i puni se za malo duže od jednoga sata. Samo računalo ima 512 MBRAM-a i hard disk od 100 GB, radi pod operativnim sustavom Windows XP i isporučuje se sa rječnikom engleskoga jezika. Trenutno je dostupan samo na korejskom tržištu, a cijena se kreće oko 900 dolara. Da su mini

laptopi trend, pokazuje i nagla promjena u posrnuloga giganta Palm. Pod imenom Foleo Mobile Companion krije se računalo namijenjeno povezivanju sa Palmovim SmartPhone uređajima kako bi se proširile njihove mogućnosti. Pored tipkovnice i velikog zaslona (10,2 inča), korisnici Folea moći će pod Linuxom koristiti i kolekciju naprednog softvera za upotrebu web i email servisa. Cijena? Prava sitnica, 500 USD.

TV ZA USPUT

Imati TV prijamnik u džepu za svaku priliku san je mnogih. Vremenom su ovi uređaji postali sve manji prateći najnovije tehnologije. Dakako, došlo je i do kombiniranja mobitela i televizora, kao što je model nepoznatog kineskog proizvođača DualSIM TVPhone V10. Ovaj GSM telefon koji radi sa dvije SIM kartice raspolaže kolor zaslonom od 2,6 inča osjetljivim na dodir, kao i kamerom od 1,3 megapiksela. Može se opremiti sa do 2 GB flash memorije. Izuzev ovoga, telefon je poprilično standardiziran i nudi uobičajenu funkcionalnost, mada su pozajmili pokoju funkciju karakterističnu za PDA uređaj. Ni cijena ne odudara puno – oko 300 dolara.

POLJE VELIKIH EKRANA

LCD televizor dijagonale cijelih metar i osamdeset centimetara, odnosno 70 inča nosi oznaku Samsunga i prodaje se zasad samo u Južnoj Koreji. Osim veličine, ovaj zaslon umjesto tradicionalnog CCFL poseduje LED pozadinsko osvjetljenje, što donosi dinamički kontrast od čak 500.000:1. Pri tome je potrošnja struje smanjena za 50 posto. Model LN70F91BD podržava protokol ACAP, ima tri HDMI porta i jedan USB 2.0 i, dakako, podržava HD razlučljivost (1080p). Polje velikih ekrana i dalje inspirira proizvođače.

Ovo tjedni pobjednik je JVC, koji je uspio napraviti HDTV prijamnik dijagonale 110 inča. Proizvođač se nije odlučio niti za LCD, niti za plazma tehnologiju, već je iskorišćen pozadinski projektor koji emitira sliku u razlučljivosti 1080p. Postigli su kontrast 5000:1, a prodaja ovog TV-a već je počela. Potencijalni kupci imat će 53.000 razloga, izraženih u USD, zbog kojih će čekati prve televizore najavljene za listopad.

Priređuje: Siniša Jurić

Otúđenost vlada

Chat umjesto divana

*Sve više mladih, ali i starijih, provodi sate i sate ispred računala
komunicirajući isključivo elektroničkim putem*

Piše: Dražen Prčić

- Idem oprati kosu...
- Dobro...
- Čujemo se za pola sata...
- OK...

Navedeni dijalog (ukoliko se to tako može nazvati) nije vođen »oči u oči«, niti putem telefona, već je ispisan elektroničkom komunikacijom, popularnim »chatom«. Konkretno, čak i najbanalnija stvar poput pranja kose bila je predmetom komunikacije između dviju osoba, ali umjesto izgovorenih riječi (posve normalno), one su bile otipkane na tastaturama ispred ovo dvoje ljudi i odaslane u interentski eter.

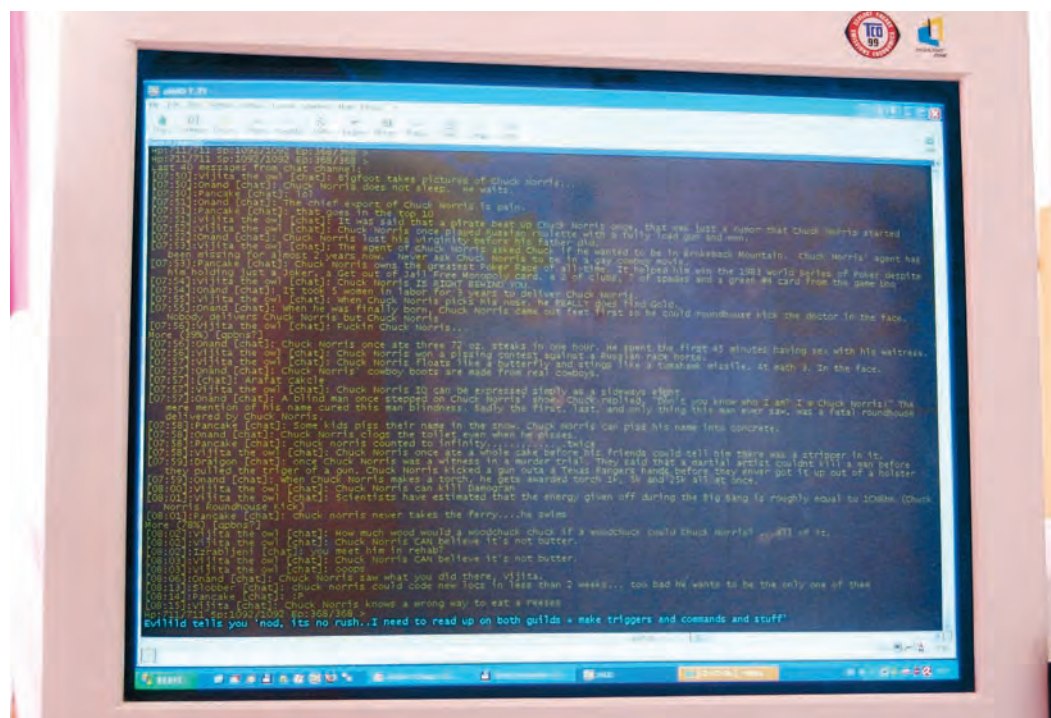
OTUĐENOST: Suvremeni način života donio je brojne tehnološke olakšice svima onima koji su se upustili u virtualni svijet, svijet nestvarne stvarnosti. Iako on zbilja postoji i cijelim svijetom sve više vlada, njegova realna postavka sadrži svoju osnovnu različitost spram stvarnog života koji svakodnevno živimo. Nema stvarnoga kontakta između osoba koje komuniciraju, jer uvijek je između dotičnih jaz softvera, hardvera, ekrana, žica, tastatura, pa i mikročipova i tko zna već čega sve. Istina, pobornici modernog i naprednog branit će cyber prostor (moderna inačica) kao najsavršeniji oblik budućnosti komuniciranja (svijet je zbilja danas globalno selo), ponajprije kao najjeftinije mogućnosti komunikacije na daljinu (što je nepobitna istina). U redu je kada se želi »razgovarati« (ako se to može uopće tak nazvati) s nekim tko je na drugoj strani oceana ili svijeta, no kada se navedena komunikacija vodi između osoba koje su udaljene (ponekad) i samo nekoliko desetina metara jedna od druge, onda je to već ozbiljan problem. Opet, pojava telefona i njegova šira uporaba dovodili su do sličnih situacija kada su se vodili maratonski razgovori o najbesmislenijim temama svakodnevne, ali i tada je bilo barem prividne bliskosti i

realnog kontakta između osoba s dviju strana žice. Bilo je smijeha, uzdaha (pa i plača) i ostalih vrsta iskazanih emocija i razgovor je bio »živ«. Pojavom najšire uporabe personalnih računala i ulaskom Interneta u sve više kućanstava,

suvremena pošast koja je inficirala ogroman broj ljudi.

CHAT: Sve je to jednostavno, pojasnit će trenutačno »neizlječivi« ovisnici, »uđeš u »sobu«, izabereš temu i počneš tipkati. I tada kreće nezadrživa erupcija oslobo-

slobodu svojih zamračenih soba, paleći računala i nestrpljivo čekajući ulazak u cyber space (virtualni prostor u kojemu vladaju neki posve drugačiji kriteriji). Stvaraju se veze, poznanstva i osebujna komunikacija između osoba iz tko

ponovno se javlja ista pojava, ali ovoga puta bez izravnog kontakta osoba koje su povezane znakovima koji s pokazuju na zaslonima. Ljudi se upoznaju, niti ne znajući kako »onaj« ili »ona« s druge strane cybera izgledaju ili kakav imaju glas (no to je još i rješivo putem slike ili tonske komunikacije, ali se ipak zbog predostrožnosti najčešće izbjegava). Jer to je chat,

denih misli, koja, nesputana barijerama stvarnosti (stidljivost i osuda javnog mnijenja), ima mogućnost izražavanja svih skrivenih tajnih poriva, želja, primisli i tko zna čega sve još... I počinje se razvijati sve veća otuđenost od realne, u kojoj se ipak mora povinovati njezinim »zakonima« normalnog i uvriježenog općenja. Oslobođeni tih stega »chateri« radije hitaju u

zna kojih podneblja (sve je skriveno pod raznovrsnim maštovitim nadimcima), a da se pritom osobe nikad nisu u stvarnosti ni vidjele niti čule. Istina, ima lijepih primjera kada poslije određenog zbližavanja nastane obostrana potreba za »otkrivanjem karata« i dolazi do stvarnog (oči u oči) upoznavanja (čak se prevaljuju i tisuće kilometara), ali isto tako i velikih razočaranja kada stvarna slika nimalo ne prati dojam koji je stvoren imaginarno-tehničkim putem. I tako to ide sve dalje u beskonačnost novih i novih sljedbenika ovog opće prihvaćenog načina moderne komunikacije. Dok je stvarne komunikacije i lijepih razgovora sve manje. Baš kao i novih parova i djece...

Internet brakovi

Sve više osoba u današnje vrijeme svoje bračne partnere pronalazi »na mreži«, nalazeći svoje srodne duše upravo u raznim sobama (rooms) i caffeima. Ipak, prije realnog vezivanja u bračnu zajednicu ipak je bolje određeno vrijeme komunicirati na lijepi, staromodni način...

Spoj sporta i zabave

Stolnotenisko ljetovanje

Obitelj Gabrić provela je godišnji odmor na otoku Pagu, uživajući u ljepoti jadranske obale uz marljivi svakodnevni trening

Piše: Dražen Prčić

Stolnoteniska obitelj Gabrić, tata Nebojša, sinovi Marko i Luka, ovogodišnji su ljetni odmor proveli iznimno dinamično, kombinirajući sport i užitek boravka na jadranskoj obali. Naime, na otoku Pagu, u mjestu Bošana, organiziran je stolnoteniski kamp pod pokroviteljstvom glasovite tvrtke Butterfly, u kojemu su talentirana subotička braća, uz stručni nadzor svoga oca i trenera Ivana Vidulina, svakodnevno vrijedno trenirala po nekoliko sati. No, između jutarnjeg i večernjeg treninga ostalo je dovoljno vremena i za plažu, pa je morski ugođaj bio kompletan. Istina, po najjačem suncu, od 11,30 do 17,30, ali ovoga puta je primaran bio sport.

BUTTERFLY KAMP: Okupljanje mladih, talentiranih hrvatskih stolnotenisača upriličeno je pod pokroviteljstvom Zlatka Pospiša, predstavnika tvrtke Butterfly za Hrvatsku, a obitelj Gabrić je dobila poziv za sudjelovanje preko Denisa Karlovića, dopredsjednika Hrvatskog stolnoteniskog saveza. Kamp je organiziran tijekom dva tjedna, od 8. do 22. srpnja u egzotičnom mjestu Bošana, na otoku Pagu, gdje se radilo dva puta dnevno, u jutarnjim i večernjim satima. U radu kampa je sudjelovalo 25-ero djece u starosnoj dobi od 10 do 18 godina, koja su stigla iz svih

dijelova Hrvatske. Uz kontinuirani rad na tjelesnoj spremi, ipak je najveći akcent bio na poboljšanju i unapređivanju tehnike igre, a svakodnevno su igrani brojni sparring i trening susreti. O uspješnosti cijelog projekta i kvalitetnog rada najbolje govori i podatak da je Nebojša Gabriću, skupa s obitelji, upućen poziv i za sljedeće ljeto, ali ovog puta tijekom cijelog ljetnog raspusta i ujedno i mjesto stalnog trenera tijekom ta dva mjeseca.

Dodajmo još kako su dogovorena i uzajamna gostovanja djece i njihovih klubova, što još dodatno govori o kvaliteti i svrsishodnosti cijelog ovog lijepog i atraktivnog projekta.

Uostalom, i naputak modernog turizma ogleda se upravo na spoju dinamičnog, kreativno provedenog godišnjeg odmora. Butterfly kamp je najbolji dokaz. ■

Bošana

Ovo malo mjesto, više zaseok od 50 kuća, nalazi se 4 km od grada Paga na istoimenom otoku. More je čisto, a na privatnoj poludivljoj kamenitoj plaži uživali smo tijekom slobodnog vremena između dva treninga, kaže Nebojša Gabrić.

Nezgodan ždrijeb

Nikom lako

Za prolaz u sljedeću europsku rundu svi će hrvatski predstavnici trebati učiniti svojevrstan podvig

Piše: Dražen Prčić

Hoće li biti radosti i protiv Werdera?

Iako nije bio trinaesti, prošli je petak (3. kolovoza) donio iznimno težak ždrijeb svim predstavnicima hrvatskog klupskog nogometa na europskoj sceni. Naslov »nikom lako« u biti je mnogo uljepšana verzija. Kao da gore nije moglo...

DINAMO – WERDER: Ukoliko Dinamo prođe Domžale (zbog rokova tekst je pisan prije uzvrata u Maksimiru), a što je realno za

očekivati poslije pobjede u gostima (2-1), na posljednjoj prepriči prije ulaska u Champions league čeka ih njemački Werder. Momčad u kojoj igraju dva hrvatska internacionalca (*Vranješ* i *Klasnić*), cijelu je prošlu sezonu bila u najužem krugu favorita za naslov prvaka Bundes lige, igrajući usporedo i u Ligi prvaka. Netipični predstavnik njemačkog nogometa, koji prakticira izrazito ofenzivni sustav igre

Slaven Belupo

(puno golova), prva je prilika provjere istinskih mogućnosti današnjeg Dinama.

HAJDUK – SAMPDORIA: Poslije prolaza (teškom mukom) protiv Budućnosti (ukoliko Hajduk ne bude kažnjen zbog propusta u evidenciji igrača *Gabrića*), splitski su »Bili« dobili neugodnu momčad Sampdorije za svog sljedećeg protivnika na putu do Lige Uefa. Nekadašnji prvak Italije i finalist Kupa šampiona, kup Uefa je izbio preko natjecanja u Intertoto kupu i nastojat će započeti niz uspješnih euro nastupa nastaviti i dalje. S triom iz kijevskog Dinama (*Cernat*, *Verpaskovsis* i *Sablić*) uz oporavljenog *Tudora*, Hajduk će imati, također, veliki ispit svojih potencijala.

SLAVEN – GALATASARAY: Višestruki prvak Turske ostao je bez Lige prvaka i kup Uefa predstavljat će priliku za »vađenje« pred

svojim navijačima. Koprivničani, realno gledano, imaju najtežeg mogućeg predstavnika, ali se ne žele unaprijed predati već najavljuju borbu do zadnje minute oba susreta. Veliki spektakl u gradu Vegete jamačno neće izostati.

PREDSTAVNICI SRBIJE: Ukoliko prođe Levadiu, Crvena Zvezda igrat će s Glazgow Rangersom (duel sa Zetom) u trećem pretkolu Champions leaguea, što se jamačno ne može smatrati dobrim ždrijebom. Baš kao što se ni Atletico Madridu ne »raduju« u Vojvodini, ali je sigurno da će stadioni u Beogradu i Novom Sadu biti prepuni navijača željnih jakih međunarodnih susreta. Zbog poznatih izgreda Partizanovih navijača u Mostaru tijekom susreta s Zrinskim Beograđanima je potvrđena jednogodišnja suspenzija u europskim klupskim natjecanjima. ■

Novi centarfor Hajduka: Verpaskovskis

Josip Dekić, FIDA trener i majstor

Život posvećen šahu

10. kolovoza 2007.

Aleksandar Lipajić, hrvač

U iščekivanju poziva na Olimpijadu za kadete

Odličnim rezultatima u prošloj i ovoj natjecateljskoj sezoni zavrijedio je reprezentativni selekciju

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Za odlične rezultate na bori- lačkoj strunjači tijekom prošle godine, mladi hrvač subotičkog »Spartaka« Aleksandar Lipajić (1991.), nagrađen je laskavom titulom gradskog sportaša godine u svojoj starosnoj kategoriji. Nastavljajući nove pobjede i ove godine, tijekom kolovoza očekuje i reprezentativni poziv za sudjelovanje na Olimpijskim igrama za kadete u Grčkoj.

► Uz čestitke za naslov najboljeg sportaša u protekloj godini, razgovor moramo započeti klasičnim pitanjem: kada ste počeli s aktivnim treniranjem hrvačke vještine?

»Glavni krivac« za moje bavljenje hrvanjem je moja majka, na čiju sam sugestiju, iako mi se otac aktivno bavio nogometom, i započeo s treninzima u »Spartaku«. Bilo mi je svega devet godina, ali sam već od prve zavolio ovaj sport i odlučio se ozbiljno posvetiti svladavanju njegovih tajni.

► Neosporni talent je ubrzo isplivao na površinu i prvi uspjeh ste zabilježili već na premijernom natjecanju. Tko Vam je bio prvi trener?

Moj prvi učitelj hrvanja bio je

Stipan Dora, koji me je uveo u svijet ovog dinamičnog bori lačkog sporta i zbilja ubrzo, poslije samo nekoliko mjeseci rada uspio sam pobijediti na svom prvom natjecanju, na Prvenstvu Subotice u kategoriji do 10 godina.

► No, za aktualne uspješne rezultate i lijepu budućnost brine se jedan drugi trener, proslavlje-

ni as jugoslavenskog i svjetskog hrvanja...

Danas treniram pod stručnim nadzorom svog trenera Sretena Damjanovića od kojeg sam puno naučio i još uvijek učim, a rezultati koje sam postigao plod su marljivog, gotovo svakodnevnog treninga.

► Koliko često odlazite na tre-

ninge u Dvoranu sportova?

Treniram svakog radnog dana po jedan sat i za sada je to dovoljno za moje trenutačne rezultate u konkurenciji kadeta u kojoj nastupam u kategoriji do 76 kg.

► A rezultati su zbilja respektabilni. Koje biste pobjede izdvojili kao najvažnije u Vašoj dosadašnjoj hrvačkoj karijeri?

Prije svega to su naslovi prvaka države u kadetskoj konkurenciji (do 76 kg) i prvaka Vojvodine u

Učenik sportaš

Aleksandar Lipajić je učenik drugoga razreda srednje škole »Lazar Nešić« u Subotici, u kojoj pohađa smjer za mesara.

istoj, te pobjeda na jakom međunarodnom turniru u Egeru (Mađarska) na kojemu su još sudjelovali i hrvači iz Hrvatske, Austrije, Njemačke, Slovačke, te zemlje domaćina. Uspio sam zabilježiti svih 5 pobjeda i ponijeti naslov najboljega u svojoj kategoriji.

► Kakvi su Vaši daljnji planovi glede tekuće natjecateljske sezone?

Ovih dana očekujem poziv za sudjelovanje na Olimpijadi za kadete koja bi se trebala održati tijekom kolovoza u Grčkoj, a glede ostatka sezone nastojat ću i dalje marljivo trenirati, jer bih sljedeće godine već mogao konkurirati za sastav prve momčadi Spartaka.

■

Josip Dekić (1960.), prijateljima poznat kao Saško, jedan je od rijetkih zaljubljenika u magičnu igru na 64 polja i gotovo čitav život posvetio je šahu. Prve korake učio je kao petogodišnjak u Bačkom Bregu kod pokojnog Marina Tomaševa, a u dugoj karijeri šahista nastupao je za mnoge klubove: »Partizan« iz Beograda,

Šah u škole

Od nove školske godine djeca od prvog do osmog razreda imat će priliku kao izborni predmet izabrati šah. Knjigu za prvi razred napisao je, s Dankom Bokanom, Josip Dekić.

»Agronom« iz Novog Sada, »Honved Matador« iz Budimpešte, »Pasak« iz Njemačke, da bi karijeru šahista nastavio i završio u Šahovskom klubu u Somboru.

Posljednjih dvadesetak godina, Josip se bavi trenerskim poslom. Poslije treniranja šahista u Sloveniji, u Somborskom šahovskom klubu vodi selekcije šahista do osamnaest godina. Josip posjeduje titulu FIDE trenera i jedini je trener FIDE u Vojvodini. Tu titulu posjeduje oko stotinu ljudi u svijetu i druga je po rang u trenerskom poslu. U šahovskom dijelu, ima titulu FIDE majstora.

U tajne šahovske igre uputio je mnoge mlade talente od kojih se osobito ističu Dušan Popović

(velemajstor), Novak Pezelj, Vladimir Jotić i Miloš Roganović (FIDE majstori), Goran Pavlik (majstorski kandidat), te Nemanja Sadoški koji je dva puta bio prvak Europe, a sada se nalazi u Ukrajini na šahovskom usavršavanju.

Za svoj rad i uspjehe Josip Dekić je bio proglašen najboljim sportašem grada Sombora 1998. godine, a za postignute rezultate u šahu 2000. ga je godine nagradilo i Izvršno vijeće AP Vojvodine.

M. Tucakov

Europsko prvenstvo

Na Europskom prvenstvu u šahu za mlade, koje je u srpnju održano u Subotici, Josip Dekić je vodio B reprezentaciju koja je u normalnom tempu osvojila sedmo mjesto, a u brzopoteznom šahu, reprezentacija šahista do 14 godina je prvak Europe. U pojedinačnom dijelu, Miloš Roganović osvojio je prvo mjesto u brzopoteznom šahu, a u super finalu Miloš je bio četvrti. Također, u ekipnom dijelu, osvojio je najbolji uspjeh na trećoj tabli. Sljedeće Europsko prvenstvo za mlade održat će se od 13. do 24. rujna u Šibeniku.

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	PODRUŽ- NICA, FILI- JALA	SLAVLJE- NICI	SLAVONSKI PLOT	NAŠA MA- NEKENKA	NAŠA KNJIZEV- NICA (DARK ROOM)	DIO MEHA- NIKE, BAVI SE RAVNO- TEŽOM SILA	KATIČA ILEŠ	NAJTANJE SLOVO	PJEVALA TWIST IN MY SOB- RIETY TANITA	RUDARSKI EKSPLOZIV	SASTAJATI SE: BITI GDJE	RIJEČI BEZ NAGLASKA (ATONE)	PLJUGA
NARODNI PLES U ISTRI													
RAZDANITI SE								POSJEDO- VATI "EAST"					
RIBLJI ORGAN ZA PLIVANJE							STRUČ- NJAK ZA ZASTITU PRIRODE ISLAND						
FASCINI- RATI, OPĆINITI								STAROEGI- PATSKI PISAC (PALIND- ROMI)					
ČUVENI LITVANSKI KOŠARKAŠ, ARVIDAS								RAZORANA BRAZDA NAŠA SNJEŽANA (Z JET-SETA)					
TANKA ZRAKA SVJETLA							VOĆKE SLIČNE KUPINAMA TEKSTILNA BILJKA						
ANTE IVANKOVIĆ			STARO- GRČKA TUŽALJKA BILO KOJE							NOVINAR VIDMAR TOVLJE- NJE			
RIMSKA PETICA		... I PIČE ISKUSNA I ČVRSTA OSOBA (FIG.)				A. H. RUMUNJSKA GIMNASTI- ČARKA, SIMONA		JA, ..., ON OZEMLJE				AUSTRIJA SITNICA, TRICA	
BLANKIN KLUB				TRONU- TOST, DIR- NUTOST KRUH PRE- PEČENAC									STANOVNIK STARE ETIOPIJE (ABESINIJE)
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	INDIJAN- SKI IDOL ZVIJEŽDE SJEVERNOG NEBA						NEVRIJEME NA MORU TANTAL						
NASLJED- NO PRAVO NAJSTA- RIJEG SINA								"RIZMA" CEJLONSKI TIGROVI		SAMURAJ- SKI MAČ	IVANA BRKIĆ NEPOZNAT AUTOR, ANONIMUS		
GRČKI BOG RATA					PAPUČE BEZ PETE PRIJESTUP, NI DAN U GODINI								
LANTAN			DIVLJA RUŽA TURSKI JEČAM				BIVŠI MOTKAŠ TAREV OLEG VIDOV						
LJETOVALI- ŠTE KOD OPATIJE				PROMICA- TELJI KATRAN									
GLAVNI ULAZ U PODUZEĆE I SL.						BODUL S VIRA "TONA"							
GLEDIŠTE, MOTRIŠTE							CRTA SUMPOR						
POČETAK UTRKE						TAJLAN- DANIN (ZAST.)							

istarski tanac, svanući, imati, peraja, ekolog, očerati, anana, sabonis, razor, tračak, maline, ai, ijaem, tit, v, iče, ah, ti, a, ask, ganuost, lotem, nevera, majora, f, ib, areš, natikače, la, tea, aianas, ilka, promotori, porta, vitarin, aspekt, linija, start, silamac,

RIJEŠENJE KRIŽALJKE:

Novi **Ford**Mondeo

na “**DUŽIJANCI 2007**”
11. i 12. kolovoza
Trg Slobode, Subotica

NOVI FordMondeo

Feel the difference

Grand Motors GENERALNI UVOZNIK

Subotica,
Beogradski put 66

Tel 024/ 642 100
Fax 024/ 642 111

www.ford.co.yu

**PETAK
10.8.2007.**

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
09.10 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Oprah Show
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Planet Zemlja 2.:
Džungle
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život,
telenovela
13.20 - Mejaši, dramska serija
14.15 - Svete planine svijeta:
Biblijski visovi
14.45 - Rivalstvo što nas veže
- maraton lađa na Neretvi,
dokumentarni film
15.50 - Skica za portret
16.00 - Hrvatska danas
16.15 - Znanstvene vijesti
16.20 - Mitovi Tihog oceana:
Božji darovi
17.08 - Ljubav u zaleđu, serija
17.55 - Vijesti
18.10 - 30 u hladu
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Čarolija 9., serija
21.05 - Chicago, američki film
23.10 - Vijesti
23.20 - Vijesti iz kulture
23.30 - Chasing Sleep,
američko-kanadsko-
francuski film
01.10 - Vijesti dana
01.15 - Bundeovglavi, film
02.40 - Stranac pred vratima,
američki film
04.10 - Vatrene oči,
američki film
05.35 - Reprizni program
06.00 - Anin dvostruki život,
telenovela

07.00 - TV vodič
07.50 - TV raspored
07.55 - TV kalendar
08.05 - Žutokljunac
09.00 - Moomini, crtana serija
09.25 - Briljanteen
10.15 - Dečko ili cura,
serija za mlade
10.40 - Inspektor Morse, serija
12.20 - Ljubaznost stranaca,
mini-serija
13.30 - Ljeto nam se vratilo...
14.10 - O.C. 2., serija
14.55 - Tree Hill 2., serija
15.40 - Vijesti na Drugom
15.47 - Alias 4., serija
16.30 - Stažist 4.,
humoristična serija

16.52 - Stažist 4.,
humoristična serija
17.20 - Hladnokrvni kažjenik,
američki film
19.30 - Allo, allo 5. -
humoristična serija
19.55 - Fotografija u Hrvatskoj
20.05 - Lovci na natprirodno,
serija
20.50 - Luda kuća 1., TV serija
21.30 - Bitange i princeze 2.,
serija
22.10 - Vijesti na Drugom
22.15 - Sportske vijesti
22.30 - Dokaz 2., serija
00.05 - Dokaz 2., serija
01.35 - C.S.I. Miami 4., serija
02.20 - OZ 4., serija
03.20 - Ljeto nam se vratilo...
04.00 - Pregled programa
za subotu

06.50 Ninja kornjače,
crtana serija
07.10 Yu-Gi-Oh GX,
crtana serija
07.40 Šaljivi kućni video
08.00 Cosby show, serija
09.00 Nova lova - TV igra
11.00 Skrivena istina, serija
12.00 Vijesti
12.10 Oluja, serija
13.10 Slučajni partneri, serija
14.10 Naša mala klinika, serija
15.00 Tihi grabežljivci, film
16.40 Svi vole Raymonda,
serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Cosby show, serija
18.20 Bumerang, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.45 Tema dana
20.00 Naša mala klinika, serija
20.50 Vatrene krug 2: Krv i
čelik, igrani film
22.40 Vijesti Nove TV
23.00 Uvod u anatomiju, serija
23.50 Seks i grad, serija
00.20 Izgubljeni, serija
01.10 Ništa zajedničko, serija
01.30 Moja slavna sestra, serija
02.00 Ubojstva u Ulici Morgue,
igrani film
03.40 Zuhra light show,
zabavna emisija
04.40 Kraj programa

07.30 Transformers Energon,
crtana serija
07.50 Dodir s neba,
fantastična drama (R)
08.40 Cobra 11,
kriminalistička serija (R)
09.30 Deseta policijska,
dramska serija

10.20 Princ iz Bel- Aira,
humoristična serija (R)
10.50 Puna kuća,
humoristična serija (R)
11.15 Pod istim krovom,
humoristična serija (R)
11.40 Sam svoj majstor,
humoristična serija (R)
12.00 Bračne vode,
humoristična serija (R)
12.30 Sudnica, show (R)
12.55 Eksploziv, magazin (R)
13.15 Vijesti
13.25 Sanja: Fitness je out,
joga je in, talk show
14.15 Dodir s neba,
fantastična drama
15.05 Cobra 11,
kriminalistička serija
15.55 Princ iz Bel- Aira,
humoristična serija
16.20 Puna kuća,
humoristična serija
16.45 Pod istim krovom,
humoristična serija
17.10 Sam svoj majstor,
humoristična serija
17.35 Bračne vode,
humoristična serija
18.05 Sudnica, show
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.15 Salto, zabavna emisija
20.00 Posljednja šansa, film
21.35 Tajni plan,
igrani film, akcijski triler
23.25 Vijesti
23.35 Posljednji let, film, drama
01.15 Kunolovac, kviz

**SUBOTA
11.8.2007.**

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
07.00 - Kinoteka: Sudenje u
Nurembergu,
američki film
10.00 - Vijesti
10.15 - Oprah Show
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Planet Zemlja 2.:
Plitka mora
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život,
telenovela
13.20 - Prizma,
multinacionalni magazin
14.05 - Duhovni izazovi -
međureligijski magazin
14.25 - Klub zdrave prehrane,
dokumentarna serija
14.55 - Alpe-Dunav-Jadran
15.30 - Globalno vino,
dokumentarna serija
16.35 - Vijesti
16.50 - Ljubav u zaleđu, serija

17.40 - Krakatau -
posljednji dan
18.35 - TV Bingo Show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Velo misto,
dramska serija
21.35 - Probudena savjest,
američki film
00.15 - Vijesti
00.25 - Vijesti iz kulture
00.35 - Magnolia, američki film
03.40 - Generacija X,
američki film
05.35 - Začarani krug,
kanadski film
07.25 - Alpe-Dunav-Jadran

07.00 - TV vodič
07.35 - TV raspored
07.50 - Žutokljunac
08.45 - Parlaonica: Imaju li suci
pravo na pogrešku?
09.40 - Sportske igre
mladih (6/12)
10.00 - Kućni ljubimci
10.30 - Inspektor Morse, serija
12.10 - Na rubu znanosti:
Istra - Terra Magica
13.15 - O.C. 2., serija
14.00 - Tree Hill 2., serija
14.45 - Alias 4., serija
15.30 - Automagazin
16.05 - Stažist 4.,
humoristična serija
16.25 - Stažist 4.,
humoristična serija
16.50 - Crna Guja 2.,
humoristična serija
17.25 - Chicago, američki film
19.25 - Allo, allo 5. -
humoristična serija
20.00 - HNL -
prijenos utakmice
22.00 - Sportske vijesti
22.10 - CSI: Miami 4., serija
22.55 - OZ 4., serija
23.50 - HNL - emisija
00.50 - 24 (5.), serija
01.35 - Pregled programa
za nedjelju

07.40 Flintove avanture
08.00 Prašćićgrad, crtana serija
08.30 Power Rangers S.P.D.,
serija
08.50 Čarobnice, serija
09.40 Nova lova - TV igra
11.40 Djevojke s Beverly
Hillsa, serija
12.00 Sex, ljubav i tajne, serija
12.50 Nad lipom 35,
hum. glazbeni show
14.05 Mali heroji, igrani film
15.40 Pogled u smrt, film

17.20 Vijesti Nove TV
17.30 Vatrene krug 2: Krv
i čelik, igrani film
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35,
hum. glazbeni show
21.00 Policajac s Beverly
Hillsa 2, igrani film
22.50 Zlatovski krug, film
00.30 Pogled u smrt,
igrani film
02.00 Maratonac, igrani film
04.00 Kraj programa

07.45 Zvijezde Ekstra: Najseksi
zločesti dečki,
zabavna emisija (R)
08.40 Krava i pilići, crtana serija
09.05 Trollz, crtana serija
09.25 Jagodica Bobica
09.50 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
10.10 Moderni dečki,
humoristična serija
10.35 Centar svijeta,
humoristična serija
11.00 Ludo zaljubljen,
dramska serija
11.55 Maheri, dramska serija
12.45 Gospodar vremena,
igrani film,
znanstveno-fantastični
14.30 Vijesti uz ručak
14.35 Mickey,
igrani film, komedija
16.05 Pravila ljubavi,
igrani film, drama
17.35 Zvijezde Ekstra: Najseksi
plavuše, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Žuta minuta,
zabavna emisija
20.00 Do koske, igrani film,
srpska akcijska komedija
21.45 Oglas donosi smrt,
igrani film, triler/drama
23.35 Biti potpuno iskren,
igrani film, komedija
01.10 Kunolovac, kviz

**NEDJELJA
12.8.2007.**

07.55 - TV raspored
08.00 - TV kalendar
08.10 - Pas koji je mislio da
je rakun, američki
film za djecu
09.00 - Lilo i Stitch,
crtana serija
09.25 - Lilo i Stitch,
crtana serija
09.50 - Vijesti
10.00 - Wallander, serija
12.00 - Dnevnik (T)

12.20 - Mali savjeti za poljoprivrednike, emisija pod pokroviteljstvom
12.25 - Plodovi zemlje
13.20 - Rijeka: More
14.00 - Reporteri - izbor: Raj za ubojice
14.55 - Genetsko podrijetlo Hrvata: Ukrajinska veza
15.25 - Fotografija u Hrvatskoj
15.45 - Umorstva u Midsomeru 10., serija
17.25 - Vijesti
17.40 - Osveta Pinka Panthera, američko-britanski film
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Oprosti za kung fu, hrvatski film
21.30 - Vijesti
21.45 - Evergreen-ciklus špageti vesterna: Pajdaši, španjolsko-talijansko-njemački film
23.45 - Vijesti dana
23.50 - Vijesti iz kulture
00.00 - Blues, glazbeni vremeplov: Clint Eastwood, Piano Blues
01.35 - Galactica 3., serija
02.20 - Nove avanture stare Christine 1., humoristična serija
02.45 - NEWS: Ruski oligarsi, dokumentarna serija
03.45 - Blues, glazbeni vremeplov: Clint Eastwood, Piano Blues
05.20 - Skica za portret
05.25 - Plodovi zemlje
06.15 - Rijeka: More

07.00 - TV vodič
09.00 - Rachlin & Friends 2006., dokumentarna emisija
10.00 - Tajni život umjetničkih djela 3.: Sunflowers
10.50 - Biblija
11.00 - Donja Voća: Misa, prijenos
12.00 - Neka jedu kolače, humoristična serija
12.35 - Galactica 3., serija
13.20 - O.C. 2., serija
14.05 - Tree Hill 2., serija
14.50 - Alias 4., serija
15.35 - Pobudena savjest, film
18.05 - Sport za sjećanje: Košarka, EL: Cibona - Partizan
19.20 - Hrvatska nogometna liga - emisija
20.10 - NEWS: Ruski oligarsi, dokumentarna serija
21.15 - Nove avanture stare Christine 1., humoristična serija

21.45 - Sudac Dredd, film
23.25 - Sportske vijesti
23.35 - CSI: Miami 4., serija
00.20 - OZ 4., serija
01.15 - 24 (5.), serija
02.00 - Pregled programa za ponedjeljak

07.10 Flintove avanture
07.30 Prašćićgrad, crtana serija
08.00 Power Rangers S.P.D.
08.20 Automotiv
08.50 Djevojke s Beverly Hillsa, serija
09.40 Kuća na plaži, serija
10.30 vi mrze Chrisa, serija
11.00 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
12.10 Deset Božjih zapovijedi, 2.dio, igrani film
13.50 Hercule Poirot: Umorstvo u Mezopotamiji, film
15.30 Zatvorski krug, film
17.15 Vijesti Nove TV
17.25 Policajac s Beverly Hillsa 2, igrani film
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
21.10 Superstar, igrani film
22.30 Red Carpet
23.40 Svi mrze Chrisa, serija
00.00 Obitelj Brady, igrani film
01.30 Hercule Poirot: Umorstvo u Mezopotamiji, film
03.10 Red Carpet, zabavna emisija
04.10 Kraj programa

06.45 Krava i pilić, crtana serija
07.10 Looney tunes
07.35 Jagodica Bobica
07.55 SpužvaBob Skockani
08.20 Moderni dečki, humoristična serija (R)
08.45 Centar svijeta, humoristična serija (R)
09.10 Ludo zaljubljen, dramska serija (R)
10.00 Maheri, serija (R)
10.45 Red Bull Air Race: London, sportsko-dokumentarna emisija
11.20 Mladi mušketiri, serija
12.10 Jednom lopov, kriminalistička serija
13.00 Mickey, igrani film, (R)
14.40 Vijesti uz ručak
14.45 Čovjek godine, igrani film, drama
16.15 Obitelj murjaka 2, film, akcijska drama
17.50 Ekkluziv, magazin

18.30 Vijesti
19.05 Salto, zabavna emisija
20.00 Šef svih šefova, film
21.40 Bijeg, film, akcijski triler
23.25 FBI istraga, serija
00.15 Novi forenzičari, serija
01.10 Kunolovac, kviz

**PONEDJELJAK
13.8.2007.**

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
09.10 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Oprah Show
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Krakatau - posljednji dan
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život, telenovela
13.20 - Putovanje u Vučjak, dramska serija
14.20 - Globalno sijelo
14.50 - Svete planine svijeta: Sveti vrhovi manjih regija
15.20 - Svirci moji (8/8)
16.00 - Hrvatska danas
16.15 - Mir i dobro
16.40 - City Folk: Maribor
17.08 - Ljubav u zaleđu, serija
17.55 - Vijesti
18.10 - 30 u hladu
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Čarolija 9., serija
21.05 - Filmovi Branka Schmidta: Kraljica noći
22.40 - Vijesti
22.50 - Vijesti iz kulture
23.00 - Ljetni hit: Agent Cody Banks, američki film
00.45 - Vijesti dana
00.50 - Dobro ugođena večer: Tempo furioso - Igor Lešnik
01.40 - CSI: Las Vegas 7.
02.25 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
03.10 - City Folk: Maribor
03.40 - Reprizni program
06.00 - Anin dvostruki život, telenovela

07.00 - TV vodič
08.05 - Žutokljunac
09.00 - Moomini, crtana serija
09.25 - Tema tjedna
09.35 - Navrh jezika
09.45 - Športerica
10.00 - Mali putopis
10.15 - Dečko ili cura, serija za mlade
10.40 - Osveta Pinka Panthera, američko-britanski film

12.15 - Ponovo Marion, mini-serija
13.30 - Ljeto nam se vratilo...
14.10 - O.C. 2., serija
14.55 - Tree Hill 2., serija
15.40 - Vijesti na Drugom
15.47 - Alias 4., serija
16.30 - Stažist 4., serija
17.15 - Crna Guja 2., humoristična serija
17.45 - Sudac Dredd, film
19.15 - Corto Maltese, crtana serija
19.35 - Allo, allo 5. - humoristična serija
20.05 - CSI: Las Vegas 7.
20.50 - Luda kuća 1., TV serija
21.30 - Bitange i princeze 2.
22.10 - Vijesti na Drugom
22.15 - Sportske vijesti
22.30 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
23.20 - CSI: Miami 4., serija
00.05 - OZ 5., serija
01.00 - 24 (5.), serija
01.45 - Ljeto nam se vratilo...
02.25 - Pregled programa za utorak

06.50 Ninja kornjače, crtana serija
07.15 Yu-Gi-Oh GX, crtana serija
07.40 Šaljivi kućni video
08.05 Cosby show, serija
09.00 Nova lova - TV igra
11.00 Skrivena istina, serija
12.00 Vijesti
12.15 Oluja, serija
13.15 Slučajni partneri, serija
14.10 Naša mala klinika, serija
15.00 Superstar, igrani film
16.25 Svi vole Raymonda, serija
17.15 Vijesti Nove TV
17.25 Cosby show, serija
18.25 Bumerang, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.45 Tema dana
20.00 Naša mala klinika
20.55 Zle namjere, igrani film
22.25 Vijesti Nove TV
22.45 Uvodu u anatomiju, serija
23.35 Seks i grad, serija
00.05 Izgubljeni, serija
00.50 Ništa zajedničko, serija
01.15 Moja slavna sestra, serija
01.40 Obitelj Brady 2, igrani film
03.25 Kraj programa
07.10 Transformers Energon, crtana serija

07.30 Dodir s neba, fantastična drama (R)
08.20 Cobra 11, kriminalistička serija (R)
09.10 Deseta policijska, dramska serija
10.00 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)
10.30 Puna kuća, humoristična serija (R)
10.55 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
11.20 Sam svoj majstor, humoristična serija (R)
11.40 Bračne vode, humoristična serija (R)
12.10 Sudnica, show (R)
12.35 Ekkluziv, magazin (R)
13.15 Vijesti
13.25 Sanja: Da nam živi, živi rad!, talk show
14.15 Dodir s neba, fantastična drama
15.05 Cobra 11, kriminalistička serija
15.55 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
16.20 Puna kuća, humoristična serija
16.45 Pod istim krovom, humoristična serija
17.10 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.35 Bračne vode, humoristična serija
18.05 Sudnica, show
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.15 Salto, zabavna emisija
20.00 CSI, kriminalistička serija
20.50 CSI: Miami, kriminalistička serija
21.45 Pritisak, igrani film, triler
23.25 Vijesti
23.40 CSI, kriminalistička serija (R)
00.30 Kunolovac, kviz

**UTORAK
14.8.2007.**

06.45 - TV raspored
09.10 - Mali savjeti za poljoprivrednike, emisija pod pokroviteljstvom
09.12 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Oprah Show
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Planet Zemlja 2.: Sezonske šume
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.20 - Putovanje u Vučjak, dramska serija

14.20 - Globalno sijelo
14.50 - Svete planine svijeta:
Sveti visovi Amerike
15.20 - Hrvatska kulturna
baština:
Nove istarske crkve
15.50 - Fotografija u Hrvatskoj
16.00 - Hrvatska danas
16.15 - Znanstvene vijesti
16.20 - Mitovi Tihog oceana:
Mauijev poredak
17.08 - Ljubav u zaleđu, serija
17.55 - Vijesti
18.10 - 30 u hladu
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Čarolija 9., serija
21.05 - Fokus
22.20 - Vijesti
22.30 - Vijesti iz kulture
22.40 - Ljetni hit: Felicia's
Journey, britanski film
00.20 - Vijesti dana
00.25 - Ponoćna antologija:
Wandafuru raifu,
japanski film
02.20 - Hotel Babylon, serija
03.05 - Reprizni program
04.50 - Fokus
06.00 - Anin dvostruki život,
telenovela

07.00 - TV vodič
07.45 - TV raspored
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Moomini, crtana serija
09.20 - Tema tjedna
09.30 - Pročitani
09.40 - Abeceda EU: M-2
09.55 - Nada, djevojčica iz
pustinja - jordanski
dokumentarni film
10.10 - Dečko ili cura,
serija za mlade
10.35 - Inspektor Morse, serija
12.20 - Ponovo Marion,
mini-serija
13.30 - Ljeto nam se vratilo...
14.10 - O.C. 2., serija
14.55 - Tree Hill 2., serija
15.40 - Vijesti na Drugom
15.47 - Alias 4., serija
16.30 - Stažist 4., serija
16.52 - Stažist 4., serija
17.15 - Crna Guja 2.,
humoristična serija
17.45 - Agent Cody Banks, film
19.30 - Allo, allo 5. -
humoristična serija
20.05 - Hitna služba 12., serija
20.50 - Luda kuća 1., TV serija
21.30 - Bitange i princeze 2.,
serija
22.10 - Vijesti na Drugom
22.15 - Sportske vijesti
22.30 - Hotel Babylon, serija
23.20 - CSI: Miami 4., serija
00.05 - OZ 5., serija
01.00 - 24 (5.), serija

01.45 - Ljeto nam se vratilo...
02.25 - Pregled programa
za srijedu

06.50 Ninja kornjače
07.15 Yu-Gi-Oh GX
07.40 Šaljivi kućni video
08.05 Cosby show, serija
09.00 Nova lova - TV igra
11.00 Skrivena istina, serija
12.00 Vijesti
12.15 Oluja, serija
13.05 Slučajni partneri, serija
14.00 Naša mala klinika, serija
14.50 Zle namjere, igrani film
16.25 Svi vole Raymonda,
serija
17.15 Vijesti Nove TV
17.25 Cosby show, serija
18.25 Bumerang, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.45 Tema dana
20.00 Naša mala klinika, serija
20.55 Roke'n'roll škola, film
22.45 Vijesti Nove TV
23.05 Uvod u anatomiju, serija
00.00 Seks i grad, serija
00.30 Izgubljeni, serija
01.15 Ništa zajedničko, serija
01.40 Moja slavna sestra, serija
02.05 Bijeg iz Alcatraza, film
03.50 Kraj programa

07.30 Transformers Energon
07.50 Dodir s neba, drama (R)
08.40 Cobra 11,
kriminalistička serija (R)
09.30 Deseta policijska, serija
10.20 Princ iz Bel-Aira,
humoristična serija (R)
10.50 Puna kuća,
humoristična serija (R)
11.15 Pod istim krovom,
humoristična serija (R)
11.40 Sam svoj majstor,
humoristična serija (R)
12.00 Bračne vode,
humoristična serija (R)
12.30 Sudnica, show (R)
12.55 Exploziv, magazin (R)
13.15 Vijesti
13.25 Sanja: Iza svake uspješne
žene stoji..., talk show
14.15 Dodir s neba, drama
15.05 Cobra 11,
kriminalistička serija
15.55 Princ iz Bel-Aira,
humoristična serija
16.20 Puna kuća,
humoristična serija
16.45 Pod istim krovom,
humoristična serija
17.10 Sam svoj majstor,
humoristična serija

17.35 Bračne vode,
humoristična serija
18.05 Sudnica, show
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.15 Salto, zabavna emisija
20.00 Bibin svijet,
serija (dvije epizode)
21.15 Dave, igrani film
23.05 Vatrene dečki, serija
00.05 Vijesti
00.20 CSI: Miami,
kriminalistička serija (R)
01.10 Kunolovac, kviz

06.45 - TV raspored
09.10 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Oprah Show
11.05 - Planet Zemlja 2.:
Oceanske dubine
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.20 - Putovanje u Vučjak,
dramska serija
14.20 - Globalno sijelo
14.50 - Svete planine svijeta:
Sveti vrhovi starog
kontinenta -
tragom Svetog Ilije
15.20 - Zvijezda mora - Velika
Gospa Trpanjska,
emisija pučke i
predajne kulture
15.50 - Skica za portret
16.00 - Hrvatska danas
16.15 - Mitovi Tihog oceana:
Umjetni svemir
17.08 - Ljubav u zaleđu, serija
17.55 - Vijesti
18.10 - 30 u hladu
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Čarolija 9., serija
21.05 - Boje turizma:
Južna Istra - Kvarner
22.15 - Vijesti
22.25 - Vijesti iz kulture
22.35 - Ljetni hit: Srce i duše,
američki film
00.20 - Vijesti dana
00.25 - Festivali filmovi:
Bi sans Ende der Welt,
njemački film
02.55 - Bostonsko pravo, serija
03.40 - Eureka, serija
04.25 - Reprizni program
04.55 - Boje turizma:
Južna Istra - Kvarner
06.00 - Anin dvostruki život,
telenovela

07.00 - TV vodič
07.50 - Žutokljunac
08.45 - Moomini, crtana serija
09.10 - Tema tjedna
09.20 - Navrh jezika
09.30 - Sinj: Procesija i misa,
prijenos
12.00 - Sokol ga nije volio,
hrvatski film
13.30 - Ljeto nam se vratilo...
14.10 - O.C. 2., serija
14.55 - Tree Hill 2., serija
15.40 - Vijesti na Drugom
15.47 - Alias 4., serija
16.30 - Stažist 4., serija
16.52 - Stažist 4., serija
17.15 - Crna Guja 2.,
humoristična serija
17.45 - Film
19.15 - Corto Maltese
19.35 - Allo, allo 5. - serija
20.05 - Bostonsko pravo 1.,
serija
20.55 - Luda kuća 1., TV serija
21.35 - Bitange i princeze 2.,
serija
22.20 - Eureka, serija
23.10 - Vijesti na Drugom
23.15 - Sportske vijesti
23.30 - CSI: Miami 4., serija
00.15 - OZ 5., serija
01.10 - 24 (5.), serija
01.55 - Ljeto nam se vratilo...
02.35 - Pregled programa
za četvrtak

06.50 Ninja kornjače
07.15 Yu-Gi-Oh GX
07.40 Šaljivi kućni video
08.05 Cosby show, serija
09.00 Nova lova - TV igra
11.00 Skrivena istina, serija
12.00 Vijesti
12.15 Oluja, serija
13.15 Slučajni partneri, serija
14.10 Naša mala klinika, serija
15.00 Roke'n'roll škola, film
16.50 Svi vole Raymonda
17.15 Vijesti Nove TV
17.25 Svi vole Raymonda
17.50 Cosby show, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.45 Tema dana
20.00 Naša mala klinika
20.55 Mušketiri, igrani film
22.45 Vijesti Nove TV
23.05 Uvod u anatomiju, serija
23.55 Seks i grad, serija
00.25 Novac, business magazin
00.50 Izgubljeni, serija
01.35 Ništa zajedničko, serija
02.00 Moja slavna sestra, serija
02.25 U zamci, igrani film
04.00 Kraj programa

07.30 Transformers Energon
07.50 Dodir s neba, drama (R)
08.40 Cobra 11, serija (R)
09.30 Montecristo, telenovela
10.20 Princ iz Bel-Aira, (R)
10.50 Puna kuća, serija (R)
11.15 Pod istim krovom, (R)
11.40 Sam svoj majstor, (R)
12.00 Bračne vode, serija (R)
12.30 Sudnica, show (R)
12.55 Exploziv, magazin (R)
13.15 Vijesti
13.25 Sanja: Bio sam
tjelohranitelj Severini,
talk show
14.15 Dodir s neba, drama
15.05 Cobra 11, serija
15.55 Princ iz Bel-Aira, serija
16.20 Puna kuća, serija
16.45 Pod istim krovom, serija
17.10 Sam svoj majstor, serija
17.35 Bračne vode, serija
18.05 Sudnica, show
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.15 Salto, zabavna emisija
20.00 CSI, serija
20.50 CSI: Miami, serija
21.45 Dokaz krivnje, serija
22.35 Vatrene dečki, serija
23.30 Vijesti
23.45 Red Bull Air Race:
London, sportsko-
dokumentarna emisija (R)
00.20 Vatrene dečki,
dramska serija (R)
01.10 Kunolovac, kviz

06.45 - TV raspored
09.10 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Oprah Show
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Planet Zemlja -
budućnost:
Spašavanje vrsta
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.20 - Putovanje u Vučjak,
dramska serija
14.15 - Globalno sijelo
14.45 - Dubine: Svijet dubina
15.15 - Sasvim obični ljudi
15.45 - Skica za portret
16.00 - Hrvatska danas
16.15 - Mitovi Tihog oceana:
Putovanje u vremenu i
prostoru
17.08 - Ljubav u zaleđu, serija
17.55 - Vijesti
18.10 - 30 u hladu
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Čarolija 9., serija
21.05 - Magazin
22.00 - Kratki susreti

22.35 - Vijesti
22.55 - Ljetni hit: Dečki i cure, američki film
00.35 - Vijesti dana
00.40 - The Hebrew Hammer, američki film
02.05 - Monk 3., serija
02.50 - Oprah Show
03.35 - Skica za portret
03.40 - Globalno sijelo
04.10 - Dubine: Svijet dubina
04.40 - Kratki susreti
05.10 - Magazin
06.00 - Anin dvostruki život, telenovela

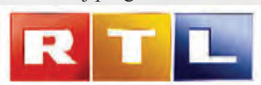

07.00 - TV vodič
07.20 - TV raspored
07.35 - Žutokljunac
08.30 - Moomini, crtana serija
08.55 - Tema tjedna
09.05 - Kokice
09.15 - Abeceda EU: N
09.30 - Kako žive životinje
09.45 - Dečko ili cura, serija za mlade
10.10 - Inspektor Morse, serija
11.55 - Mini-serija
13.30 - Ljeto nam se vratilo...
14.10 - O.C. 2., serija
14.55 - Tree Hill 2., serija
15.40 - Vijesti na Drugom
15.47 - Alias 4., serija
16.30 - Stažist 4., humoristična serija
16.52 - Dva i pol muškarca 2., humoristična serija
17.20 - Crna Guja 2., humoristična serija
17.50 - Kid Galahad, film
19.35 - Allo, allo 5. - serija
20.10 - Nogometni Kup UEFA, prijenos
22.10 - Vijesti na Drugom
22.15 - Sportske vijesti
22.30 - Monk 3., serija
23.20 - CSI: Miami 4., serija
00.05 - OZ 5., serija
01.00 - 24 (5.), serija
01.45 - Ljeto nam se vratilo...
02.25 - Pregled programa za petak

06.50 Ninja kornjače
07.15 Yu-Gi-Oh GX, crtana serija
07.40 Šaljivi kućni video
08.05 Cosby show, serija
09.00 Nova lova – TV igra
11.00 Skrivena istina, serija
12.00 Vijesti
12.15 Oluja, serija
13.05 Slučajni partneri, serija
14.00 Naša mala klinika, serija
14.50 U zamci, igrani film

16.25 Svi vole Raymonda, serija
17.15 Vijesti Nove TV
17.25 Svi vole Raymonda, serija
17.45 Cosby show, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.45 Tema dana
20.00 Naša mala klinika, serija
20.55 Lov na crveni oktobar, igrani film
23.10 Vijesti Nove TV
23.30 Uvod u anatomiju, serija
00.20 Seks i grad, serija
00.50 Izgubljeni, serija
01.35 Ništa zajedničko, serija
02.00 Moja slavna sestra, serija
02.25 Mušketiri, igrani film
04.10 Kraj programa

07.30 Transformers Energon,
07.50 Dodir s neba, fantastična drama (R)
08.40 Cobra 11, kriminalistička serija (R)
09.30 Montecristo, telenovela
10.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)
10.50 Puna kuća, humoristična serija (R)
11.15 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
11.40 Sam svoj majstor, humoristična serija (R)
12.00 Bračne vode, humoristična serija (R)
12.30 Sudnica, show (R)
12.55 Eksploziv, magazin (R)
13.15 Vijesti
13.25 Sanja: Zavodnici: žene su naša droga!, talk show
14.15 Dodir s neba, fantastična drama
15.05 Cobra 11, kriminalistička serija
15.55 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
16.20 Puna kuća, humoristična serija
16.45 Pod istim krovom, humoristična serija
17.10 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.35 Bračne vode, humoristična serija
18.05 Sudnica, show
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.15 Salto, zabavna emisija
20.00 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
21.10 Gušće od krvi, film
22.50 Vatrene dečki, dramska serija (R)
23.50 Vijesti
00.05 Vatrene dečki, dramska serija (R)
00.55 Kunolovac, kviz

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se srijedom na programu HRT1, u terminu od 16 sati.

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se nedjeljom na RTV2 u 16.30 sati.
E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 – 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Ususret Europi' (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Kamo za vikend' (petkom)

20,00 – 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultura četvrtkom' (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 – 21,00

- Glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', zabavna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (zanimljivosti, moda, Tjedni vodič)
- 19,30 'Priča za laku noć' – Dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba

Mali oglasi

Prodajem kupine, isporuka na području Sombora i Subotice po dogovoru na dan berbe.

Tel: 063 593 068, 064 492 47 18

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom« 1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.), tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm, uokvirena 85 x 65 cm.

Molimo javiti se na telefon 024/ 550 - 163.

Prodaje se knjiga »Saga o Bunjevcima i Šokcima – Hrvatima i ne Hrvatima...« u subotičkim knjižarama »Danilo Kiš« i »Plato« (institucijama prospektom i predračunom). Vjerujte, dokumentirano i zanimljivo Vama i pokoljenjima. Autor: Alojzije Poljaković, Ulica Bohinjska br. 3, Subotica. Tel. 024/546 046

Izdajem apartmane na otoku Čiovu, pokraj Trogira.

Tel: 063/ 716 - 1760

Prodajem šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog eksterijera i karaktera. Tijekom cijele godine prodajem,

Karan. Tel: 025/ 830 - 475 i 063/ 717 - 4888.

Prodajem staru kuću za rušenje, MZ »Novo selo«. Plac 340 m²,
Tel. 024/ 532 - 505.

Dajem u zakup lijep poslovni prostor u centru grada (35 četvornih metara) sastavljen iz dvije prostorije plus sanitarni čvor.
Tel: 064/ 229 - 6773

Prodajem veliku dvosobnu kuću u Đurđinu, Matka Vukovića 20. s nusprostorijom, uz asfaltiranu cestu, na čošku. Čisto vlasništvo. Legalizirana gradnja. Pitati na telefon 064/ 239 - 0122, Tomica Crnković.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJVOZ I CEREEMONIJAL
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cyjećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno

- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)

- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koje se dobije na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

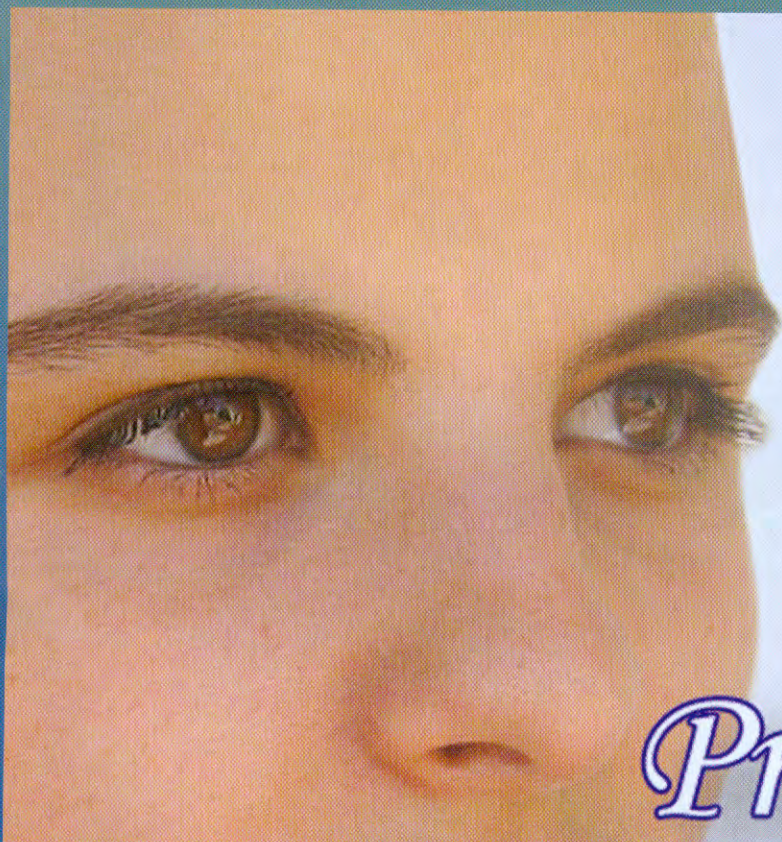
VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

TEKIJE - MARIJANSKO SVETIŠTE U PETROVARADINU